

I WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest niezbędnym elementem umożliwiającym kreowanie skutecznej polityki społecznej. Formułuje się w niej długookresowe cele, opisuje i analizuje zjawiska w obszarze rzeczywistości. Strategię charakteryzuje:

- a) efektywność
- b) skuteczność
- c) wykonalność
- d) celowość

Strategia została przygotowana na lata 2022-2031 i ma ona umocowanie w dokumentach z zakresu polityki społecznej opracowanej na poziomie europejskim, krajowym i samorządowym. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne i stanowi materiał wyjściowy do opracowania poszczególnych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2022-2031 została opracowana w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Więcborku. Burmistrz Więcborka Zarządzeniem Nr 0050.22.2021 z dnia 10 lutego 2021 roku powołał zespół do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2022-2031 w składzie:

1. Ewa Kiestrzyn- Kobus – Urząd Miejski w Więcborku
2. Izabela Szmagłinska – MGOPS w Więcborku
3. Izabela Sowińska – MGOPS w Więcborku
4. Anna Cybulska – Świetlica Środowiskowa „Uśmiech” w Więcborku, Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie w Więcborku
5. Elżbieta Maziarz- Rudnik – PCPR w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku
6. Dorota Domek – NZOZ „PROVITA”, Poradnia Leczenia Uzależnień w Więcborku
7. Joanna Soja – Tońska – MGOK w Więcborku
8. Zofia Najdowska – Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Więcborku
9. Ilona Sobecka – Gruszczyńska – SP Nr 1 w Więcborku
10. Michał Ulfik – Stowarzyszenie Klub Abstynenta „RAZEM OD NOWA”
11. Mateusz Łochowicz – Posterunek Policji w Więcborku
12. Tomasz Siekierka – MGOPS w Więcborku, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.

Zespół pracował na podstawie Regulaminu Prac i jego zadaniem było:

1. opracowanie projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2022-2031tj:

- a) przygotowanie założeń koncepcyjnych i metodologicznych do opracowania Strategii
- b) opracowanie diagnozy problemów społecznych
- c) sformułowanie i wybór celów strategicznych
- d) określenie harmonogramu realizacji celów Strategii
- e) określenie wskaźników realizacji działań
- f) przeprowadzenie konsultacji społecznych i dokonanie analizy poprawności Strategii
- g) wskazanie kandydatów do prac w grupach problemowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2022-2031 jest niejednokrotnie kontynuacją działań ujętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork przyjętych uchwałą Nr XXXVII/327/2013 Rady Miejskiej w Więcborku w dniu 20 grudnia 2013 roku. Dotychczas powstałe zmiany społeczne wymagają dalszej aktywności zarówno ze strony mieszkańców Gminy Więcbork, jak i również instytucji i organizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2022-2031 składa się z pięciu części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część Strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie. Dane niezbędne do opracowania diagnozy pozyskano od instytucji i organizacji działających w gminie, jak i również takich które swoim zasięgiem działania obejmują także mieszkańców naszej gminy. Dokonano analizy ankiety skierowanej do mieszkańców Gminy Więcbork, a także opracowano analizę SWOT, czyli mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia lokalnego systemu polityki społecznej.

W trzeciej części na podstawie wniosków płynących z dokonanej diagnozy, a także analizy ankiet zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań. Wskazano także realizatorów poszczególnych działań, czas realizacji wyznaczonych kierunków działań.

W czwartej części Strategii wskazane są programy, które mogą służyć realizacji Strategii.

Piąta część Strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu, prowadzonego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu opracowanych wskaźników.

Za wdrożenie dokumentu w życie odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, przedstawicieli różnych instytucji, administracji samorządowej i organizacji pozarządowych.

II UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2022-2031 wynika z art.17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje: „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych
- ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3
- ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej
- ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych
- ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
- ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2022-2031 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Zgodność z założeniami polityki społecznej UE daje możliwość korzystania z funduszy unijnych skierowanych na rozwiązywanie różnych problemów społecznych.

Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 – Rezolucja została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 25 września 2015 roku. Agenda ma być wdrażana w sposób, który jest zgodny z prawami oraz zobowiązaniami państw wynikającymi z prawa międzynarodowego. Dokument zawiera 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju wraz ze 169 powiązanych z nimi zadaniami, do których należą: 1. wyeliminowanie ubóstwa we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. wyeliminowanie głodu, osiągnięcie bezpieczeństwa żywnościowego i lepszego odżywiania oraz promowanie zrównoważonego rolnictwa, 3. zapewnienie wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promowanie dobrobytu, 4. zapewnienie wszystkim wysokiej jakości edukacji oraz promowanie uczenia się przez całe życie, 5. osiągnięcie równości płci oraz wzmocnienie pozycji kobiet i dziewcząt, 6. zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. zapewnienie wszystkim dostępu do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii i po przystępnej cenie, 8. promowanie stabilnego zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu gospodarczego, pełnego i produktywnego zatrudnienia oraz godnej pracy dla wszystkich ludzi, 9. budowanie stabilnej infrastruktury, promowanie zrównoważonego uprzemysłowienia oraz wspieranie innowacyjności, 10. zmniejszenie nierówności w krajach i między krajami, 11. uczynienie miast i osiedli ludzkich bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. zapewnienie wzorców zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. podjęcie pilnych działań w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. ochrona oceanów mórz i zasobów morskich oraz wykorzystywanie ich w sposób zrównoważony, 15. ochrona, przywrócenie oraz promowanie zrównoważonego ekosystemu lądowego, zrównoważonego gospodarowania lasami, zwalczanie pustynnienia, powstrzymywanie i odwracanie procesu degradacji gleby oraz powstrzymywanie utraty różnorodności biologicznej, 16. promowanie pokojowych i inkluzywnych społeczeństw, zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz budowanie na wszystkich szczeblach skutecznych i odpowiedzialnych instytucji sprzyjających włączaniu społecznemu, 17. wzmocnienie środków wdrażania i ożywienie globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska założenia powyższej agendy realizuje poprzez **Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)**. Dokument ten przedstawia nowy model rozwoju – **rozwój odpowiedzialny**, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji SOR będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności” jest dokumentem o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym. Określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno – gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Głównym celem Strategii jest poprawa jakości życia Polaków, który zamierza się zrealizować poprzez inwestycje, które są podporządkowane trzem obszarom strategicznym tj.: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważeniu potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa. Cele strategiczne: 1. wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. stworzenie Polski Cyfrowej, 6. rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie

„workfare state”, 7. zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa środowiska, 8. wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra ona ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. KSRR 2030 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju- zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno – gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. Przewidziano w niej także skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują. Jednym z celów KSRR jest zapewnienie spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono na rozwijanie kompetencji administracji publicznej. W dokumencie zwiększono rolę i odpowiedzialność samorządów za rozwój polityki lokalnej, daje także warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do 2030 roku- Strategia Przyspieszenia 2030+ jako cel nadrzędny postawiła sobie „Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich”. Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju:

1. *Obszar społeczeństwo*- w ramach którego dążyć się będzie do zasadniczej poprawy szeroko rozumianego poziomu rozwoju społecznego, zwłaszcza w aspekcie zmian postaw społecznych i rozwoju edukacji. W ramach tego obszaru zostały wskazane dwa cele główne: *skuteczna edukacja i zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo*.
2. *Obszar gospodarka*- w ramach którego dążyć się będzie do rozwoju i unowocześnienia gospodarki województwa, jako warunku wzrostu jego konkurencyjności w aspekcie miejsca zamieszkania. W ramach tego obszaru wskazano jeden cel główny : *konkurencyjna gospodarka*.
3. *Obszar przestrzeń*- w ramach którego dążyć się będzie do zapewnienia wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, w zagadnieniach związanych z jakością przestrzeni województwa (wynikającej ze stanu środowiska oraz charakteru zagospodarowania). W ramach tego obszaru wskazano jeden cel główny: *dostępna przestrzeń i czyste środowisko*.
4. *Obszar spójność* – w ramach którego dążyć się będzie do zapewnienia wysokiej sprawności funkcjonowania systemu społeczno – gospodarczego, tak by przestrzeń województwa była spójna komunikacyjnie, bezpieczna i odporna na zagrożenia. Cechą realizowanych w województwie procesów powinna być innowacyjność, przy jednoczesnej nowoczesności struktur. W ramach tego obszaru wskazano jeden cel główny: *spójne i bezpieczne województwo*.

Strategia postawiła przed sobą **14 wyzwań** tj. 1. Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa, 2. Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji starzenia społeczeństwa, 3. Rozwój gospodarczy, 4. Wzrost innowacyjności

województwa, 5. Poprawa dostępności zewnętrznej oraz wykorzystanie potencjału logistycznego województwa, 6. Poprawa dostępności komunikacyjnej stolic województwa z terenu całego województwa, 7. Wzmocnienie potencjału Bydgoszczy i Torunia jako ośrodków współodpowiedzialnych za rozwój społeczno – gospodarczy i konkurencyjność województwa, 8. Nowoczesny sektor rolno – spożywczy, 9. Rozwój uzdrowisk, 10. Powszechna dostępność technologii informacyjnych, 11. Zapewnienie dobrego stanu powietrza, 12. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, 13. Bezpieczeństwo i transformacja energetyczna, 14. Odbudowa gospodarki regionu po epidemii COVID-19.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sępoleńskiego na lata 2014-2021 miała następujące cele strategiczne: 1. Zintegrowany system wsparcia rodziny, 2. Ograniczenie bezrobocia oraz ubóstwa, 3. Wsparcie osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych, 4. Doskonalenie i tworzenie warunków organizacyjnych do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej oraz ustanowienie systemu komunikacji i współpracy pomiędzy realizatorami pomocy społecznej. Strategia na następne lata w opracowaniu.

Strategia Rozwoju Gminy Więcbork na lata 2021-2027- jest w trakcie opracowania.

III CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO – ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Mapka powiatu sępoleńskiego- źródło strona internetowa powiat-sepolno.pl

Gmina Więcbork leży w północno – zachodniej Polsce, w województwie kujawsko – pomorskim, w zachodniej części powiatu sępoleńskiego. Powierzchnia gminy Więcbork wynosi 23.602 ha, co stanowi prawie 30% ogólnej powierzchni powiatu sępoleńskiego i tym samym lokuje ją na pierwszym miejscu w powiecie pod względem wielkości. Na obszar miasta przypada 431 ha. Gmina Więcbork sąsiaduje z

7 gminami tj.: od północy z gminą Sępólno Kr. i Gminą Lipka, od zachodu z gminą Złotów, od południowego zachodu z gminą Łobżenica, od północnego zachodu z gminą Zakrzewo, od wschodu z gminą Sośno, od południa z gminą Mroczka. Ośrodkiem administracyjnym gminy jest miasto Więcbork. Więcbork jest miejscowością turystyczną położoną przy Jeziorze Więcborskim, otoczoną lasami. W 1998 roku Więcbork stał się siedzibą Krajeńskiego Parku Krajobrazowego.

Gmina Więcbork podzielona jest na 22 jednostki pomocnicze (sołectwa) tj.: Adamowo, Borzyszkowo, Czarmuń, Dalkowo, Frydrychowo, Górówatki, Jastrzębiec, Jeleń, Lubcza, Nowy Dwór, Pęperzyn, Puszcza, Runowo Krajeńskie, Suchorączek, Sypniewo, Śmiłowo, Witunia, Wymysłowo, Zabartowo, Zakrzewek, Zakrzewska Osada, Zgniłka oraz Samorząd Mieszkańców Miasta Więcbork.

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 wskazuje przede wszystkim na silny rozwój głównych aglomeracji miejskich wraz z przyległymi obszarami. Będą one w dalszym ciągu przyciągać ludność z obszarów bardziej peryferyjnych. Jednocześnie należy się spodziewać kontynuacji procesu suburbanizacji, który będzie prowadził do powiększenia się obszarów poszczególnych aglomeracji i znaczącego wzrostu ludności w gminach przyległych do wielkich miast. Niewątpliwie różnice w potencjale demograficznym pomiędzy poszczególnymi regionami, w znacznym stopniu przełożą się na zróżnicowanie sytuacji ekonomicznej i społecznej. Opracowana prognoza dla gmin na lata 2017-2030 wskazuje, że przemiany ludnościowe w najbliższych latach będą wpływać na pogłębienie się podziału kraju na „centra” i „peryferia”. Wydaje się zatem konieczne jak najszybsze podjęcie działań, które pozwolą na złagodzenie skutków przeobrażeń demograficznych i zapobieżenie marginalizacji ekonomicznej i społecznej znacznej części kraju.¹

Społeczność gminy tworzą jej mieszkańcy to oni stanowią potencjał demograficzny. Dane statystyczne z zakresu demografii Gminy Więcbork przedstawiają poniższe tabele.

Tabela nr 1 Liczba osób zameldowanych na pobyt stały w gminie Więcbork z podziałem na płeć i wiek wg stanu na dzień 31.12.2020r.

wiek	mężczyźni	kobiety	ogółem
0-2	182	164	346
3	71	70	141
4-5	133	116	249
6	56	67	123
7	69	68	137
8-12	444	385	829
13-15	232	223	455
16-17	147	120	267

¹ Główny Urząd Statystyczny Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030” str. 17-18 <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-ludnosc-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html> data dostępu 23.03.2021r.

18	71	71	142
19-65	4.114	X	4.114
19-60	X	3.516	3.516
>60	X	1.652	1.652
>65	892	X	892

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Więcborku

Tabela nr 2 Liczba osób w rejestrze mieszkańców

stan na 31.12	pobyt stały	pobyt czasowy	ogółem
2018	13.004	307	13.311
2019	12.959	354	13.313
2020	12.863	338	13.201

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Więcborku

Analizując powyższe dane dochodzimy do wniosku, że liczba mieszkańców naszej gminy na przestrzeni ostatnich trzech lat pozostaje na podobnym poziomie. Liczba osób w wieku produkcyjnym (18-65) stanowi 60,42% ogólnej liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym stanowi 19,78% tej liczby. W gronie osób w wieku poprodukcyjnym znaczną przewagę stanowią kobiety – 12,84%, a mężczyźni prawie o połowę mniej tj. 6,94 % ogólnej liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały.

Główne czynniki wpływające na liczbę ludności to ruch naturalny (urodzenia i zgony) oraz migracje.

Tabela nr 3 Przyrost naturalny – urodzenia/zgony

rok	urodzenia	zgony	przyrost naturalny
2012	194	128	66
2013	161	117	44
2014	137	128	9
2015	127	136	ubytek naturalny -9
2016	144	131	13
2017	154	111	43
2018	124	141	ubytek naturalny -17
2019	132	135	ubytek naturalny -3

2020	98	162	ubytek naturalny -64

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Więcborku

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w Polsce wciąż mamy więcej zgonów niż urodzeń. W pierwszej połowie 2019 roku przyrost naturalny był ujemny -1,4 na 1.000 ludności. Zdaniem ekspertów jeżeli czynnik dzietności wynosi około 2,1 to zapewnia tzw. zastępowalność pokoleń. Jeżeli jest poniżej 2 to zaczyna być widoczny ujemny przyrost naturalny i taką właśnie sytuację mamy w Polsce już od dłuższego czasu. Z analizy danych wynika, że populacja Polski będzie maleć. *Sytuacja w Gminie Więcbork nie odbiega od trendów krajowych, w latach 2018-2020 widoczna jest większa liczba zgonów od liczby urodzeń czyli mamy ujemny przyrost naturalny. Będzie wpływało to na starzenie się społeczeństwa Gminy Więcbork, a więc więcej ludzi będzie pobierało świadczenie emerytalne, a co za tym idzie będzie mniej ludzi pracujących i płacących podatki.*

Tabela nr 4 Saldo migracji – zameldowania spoza gminy/wymeldowania poza gminę

rok	zameldowania spoza gminy	wymeldowania poza gminę	saldo migracji
2012	78	108	ujemne -30
2013	107	152	ujemne -45
2014	109	125	ujemne -16
2015	103	114	ujemne -11
2016	91	111	ujemne -20
2017	99	118	ujemne -19
2018	121	156	ujemne -35
2019	104	118	ujemne -14
2020	93	93	na tym samym poziomie

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Więcborku

Rok	zameldowania z zagranicy na teren Gminy Więcbork	wymeldowania mieszkańców Gminy Więcbork za granicę
2012	32	5
2013	18	0
2014	5	1
2015	16	1
2016	38	1
2017	29	0
2018	40	0

2019	57	1
2020	40	1

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Więcborku

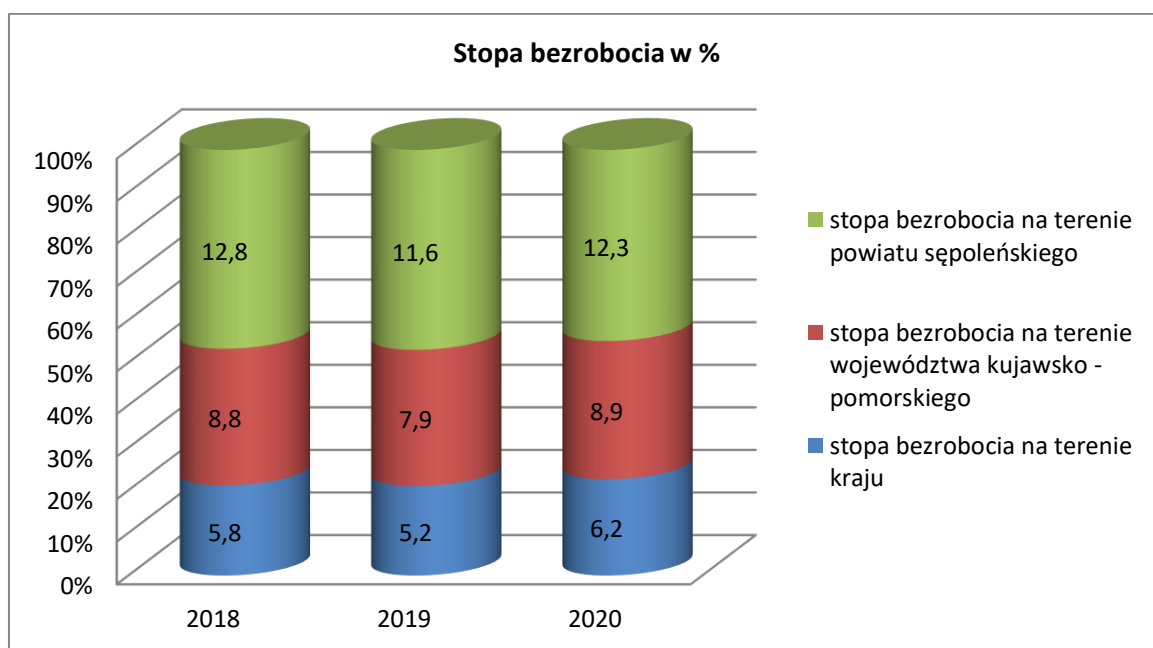
W latach 2012-2019 obserwujemy bardzo niepokojące zjawisko tj. ujemne saldo migracji, które pokazuje nam większą liczę wymeldowań poza gminę niż zameldowań na teren gminy. Możemy podejrzewać, że są to migracje wewnętrzne, czyli w obrębie naszego kraju, gdyż wymeldowania mieszkańców za granicę są na bardzo niskim poziomie. Wyjeżdżają głównie ludzie młodzi w poszukiwaniu lepszej pracy. Często wyjazdy spowodowane są rozpoczęciem studiów. Absolwenci po kilkuletnim pobycie w dużych aglomeracjach decydują się na pozostanie w nich.

3. RYNEK PRACY

Zatrudnienie daje nam poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Utrata pracy niejednokrotnie staje się traumatycznym przeżyciem, z którym trudno się pogodzić. W takim momencie stajemy się bezradni, tracimy wiarę w swoje umiejętności, martwimy się o przyszłość, o to w jaki sposób zaspokoimy potrzeby najbliższych i swoje. Taka sytuacja niejednokrotnie sprzyja popadaniu w uzależnienia (alkohol, narkotyki), a negatywne emocje, które towarzyszą osobie, która utraciła zatrudnienie mogą potęgować zachowania agresywne, przemocowe. Jednak nie zawsze taki scenariusz musi się zrealizować. Utrata zatrudnienia może wpłynąć na to, że zaczniemy „inwestować w siebie”, zwiększać swoje umiejętności poprzez udział w kursach, szkoleniach. Utrata pracy może sprzyjać także zastanowieniu się nad własną karierą zawodową- czy to co dotychczas wykonywaliśmy dawało nam satysfakcję, czy może czas na zmiany, na przebranżowienie się.

Sytuację osób na rynku pracy na terenie Gminy Więcbork przedstawiają poniższe dane.

Wykres nr 1

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Kr.

Analizując powyższe dane widoczne jest, że stopa bezrobocia na terenie powiatu sępoleńskiego, jest znacznie wyższa od stopy bezrobocia na terenie województwa kujawsko – pomorskiego, jak i również od stopy bezrobocia na terenie kraju. *Musimy mieć świadomość, że wysoka stopa bezrobocia na terenie powiatu hamuje jego rozwój gospodarczy, a tym samym wpływa na obniżenie się stopy życiowej ludności zamieszkującej na jego terenie.*

Tabela nr 5 Bezrobotni w Gminie Więcbork według miejsca zamieszkania

Bezrobotni ogółem według miejsca zamieszkania	2018	2019	2020
miasto Więcbork	259	229	213
tereny wiejskie gminy Więcbork	339	307	257
Ogółem	598	536	470

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu pracy w Sępólnie Kr.

Analizując powyższe dane widoczny jest spadek liczby osób bezrobotnych na terenie Gminy Więcbork.

Tabela nr 6 Bezrobotni w Gminie Więcbork według wieku

Bezrobotni ogółem według wieku	2018	2019	2020
18-24 lata	84	79	87
25-34 lata	172	149	151
35-44 lata	147	120	138
45-54 lata	101	100	96
55-59 lat	66	59	55
60 lat i powyżej	28	29	29
Bezrobotne kobiety według wieku	X	X	X
18-24 lata	56	56	51
25-34 lata	120	105	104
35-44 lata	102	82	93
45-54 lata	59	58	52
55-59 lat	33	29	31

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Kr.

Największą grupę osób bezrobotnych ogółem, jak i kobiet w latach 2018-2020 stanowią osoby w wieku 25-34 lata. Jest to bardzo niepokojące zjawisko. Brak pracy w tak młodym wieku uniemożliwia realizację planów i celów zawodowych, założenie rodziny. Osoby te mają problem ze znalezieniem

zatrudnienia, gdyż nie posiadają doświadczenia zawodowego. Drugą grupę pod względem liczebności stanowią osoby w wieku 35-44 lata. Utrata pracy w tym okresie stwarza zagrożenie utrzymania rodziny, utratę dotychczasowej pozycji społecznej, jak i również uniemożliwia inwestowanie w wychowywanie i kształcenie dzieci.

Tabela nr 7 Bezrobotni w Gminie Więcbork według czasu pozostawania bez pracy

Bezrobotni ogółem według czasu pozostawania bez pracy	2018	2019	2020
do 1 miesiąca	114	93	58
od 2 do 3 miesięcy	104	86	94
od 4 do 6 miesięcy	64	69	78
od 7 do 12 miesięcy	76	74	73
od 12 do 24 miesięcy	79	68	105
powyżej 24 miesięcy	161	146	148
Bezrobotne kobiety według czasu pozostawania bez pracy	X	X	X
do 1 miesiąca	44	39	20
od 2 do 3 miesięcy	49	40	44
od 4 do 6 miesięcy	41	39	43
od 7 do 12 miesięcy	51	48	36
od 12 do 24 miesięcy	51	43	67
powyżej 24 miesięcy	134	121	121

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Kr.

Jak twierdzą specjaliści najgroźniejszym zjawiskiem występującym na rynku pracy jest długie ponad 12-sto miesięczne pozostawanie bez pracy. Niestety taki scenariusz realizuje się na terenie Gminy Więcbork. Długotrwałe bezrobocie może wpłynąć na utratę dotychczas posiadanych umiejętności zawodowych, wystąpienie problemów finansowych, obniżenie samooceny, konfliktów rodzinnych, alkoholizmu. Urzędy Pracy chcąc zapobiec temu zjawisku organizują szereg szkoleń, kursów. Najważniejsze jest jednak to, by bezrobotny sam odczuwał potrzebę zatrudnienia. Niejednokrotnie powrót na rynek pracy po tak długiej nieobecności związany jest z rozszerzeniem umiejętności, czy też koniecznością przekwalifikowania się.

Tabela nr 8 Bezrobotni w Gminie Więcbork według stażu pracy

Bezrobotni ogółem według stażu pracy	2018	2019	2020
bez stażu	93	82	92
ze stażem do 1-go roku	97	96	95

1-5 lat	163	142	157
6-10 lat	96	95	91
11-20 lat	101	74	72
21-30 lat	37	33	33
powyżej 30 lat	11	14	16
Bezrobotne kobiety według stażu pracy	X	X	X
bez stażu	77	67	68
ze stażem do 1-go roku	71	69	64
1-5 lat	103	92	99
6-10 lat	64	59	55
11-20 lat	44	32	29
21-30 lat	11	11	11
powyżej 30 lat	0	0	5

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Kr.

Tabela nr 9 Bezrobotni w Gminie Więcbork według poziomu wykształcenia

Bezrobotni ogółem według poziomu wykształcenia	2018	2019	2020
wyższe	28	21	21
policealne i średnie zawodowe	126	109	131
średnie ogólnokształcące	58	44	58
zasadnicze zawodowe	206	189	178
gimnazjalne i niższe	180	173	168
Bezrobotne kobiety według poziomu wykształcenia	X	X	X
wyższe	24	16	17
policealne i średnie zawodowe	98	84	88
średnie ogólnokształcące	43	39	42
zasadnicze zawodowe	97	89	85

gimnazjalne i niższe	108	102	99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Kr.

Jednym z czynników bezrobocia jest poziom wykształcenia. W Polsce szczególnie narażone na brak pracy są osoby z najniższym wykształceniem, tendencja ta widoczna jest także na terenie Gminy Więcbork. Niepokojący jest fakt, że problem bezrobocia dotyczy także absolwentów szkół wyższych. Osoby legitymujące się wyższym wykształceniem bardzo często nie posiadają praktycznych umiejętności tak bardzo cenionych przez pracodawców.

4. SYTUACJA GOSPODARCZA

Gmina Więcbork, ze względu na małe uprzemysłowienie i dużą ilość użytków rolnych na poziomie 59,3%, zaliczana jest do typowo rolniczych gmin. Rolnictwo stanowi znaczący sektor w gospodarce gminy. Na terenie gminy Więcbork przeważają gospodarstwa indywidualne prowadzące produkcję mieszaną, które stanowią prawie połowę wszystkich gospodarstw (47 %). Spośród pozostałych, większość ok. 1/3, tj. 34 % gospodarstw jako główny kierunek produkcji obrała produkcję zwierzęcą, a pozostałe 19 % gospodarstw prowadzi tylko produkcję roślinną. Przeważającą produkcją jest produkcja zbóż oraz chów trzody chlewnej.²

W Więcborku w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 616 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 440 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 52 nowe podmioty, a 34 podmioty zostały wyrejestrowane. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Więcborku najwięcej (27) jest stanowiących spółki cywilne.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej, bo aż 588 to mikro-przedsiębiorstwa, zatrudniające 0 - 9 pracowników.

1. 13 (2,11%) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
2. 134 (21,75%) podmioty jako swój rodzaj działalności deklarowało przemysł i budownictwo
3. 469 (76,14%) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Więcborku najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle (24,3%) oraz budownictwo (19,5%).³

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Więcbork w 2018 roku wynosiło 3.730,00zł i było znacznie niższe od średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie kujawsko – pomorskim 4.139,00zł jak i również od średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto całego kraju 4.835,00zł (źródło GUS 31.12.2018r.) Wynika z tego, że mieszkańcom naszej gminy żyło się znacznie gorzej, od pozostałych mieszkańców z naszego regionu.

² <https://www.bip.powiat-sepolno.pl/plik,9720,program-ochrony-srodowiska-dla-gminy-wiecbork-na-lata-2020-2023-z-perspektywa-na-lata-2024-2027.pdf> data dostępu 29.03.2021r.

³ <https://www.polskawliczbach.pl/Wiecbork#rejestr-regon> data dostępu 29.03.2021r.

5. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Mienie komunalne to własność i inne prawa majątkowe należące do gminy. Podstawowym składnikiem mienia komunalnego są nieruchomości. Obrót nieruchomościami gminnymi regulują przepisy zawarte w ustawie o samorządzie gminnym, ustawie o gospodarce nieruchomościami oraz Kodeksie cywilnym. Wszelkie formy zbycia nieruchomości wymagają zgody Rady Miejskiej poprzez podjęcie stosownej uchwały.

Tabela nr 10 Zasoby mieszkaniowe- Ogółem

Kryterium	2017	2018	2019
Budynki mieszkalne	1.447	1.460	1.507
Mieszkania	1.965	1.978	2.011

źródło: GUS- Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 11 Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej- w % do ogółu budynków mieszkalnych

Kryterium	2017	2018	2019
Wodociągi – ogółem w tym	61,1	63,2	66,9
Więś	61,1	63,2	66,9
Kanalizacja- ogółem w tym	38,3	38,4	37,7
Więś	38,3	38,4	37,7

Źródło: GUS- Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 12 Mieszkania pozostające w zasobach gminy

Kryterium	2017	2018	2019
Liczba mieszkań komunalnych w tym:	225	222	216
Liczba mieszkań socjalnych	3	4	4
Liczba rodzin/osób oczekujących na przydział mieszkania z zasobów komunalnych gminy	33	25	25
Liczba rodzin/osób, które otrzymały mieszkanie z zasobów komunalnych gminy	6	2	6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Więcborku

Analizując powyższe dane widoczny jest spadek liczby mieszkań pozostających w zasobach gminy. Liczba osób, które otrzymały mieszkanie jest stosunkowo niska w stosunku do osób oczekujących na przydział mieszkania z zasobów komunalnych. Trudna jest sytuacja osób i rodzin, które nie posiadają możliwości zakupu mieszkania lub domu i oczekują na przydział lokalu z zasobów gminy. *Zgodnie z informacją uzyskaną z Urzędu Miejskiego w Więcborku średni czas oczekiwania na przydział mieszkania z zasobów komunalnych w gminie wynosi 10 lat.* Nadmienić należy, że przy spełnieniu określonych kryteriów ustawowych mieszkańcy naszej gminy mogą otrzymać dofinansowanie do kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania.

Tabela nr 13 Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane na rzecz mieszkańców naszej gminy

Kryterium	2018	2019	2020
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	317	284	247
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych	364.349,00	353.419,00	319.743,00
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatek energetyczny	37	29	27
wartość przyznanych dodatków energetycznych	5.282,53	4.470,48	3.879,12

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Więcborku

6. EDUKACJA

Bezpośrednią rolą szkoły było i jest kształcenie młodego pokolenia, a pośrednią wspieranie rodziców w wychowaniu dziecka.

Gmina Więcbork jest organem prowadzącym dla 8 placówek oświatowych tj.:

1. Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Jana Twardowskiego w Jastrzębcu
2. Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Pęperzynie
3. Szkoła Podstawowa im. Elżbiety i Jana Orzelskich w Runowie Kr.
4. Szkoła Podstawowa w Zakrzewku
5. Szkoła Podstawowa im. Ziemi Krajeńskiej w Sypniewie
6. Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Kornela Makuszyńskiego w Więcborku
7. Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Polskich Noblistów w Więcborku
8. Przedszkole Gminne „Niezapominajka” w Więcborku.

Od 01.09.2018 roku przy Przedszkolu Gminnym „Niezapominajka” w Więcborku działa Klub Dziecięcy, który realizuje funkcje opiekuńczo – wychowawcze i edukacyjne skierowane do dzieci w wieku od roku do lat 3.

Tabela nr 14 Placówki oświatowe rok szkolny 2020/2021- organ prowadzący Gmina Więcbork

Lp.	Szkoła	Liczba uczniów + przedszkolaków	Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty*	Liczba pedagogów szkolnych w przeliczeniu na etaty	Liczba psychologów w przeliczeniu na etaty
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Więcborku	300+0	28,56	0,74	0
2.	Szkoła Podstawowa Nr 2 w Więcborku	296+93	35,83	0,71	0
3.	Szkoła Podstawowa w Zakrzewku	53+12	11,86	0,05	0
4.	Szkoła Podstawowa w Sypniewie	208+71	28,71	0,65	0

5.	Szkoła Podstawowa w Runowie Kr.	131+45	17,51	0,39	0
6.	Szkoła Podstawowa w Pęperzynie	66+12	13,31	0,25	0
7.	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Jastrzębcu	89+21	15,8	0,52	0
8.	Przedszkole Gminne Niezapominajka	150	12,08	1	0

* nie uwzględniać zatrudnionych nauczycieli wspomagających

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Biura Obsługi Oświaty Samorządowej w Więcborku

Lp.	Szkoła	Liczba oddziałów – ogółem	Liczba oddziałów integracyjnych	Liczba dzieci w oddziałach integracyjnych	Liczba nauczycieli wspomagających w przeliczeniu na etaty
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Więcborku	14	0	0	0
2.	Szkoła Podstawowa Nr 2 w Więcborku	19	0	0	0
3.	Szkoła Podstawowa w Zakrzewku	8	0	0	0
4.	Szkoła Podstawowa w Sypniewie	16	0	0	0
5.	Szkoła Podstawowa w Runowie Kr.	10	0	0	0
6.	Szkoła Podstawowa w Pęperzynie	8	0	0	0,21
7.	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Jastrzębcu	8	1	14	0,95
8.	Przedszkole Gminne Niezapominajka	6	0	0	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Biura Obsługi Oświaty Samorządowej w Więcborku

Analizując powyższe dane niepokój budzi zatrudnienie pedagogów szkolnych na bardzo małą część etatów, nawet najbardziej liczne szkoły na terenie Gminy Więcbork nie mają zatrudnionego pedagoga na pełen etat. W żadnej placówce oświatowej nie jest zatrudniony psycholog. Szkoły w tym zakresie współpracują z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Sępólnie Kr.

Placówki oświatowe w gminie wykonują zadania profilaktyczne zawarte w programach wychowawczych i szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym. Prowadzą także lekcje i warsztaty na temat uzależnień i działania w kierunku pedagogizacji rodziców. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć rewalidacyjnych, kompensacyjno-korekcyjnych, logopedycznych, dydaktyczno-wyrównawczych.

Tabela nr 15 Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w powiecie sępoleńskim

2019								
gmina	język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki	
	liczba zdających	wynik średni w %	liczba zdających	wynik średni w %	liczba zdających	wynik średni w %	liczba zdających	wynik średni w %
Więcbork	127	56	126	36	124	48	3	18
Kamień Kr.	69	56	69	39	62	45	7	44
Sępólno Kr.	141	63	141	39	141	53	0	-
Sośno	33	59	33	40	33	48	0	-
2020								
Więcbork	118	50	118	36	116	45	2	-
Kamień Kr.	66	56	66	39	62	43	4	49
Sępólno Kr.	145	55	145	39	142	43	3	45
Sośno	50	49	50	40	48	44	2	-

źródło: strona internetowa oke.gda.pl

Uczniowie Gminy Więcbork z dwóch najważniejszych przedmiotów tj. język polski i matematyka w rankingu powiatu sępoleńskiego klasyfikują się na ostatnich miejscach, natomiast przodują w średnich wynikach z języka angielskiego. Średnie wyniki ogólnopolskie z poszczególnych przedmiotów w 2019 roku kształtowały się na następującym poziomie : język polski 63%, matematyka 45%, języki obce 59%, a w 2020 roku: język polski 59%, matematyka 48%, języki obce 54⁴. Jeszcze gorzej wygląda sytuacja kiedy porównamy średnie wyniki uzyskane przez ósmoklasistów z Gminy Więcbork do średnich wyników kraju.

Starostwo Powiatowe w Sępólnie Kr. jest organem prowadzącym dla 3 szkół na terenie Gminy Więcbork tj.:

1. Liceum Ogólnokształcące w Więcborku
2. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Więcborku
3. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Sępólnie Kr. Oddziały Zamiejscowe w Więcborku.

Tabela nr 16 Placówki oświatowe rok szkolny 2020/2021- organ prowadzący Starostwo Powiatowe w Sępólnie Kr.

Lp.	Szkoła	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli w	Liczba pedagogów szkolnych w	Liczba psychologów w

⁴ Oficjalna strona internetowa Centralnej Komisji Egzaminacyjnej <https://cke.gov.pl/egzamin-osmoklasisty/wyniki/sprawozdanie-z-egzaminu-osmoklasisty-w-2020-r>, data dostępu 23.03.2021r.; <https://cke.gov.pl/egzamin-osmoklasisty/wyniki/sprawozdanie-z-egzaminu-osmoklasisty-w-2019-r> data dostępu 23.03.2021

			przeliczeniu na etaty*	przeliczeniu na etaty	przeliczeniu na etaty
1.	Liceum Ogólnokształcące w Więcborku	186	18,7	1	0
2.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Więcborku	394	44,13	1	0
3.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Sępólnie Kr. Oddziały Zamejskowe w Więcborku	36	16,28	0,5	0

* nie uwzględniać zatrudnionych nauczycieli wspomagających

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Sępólnie Kr.

Lp.	Szkoła	Liczba oddziałów	Liczba nauczycieli wspomagających w przeliczeniu na etaty
1.	Liceum Ogólnokształcące w Więcborku	8	X
2.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Więcborku	14	X
3.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Sępólnie Kr. Oddziały Zamejskowe w Więcborku	6	2,5 (pomoc nauczyciela)

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Sępólnie Kr.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest organem prowadzącym dla Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Sypniewie

Tabela nr 17 Placówki oświatowe rok szkolny 2020/2021- organ prowadzący Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Lp.	Szkoła	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty	Liczba pedagogów szkolnych w przeliczeniu na etaty	Liczba psychologów w przeliczeniu na etaty
1.	Technikum	121	7	15,11	1	0
2.	Branżowa Szkoła I stopnia	81	4	10,97		

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZSCKR w Sypniewie

Szkoła dla dorosłych – tryb zaoczny

Lp.	Rodzaj kształcenia	2018		2019		2020	
		Liczba oddziałów	Liczba słuchaczy	Liczba oddziałów	Liczba słuchaczy	Liczba oddziałów	Liczba słuchaczy
1.	Centrum Kształcenia Ustawicznego	0	0	0	0	1	31

2.	Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe	1	24	2	64	0	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZSCKR w Sypniewie

Zgodnie z informacją Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku w województwie kujawsko-pomorskim do egzaminu maturalnego przystąpiło 13 329 osób. Zdało go 71,2 proc. W kraju było to 74 proc. Niższą zdawalność odnotowali uczniowie z powiatu sępoleńskiego. **Na 157 osób, które podeszły do matur, zdały 92 osoby, co stanowi 59 procent.**⁵

7. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

kultura [łac.], *jeden z najbardziej popularnych terminów nauk humanistycznych i społecznych (określanych przez niektórych teoretyków jako nauki o kulturze w odróżnieniu od nauk o przyrodzie), a także języka potocznego, w którym jednak ma zwykle inne znaczenie i silne zabarwienie wartościujące.* W znaczeniu najszerszym kultura obejmuje to wszystko, co w zachowaniu się i wyposażeniu członków społeczeństw ludzkich stanowi rezultat zbiorowej działalności. Mówi się też o kulturze jako tym, co w zachowaniu się ludzkim jest wyuczone — w odróżnieniu od tego, co biologicznie odziedziczone. W XX w. upowszechniła się tendencja do ujmowania kultury przede wszystkim jako zespołu wzorów rozwiązywania problemów charakterystycznego dla danego społeczeństwa, wzorów postępowania itp.⁶

Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Więcborku i Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Więcborku stanowią zaplecze aktywności kulturalnej. Z ich inicjatywy na terenie miasta i gminy organizowanych jest szereg imprez kulturalnych, wernisaży, spotkań z ciekawymi ludźmi itp. Pracownicy tych instytucji bardzo aktywnie włączają się w uczczenie świąt państwowych. W ich murach coś ciekawego dla siebie znajdują zarówno dzieci, młodzież jak i również osoby dorosłe nie wyłączając z ich grona seniorów.

Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Więcborku posiada dwie filie jedną w Runowie Kr., a drugą w Sypniewie. Księgozbiór z roku na rok ulega zwiększeniu w 2017 roku było 28.083 pozycji, w 2018 roku było ich 28.239, a w 2019 roku 28.441. Niepokojące zjawisko jakie obserwujemy to zmniejszenie liczby czytelników w ciągu roku; w 2017 było ich 477, w 2018 było 444, a w 2019 tylko 406 (źródło GUS – Bank Danych Lokalnych). Tendencja ta może wynikać z dostępu do różnorodnych czytników książek. W bibliotece prowadzony jest Dyskusyjny Klub Książek dla dzieci oraz dla dorosłych, odbywają się spotkania miłośników gier planszowych, organizowane są półkolonie dla dzieci, jak i również wiele innych przedsięwzięć.

Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Więcborku, jak i również **Wiejski Dom Kultury w Sypniewie** są miejscami realizacji i rozwoju potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy Więcbork. W 2019 roku w MGOPK w Więcborku prowadzono zajęcia w pracowniach: teatralnej, plastycznej, wokalne, animacyjnej dla najmłodszych oraz studio nagrań. W pomieszczeniach Ośrodka Kultury funkcjonują zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży, nauka gry na instrumentach, ZUMBA – dwie grupy, kurs tańca towarzyskiego dla dorosłych, szachy, pracownia rzeźby Józefa Walczaka i zajęcia Fit And Jump.

⁵ Strona internetowa <https://sepolnokrajenskie.naszemiasto.pl/matura-2020-wyniki-dla-powiatu-sepolenskigo/ar/c1-7847065> data dostępu 29.03.2021r.

⁶ Strona internetowa <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/kultura;3928887.html> data dostępu 30.03.2021r.

Nie możemy pominąć roli **Kół Gospodyń Wiejskich** w promowaniu kultury i sztuki ludowej. W Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich z terenu Gminy Więcbork widnieje 9 kół tj.:

1. Koło Gospodyń Wiejskich „Jezioranki” w Zakrzewku,
2. Stowarzyszenie KGW Runowo Krajeńskie,
3. Koło Gospodyń Wiejskich w Lubczy,
4. Koło Gospodyń Wiejskich w Zakrzewskiej Osadzie,
5. Koło Gospodyń Wiejskich „Jagódki” w Dalkowie,
6. Koło Gospodyń Wiejskich w Borzyszkowie,
7. Koło Gospodyń Wiejskich w Wituni,
8. Koło Gospodyń Wiejskich w Zabartowie,
9. Koło Gospodyń Wiejskich w Pęperzynie.

Środowisko kulturowe miasta i gminy Więcbork to również dobra materialne, zabytki architektury.

Sport

Każdy z nas powinien dbać o zdrowie, sprawność swojego organizmu. Im bardziej jesteśmy aktywni, tym jesteśmy zdrowsi. Dlatego tak ważna jest aktywność fizyczna przez całe życie. Pomocna w tym zakresie jest rozbudowana i dostępna dla mieszkańców gminy infrastruktura sportowa. Na terenie naszej gminy przybywa miejsc, w których mieszkańcy mogą aktywnie spędzać czas i to niezależnie od wieku. Sport zapobiega patologiom społecznym, kształtuje charakter. Działalność sportowa prowadzona jest w szczególności w formie klubu sportowego. W przypadku dzieci i młodzieży ma ona charakter wychowawczy i edukacyjny, a także pozwala na wychwycenie „gwiazd sportu” i tym samym ułatwienia im kariery zawodowej związanej z określoną dziedziną sportu.

Kluby sportowe działające na terenie miasta i gminy Więcbork:

1. Stowarzyszenie Ognisko Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „WODNIK”; ul. Wojska Polskiego 3a, 89-410 Więcbork,
2. Miejsko – Gminny Ludowy Klub Sportowy „GROM”; ul. Mickiewicza 22, 89-410 Więcbork,
3. Ludowy Zespół Sportowy „Gwiazda”; ul. 29 Stycznia 43, 89-422 Sypniewo,
4. Klub Sportowy „TIME” Lubcza; ul. Leśna 30, 89-422 Sypniewo,
5. Stowarzyszenie Liga Powiatowa – Amatorska Liga Piłki Nożnej Powiatu Sępoleńskiego; ul. Powstańców Wielkopolskich. 7/12, 89-410 Więcbork,
6. Więcborski Klub Motorowy; ul. Wyzwolenia 9, 89-410 Więcbork,
7. Klub Sportowy „FIREMAN” Zabartowo – Pęperzyn; Zabartowo 16, 89-410 Więcbork.

Rolą Uczniowskich Klubów Sportowych jest krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży oraz tworzenie dobrych warunków do uprawiania sportu i to nie tylko dla najbardziej utalentowanych. Mają one służyć wszechstronnemu rozwojowi fizycznemu i umysłowemu. Zadaniem Uczniowskich Klubów Sportowych jest organizowanie uczniom wszystkich klas różnorodnych form współzawodnictwa sportowego.

Uczniowskie Kluby Sportowe działające na terenie miasta i gminy Więcbork:

1. Uczniowski Klub Sportowy UCZNIĄK przy Liceum Ogólnokształcącym w Więcborku; ul. Pocztowa 14, 89-410 Więcbork,
2. Uczniowski Klub Sportowy „Dwójka”; ul. Wyzwolenia 19, 89-410 Więcbork,
3. Uczniowski Klub Sportowy Gimnazjum Więcbork; Aleja 600-Lecia 4, 89-410 Więcbork,
4. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy KARATE SHOTOKAN „ENPI” w Więcborku; Suchorączek 31, 89-410 Więcbork.

Rekreacja i turystyka

Miasto Więcbork położone jest nad malowniczą zatoką jeziora o takiej samej nazwie, cały teren miasta i gminy Więcbork mieści się na obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego. Walory przyrodnicze i turystyczne naszej gminy podnoszą jeziora, których jest naprawdę sporo. Niewątpliwą atrakcją jest plaża miejska z rozbudowaną infrastrukturą, znajdują się na niej boiska do siatkówki plażowej, zjeżdżalnia, kort tenisowy, pole namiotowe, boisko wielofunkcyjne oraz wypożyczalnia kajaków. Dla amatorów dwóch kółek przygotowano 5 tras rowerowych, a i amatorzy pieszych wędrówek znajdą dla siebie szlaki turystyczne, na których będą mogli podziwiać piękno otaczającej ich przyrody, wsłuchać się w śpiew ptaków. Duże połacie lasów w okresie jesiennym stają się nie lada atrakcją do amatorów grzybobrania. Baza noclegowa jest rozbudowana i różnorodna- ośrodki wczasowe, pokoje gościnne, gospodarstwa agroturystyczne, dwa Zespoły Pałacowo – Parkowe jeden w Runowie Kr., a drugi w Sypniewie. Co roku odwiedza nas spora liczba turystów, co pozytywnie wpływa na lokalnych przedsiębiorców.

8. OCHRONA ZDROWIA

Zdrowie jest wynikiem działania czynników związanych z dziedziczeniem genetycznym, środowiskiem, stylem życia i opieką medyczną. Promocja zdrowego stylu życia może wpłynąć na poprawę stanu zdrowia i ograniczyć zapotrzebowanie na opiekę medyczną. Ochrona zdrowia polega na zapobieganiu i leczeniu chorób a także na utrzymaniu dobrego samopoczucia fizycznego i psychicznego poprzez korzystanie z usług medycznych, pielęgniarskich oraz pokrewnych profesji medycznych. *Wyróżnia się:*

1. **zdrowie fizyczne** – prawidłowe funkcjonowanie organizmu, jego układów i narządów;
2. **zdrowie psychiczne:**
  - zdrowie emocjonalne* – zdolność do rozpoznawania emocji, wyrażania ich w odpowiedni sposób, umiejętność radzenia sobie ze stresem, napięciem, lękiem, depresją, agresją,
  - zdrowie umysłowe* – zdolność do logicznego, jasnego myślenia;
  - zdrowie społeczne* – zdolność do nawiązywania, podtrzymywania i rozwijania prawidłowych relacji z innymi ludźmi;
  - zdrowie duchowe* – u niektórych ludzi związane z wierzeniami i praktykami religijnymi, u innych osobisty zbiór zasad, zachowań i sposobów osiągania wewnętrznego spokoju i równowagi.⁷

Na uwagę zasługuje fakt, że problemy emocjonalne lub izolacja społeczna mogą sprawić, że człowiek pomimo pełnej sprawności fizycznej poczuje się chory.

Mieszkańcy naszej gminy mają dostęp do lekarzy rodzinnych, lekarzy specjalistów, rehabilitacji, a także bez problemów mogą zrealizować recepty.

Medycyna rodzinna, kontakt z lekarzem pierwszego kontaktu zapewniają:

1. Centrum Medyczne FAMILIA ul. Mickiewicza 17; 89-410 Więcbork,
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PROVITA Sp. z o.o. ul. Powstańców Wielkopolskich 2a; 89-410 Więcbork,
3. Ambulatoryjne Świadczenia Zdrowotne ul. Mickiewicza 26; 89-410 Więcbork

---

⁷ http://lo.krzepice.edu.pl/dokumenty/pdf/zrozumienie_znaczenia_zdrowia_dla_jednostki_i_spoleczenstwa.pdf
data dostępu 31.03.2021

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PROVITA w Więcborku zapewnia:

1. opiekę długoterminową nad obłożnie i przewlekle chorymi przebywającymi w domu. Pacjenci w pielęgniarskiej opiece długoterminowej nie wymagają hospitalizacji w oddziałach leczenia stacjonarnego i z różnych względów nie chcą lub nie mogą przebywać w zakładach opieki długoterminowej, a ze względu na istniejące problemy zdrowotne wymagają systematycznej i intensywnej opieki pielęgniarskiej udzielanej w warunkach domowych i realizowanej we współpracy z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej.
2. specjalistyczne świadczenia medyczne w opiece paliatywnej. Chorzy mogą oczekiwać pomocy w rozwiązywaniu trudnych problemów zdrowotnych, psychicznych, socjalnych. Świadczenia są bezpłatne, realizowane w naturalnym środowisku - domu chorego.

Tabela nr 18

Opieka długoterminowa nad obłożnie i przewlekle chorymi przebywającymi w domu			
Kryterium	2018	2019	2020
liczba lekarzy	Nie ma kontraktu dla lekarza, pacjenci pozostają pod opieką swojego lekarza podstawowej opieki zdrowotnej		
liczba pielęgniarek	1	1	1
liczba osób objętych pomocą	13	10	16
Specjalistyczne świadczenia medyczne w opiece paliatywnej			
liczba lekarzy	3	3	3
liczba pielęgniarek	2	2	2
liczba osób objętych pomocą	56	64	57

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z NZOZ PROVITA w Więcborku

Na terenie Więcborka funkcjonuje **Szpital Powiatowy**, w którym pacjenci mogą być hospitalizowani na oddziałach:

1. Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego,
2. Chirurgii Ogólnej z Salą Intensywnego Nadzoru Pooperacyjnego,
3. Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
4. Pediatrii z Pododdziałem Niemowlęcym,
5. Noworodkowym,
6. Ginekologiczno – Położniczym.

W ramach Szpitala Powiatowego funkcjonuje wiele poradni, w których zatrudnieni lekarze specjaliści oferują swoje usługi na rzecz pacjentów.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku wydaje orzeczenia o:

1. niepełnosprawności
2. stopniu niepełnosprawności

3. wskazaniach do ulg i uprawnień.

Tabela nr 19 Liczba wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Kryterium	2018	2019	2020
liczba wydanych orzeczeń dla osób do 16- go roku życia*	62	57	40
liczba wydanych negatywnych orzeczeń dla osób poniżej 16-go roku życia	14	11	2
liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16-go życia* – ogółem z tego:	333	322	259
znaczny stopień niepełnosprawności	125	139	109
umiarkowany stopień niepełnosprawności	160	138	104
lekki stopień niepełnosprawności	48	45	46
liczba wydanych negatywnych orzeczeń dla osób powyżej 16-go roku życia	9	23	17

*dot. pozytywnego rozpatrzenia sprawy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku

Analizując powyższe dane widoczny jest spadek liczby osób zaliczonych do grona osób z niepełnosprawnością i to zarówno w grupie osób do 16-go roku życia, jak i w grupie osób powyżej 16-go roku życia. Niskiej liczby wydanych orzeczeń w 2020 roku możemy upatrywać w sytuacji wynikającej z pandemii, gdzie dotychczas wydane orzeczenia zachowują swoją ważność. Musimy mieć świadomość, że niepełnosprawność lub choroba jednego z członków rodziny powoduje zaburzenie całego systemu rodziny. Duże znaczenie dla osób z niepełnosprawnością ma integracja społeczna, która umożliwia takim osobom funkcjonowanie w ich naturalnym środowisku. Coraz częściej możemy zaobserwować, że osoby z niepełnosprawnością starają się być aktywne na wielu polach.

Profilaktyka zdrowotna – działania mające na celu zapobieganie chorobom, poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie. Wyróżniamy następujące fazy

1. profilaktyka wczesna – utrwalanie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia
2. profilaktyka pierwotna (I fazy) – zapobieganie chorobom poprzez kontrolowanie czynników ryzyka
3. profilaktyka wtórna (II fazy) – zapobieganie konsekwencjom choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie (przesiewowe badanie skriningowe)
4. profilaktyka III fazy – zahamowanie postępu choroby oraz ograniczenie powikłań.⁸

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PROVITA w Więcborku na swoim terenie realizuje trzy programy profilaktyczne tj.:

1. **Profilaktyka chorób układu krążenia**- program adresowany jest do osób, które mają 35,40,45,50 lub 55 lat.

⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Profilaktyka_zdrowotna data dostępu 01.04.2021r.

2. **Profilaktyka raka szyjki macicy (cytologia)**-program adresowany jest do kobiet w wieku 25-59 lat.
3. **Program profilaktyki gruźlicy**- adresowany je do osób powyżej 18. roku życia, które nie miały w dotychczasowym wywiadzie rozpoznanej gruźlicy:(źródło: strona internetowa provita-nzoz.pl).

Centrum Medyczne Familia w Więcborku na swoim terenie realizuje:

Profilaktyka chorób układu krążenia- program adresowany jest do osób, które mają 35,40,45,50 lub 55 lat.

9. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne – ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli, godzącymi w ogólnie-przyjęte normy postępowania. Bezpieczeństwo publiczne jest także stanem w społeczeństwie, który umożliwia jego sprawne funkcjonowanie. Zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego mogą mieć charakter zarówno wewnętrzny, jak i zewnętrzny, czyli mieszczą się tu ingerencje ze strony innych podmiotów państwowych w sprawy wewnętrzne, a także wewnętrzne konflikty i napięcia społeczne. *Często przestępczość zakłóca ten ład, co rodzi w społeczeństwie poczucie niesprawiedliwości i braku kontroli państwa nad tym zjawiskiem.* (źródło: Wikipedia, wolna encyklopedia).

Na straży bezpieczeństwa publicznego mieszkańców Gminy Więcbork stoją **funkcjonariusze Policji** zatrudnieni na Posterunku Policji w Więcborku. Podstawą podejmowanych przez Posterunek Policji w Więcborku działań jest ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 roku, która w art. 1 pkt. 2 wyznacza zadania do realizacji przez Policję z zakresie ochrony bezpieczeństwa obywateli, w tym m.in.:

1. ochronę życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
2. ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania,
3. inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi,
4. wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Tabela nr 20 Rodzaje i liczba przestępstw stwierdzonych na terenie Polski, województwa, gminy Więcbork

Rodzaje przestępstw	Liczba przestępstw stwierdzonych								
	Gmina Więcbork*			Województwo kujawsko – pomorskie**			Polska**		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Zabójstwa	0	0	0	22	15	22	531	524	641
Zgwałcenia	0	0	0	88	74	62	1.326	1.354	1.034

Rozboje	1	2	0	282	267	237	4.465	4.885	5.222
Kradzież z włamaniem	18	4	17	3.311	3.146	3.367	66.510	69.253	72.502
Bójki i pobicia	0	0	0	X	X	X	X	X	X
Uszkodzenie mienia	9	6	9	1.875	2.027	1.953	34.921	35.681	34.714
Przestępstwa (narkotykowe)	22	17	14	2.670	2.950	3.527	50.946	59.327	59.442
Znęcanie się nad rodziną	3	2	7	X	X	X	X	X	X

*źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Posterunku Policji w Więcborku

**źródło: strona internetowa Policji; statystyka.policja.pl

Analizując powyższe dane widoczne jest, że na terenie Gminy Więcbork najczęściej popełniono przestępstw narkotykowych, tuż za nimi są kradzieże z włamaniem, a na trzecim miejscu uszkodzenie mienia. Natomiast na terenie województwa kujawsko – pomorskiego i Polski najczęściej dopuszczano się kradzieży z włamaniem, na drugim miejscu są przestępstwa narkotykowe, a na trzecim tak samo jak na terenie Gminy Więcbork znalazły się uszkodzenia mienia.

Ochotnicze Straże Pożarne działają na rzecz ochrony życia, zdrowia i mienia przed pożarami, klęskami żywiołowymi i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami. Praca strażaka ochotnika uważana jest za charytatywną, ponieważ osoba taka nie otrzymuje umowy o pracę, tylko ekwiwalent. Bycie strażakiem ochotnikiem wymaga dyspozycyjności, ponieważ nigdy nie wiadomo kiedy zostanie on wezwany do pomocy. Dodatkowo strażacy ochotnicy muszą brać udział w ćwiczeniach i kursach. Na terenie miasta i gminy działa 9 OSP tj.:

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Sypniewie,
2. Ochotnicza Straż Pożarna w Suchorączku,
3. Ochotnicza Straż Pożarna w Więcborku,
4. Ochotnicza Straż Pożarna w Zakrzewku,
5. Ochotnicza Straż Pożarna w Jastrzębcu,
6. Ochotnicza Straż Pożarna w Pęperzynie,
7. Ochotnicza Straż Pożarna w Zabartowie,
8. Ochotnicza Straż Pożarna w Lubczy,
9. Ochotnicza Straż Pożarna w Runowie Kr.

10. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

A. Zadania z zakresu pomocy społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej powołany został w 1990 r. Posiada statut i regulamin organizacyjny, jest samodzielną gminną jednostką organizacyjną podporządkowaną bezpośrednio Burmistrzowi Więcborka.

Tabela nr 21 Liczba osób zatrudnionych w MGOPS w Więcborku:

	2018	2019	2020
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku w tym:	59	56	58
umowa na czas zastępstwa pracowników długotrwale nieobecnych	3	4	5
roboty publiczne	2	0	0
Świetlica Środowiskowa „Uśmiech” w Więcborku	6	6	5
Ogółem	65	62	63

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Więcborku

Na podstawie powyższych danych można zauważyć, że liczba zatrudnionych pracowników w MGOPS w Więcborku ulega niewielkim wahaniom, w latach 2019-2020 jest nieznacznie niższa niż w 2018 roku.

Tabela nr 22 Ilość osób i rodzin objętych pomocą w ramach ustawy o pomocy społecznej

	Liczba rodzin			Liczba osób w tych rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Liczba osób/rodzin objętych pracą socjalną	716	739	700	1 787	1 739	1 593
Liczba osób/rodzin objętych <u>tylko</u> pracą socjalną	284	320	326	736	780	779
Liczba osób/rodzin objętych pomocą – ogółem, w tym	432	419	374	1 049	956	810
świadczenia pieniężne	292	272	272	673	592	609
świadczenia niepieniężne	259	246	196	725	649	493
Świadczenia przyznane w ramach zad. zleconych gminie	27	28	32	90	95	108
Świadczenia przyznane w ramach zad. własnych gminy	420	406	354	1 005	909	741

źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2018– 2020

Analizując powyższe dane widoczny jest spadek liczby rodzin objętych pomocą przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku. Rodziny te jednak wciąż borykają się z wieloma trudnościami, które w wyniku wieloletnich obciążeń i złych nawyków, nakładając się na siebie, zwiększają niewydolność rodzin. **Uwidacznia się systematycznie wzrastająca liczba rodzin, objętych tylko i wyłącznie różnorodnymi elementami pracy socjalnej.** Praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna to wszelkie działania zmierzające do

podniesienia jakości życia klienta i jego aktywizacja społeczno-zawodowa. Celem finalnym jest usamodzielnienie klienta. Bardzo ważnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny

Tabela nr 23 Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy, w ramach ustawy o pomocy społecznej

Powód trudnej sytuacji życiowej		2018		2019		2020	
		Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
Liczba rodzin - ogółem		432	100	419	100	374	100
1	Długotrwała lub ciężka choroba	342	79	331	79	301	80
2	Niepełnosprawność	256	59	234	56	196	52
3	Ubóstwo	208	48	198	47	167	45
4	Bezrobocie	171	40	170	41	154	41
5	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowa.	73	17	58	14	61	16
-	w tym: <i>Rodziny niepełne</i>	37	9	32	8	34	9
-	<i>Rodziny wielodzietne</i>	27	6	18	4	23	6
6	Alkoholizm	58	13	60	14	62	16
7	Narkomania	0	0	1	0,2	1	0,2
8	Przemoc w rodzinie	20	7	19	5	14	4
9	Potrzeba ochrona macierzyństwa	19	4	15	4	7	2
-	w tym: <i>wielodzietności</i>	3	1	2	0,5	1	0,3
10	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK	4	1	2	0,5	5	1
11	Bezdomność	1	0,2	5	1	3	1
12	Zdarzenie losowe	0	0	0	0	1	0,3
13	Sytuacja kryzysowa	1	0,2	2	0,5	58*	16

źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2018–2020

*liczba zawiera rodziny, które skorzystały ze świadczeń z uwagi na szczególną sytuację związaną z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19 (brak możliwości zapewnienia posiłku dla dzieci w placówce edukacyjnej, bezrobocie).

Dominującym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej była długotrwała choroba oraz niepełnosprawność. Natomiast problem alkoholowy, który dotyka rodziny, jak i również osoby samotnie gospodarujące ma tendencję wzrostową. Jest to bardzo niepokojące zjawisko, które pociąga za sobą ubożenie rodzin, wykluczenie społeczne, a także niejednokrotnie zjawisko przemocy w rodzinie.

Usługa opiekuńcza świadczona jest w miejscu zamieszkania wobec osób wymagających pomocy. Jest jedną z najbardziej kosztownych form pomocy. Niejednokrotnie zapobiega ona „wyrwaniu” osoby z jej środowiska i umieszczeniu w domu pomocy społecznej. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Tabela nr 24 Liczba zatrudnionych opiekunek i środowisk objętych usługami opiekuńczymi

	2018	2019	2020
Liczba zatrudnionych opiekunek	17	16	17
Liczba osób objętych wsparciem	74	79	71

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Więcborku

Świadczenia pomocy społecznej są zróżnicowane, niektóre z nich mają charakter obligatoryjny, a inne fakultatywny. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki będące podstawą ich przyznania. Wyodrębnić można następujące rodzaje świadczeń: w naturze, w usługach i pieniężne. Udzielane są bezpłatnie, odpłatnie lub za częściową odpłatnością.

Tabela nr 25 Świadczenia udzielane, w ramach ustawy o pomocy społecznej

Lp	Formy pomocy	2018	2019	2020
		Liczba świadczeniobiorców w	Liczba świadczeniobiorców w	Liczba świadczeniobiorców
1	ZASIŁEK CELOWY , na zakup żywności/posiłku („Posilek w szkole i w domu”)	214	201	214
2	ZASIŁEK STAŁY	55	60	52
3	ZASIŁEK OKRESOWY	119	114	98
4	ZASIŁEK CELOWY	83	255	59
5	SPECJALNY ZASIŁEK CELOWY	64	61	61
6	WYNAGRODZENIE NALEŻNE OPIEKUNOWI Z TYTUŁU SPRAWOWANIA OPIEKI PRZYZNANEJ PRZEZ SĄD	2	1	2
1	USŁUGI OPIEKUŃCZE świadczone w miejscu zamieszkania	74	79	71
2	ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DPS	16	17	20
3	POMOC RZECZOWA W POSTACI PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH (COVID-19)	0	0	3
4	POSIŁEK	327	267	208
5	SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE dla osób z zaburzeniami psychicznymi	26	29	32
6	SCHRONIENIE (opłata pobytu w schronisku)	X	1	1
7	NOCLEGOWNIA	X	X	X
8	SPRAWIENIE POGRZEB	2	x	x

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Więcborku

Analizując powyższe dane obserwuje się wzrost liczby osób umieszczanych w domach pomocy społecznej oraz liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych (dla osób z zaburzeniami psychicznymi). Umieszczenie osoby w domu pomocy społecznej wiąże się z „wyrwaniem” jej ze środowiska, w którym dotychczas żyła i jednocześnie jest dużym obciążeniem finansowym dla budżetu ośrodka pomocy społecznej w Więcborku. Do tego grona zalicza się osoby, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności. Wzrost zapotrzebowania na specjalistyczne usługi opiekuńcze widoczny jest, w szczególności na rzecz dzieci, u których coraz częściej diagnozowany jest Zespół Aspergera czy wszelkie objawy Autyzmu Atypowego, natomiast oferowane wsparcie przez różnorodne podmioty jest niewystarczające dla prawidłowego rozwoju dziecka. Nadmienia się, że

omawiane świadczenie jest odpłatne, o ile dochód na osobę w rodzinie przekroczy kwotę kryterium osoby samotnie gospodarującej.

B. Świadczenia rodzinne, wychowawcze i alimentacyjne

Polityka rodzinna państwa ma na celu zaspokojenie potrzeb bytowych i kulturalnych rodziny, tworzenie optymalnych warunków kształcenia i wychowania młodego pokolenia. Państwo realizuje politykę rodzinną przy pomocy następujących instrumentów:

1. środków prawnych
2. **świadczeń pieniężnych**
3. świadczeń w formie usług
4. świadczeń podatkowych.

Świadczenia pieniężne w postaci różnorodnych zasiłków mogą być kierowane do poszczególnych rodzin obligatoryjnie albo uznaniowo. Głównym ich celem jest ograniczenie ubóstwa.

Tabela nr 26 Świadczenia pieniężne przyznane na rzecz rodzin

Rodzaj świadczenia	2018	2019	2020
	Liczba świadczeniobiorców	liczba świadczeniobiorców	Liczba świadczeniobiorców
Świadczenia rodzinne	1.080	1.013	922
Fundusz alimentacyjny	99	89	95
Świadczenie wychowawcze	994	1.394	1.390
Świadczenie „Dobry start”	1.078	1.093	1.059

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Więcborku

C. Asystent rodziny

Asystent rodziny pracuje z rodzinami borykającymi się z problemami opiekuńczo- wychowawczymi. Jego rolą nie jest wyręczanie, a aktywizowanie i motywowanie poszczególnych członków rodziny do działania, w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji w jakich się znaleźli. W swojej pracy wykorzystuje jej wewnętrzne i zewnętrzne zasoby. Celem pracy asystenta rodziny jest to, aby rodzina w przyszłości potrafiła samodzielnie pokonywać trudności życiowe, szczególnie dotyczące opieki i wychowania małoletnich. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodziny służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Intensywna praca asystenta z rodziną realizowana jest również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Asystent powinien aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny. Poniżej przedstawiamy najważniejsze dane związane z wykonywaniem zadań przez asystentów zatrudnionych w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Więcborku.

Tabela nr 27 Asystentura w rodzinie

Podstawowe dane	2018	2019	2020
Asystenci rodziny- stan zatrudnienia na dzień 31.12	3	3	2

Liczba rodzin objętych wsparciem	29	24	34
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	79	59	73
Liczba rodzin sądownie zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny	10	11	13
Ustanie wsparcia z tego	9	4	15
<i>Realizacja planu pracy</i>	3	1	10
<i>Zmiana miejsca zamieszkania rodziny</i>	3	1	1
<i>Zaprzestanie współpracy przez rodzinę</i>	2	1	2
<i>Brak widocznych efektów współpracy</i>	0	0	2
<i>Uzyskanie pełnoletności przez dzieci</i>	0	1	0
<i>Rodzina biologiczna (babcia) została ustanowiona rodziną zastępczą</i>	1	0	0
Praca z rodziną biologiczną, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej – cel powrót dzieci do domu	1	3	7

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Więcborku

Problemowość rodzin, z którymi pracuje asystent rodziny jest bardzo złożona i wielopłaszczyznowa. Z uwagi na ten fakt niektóre z tych rodzin dodatkowo objęte są wsparciem psychologa. Specjalista pracuje w miejscu zamieszkania rodziny. W 2018 roku z takiej pomocy korzystało 10 rodzin, a w 2019 roku i 2020 roku po 7 rodzin.

Na terenie gminy Więcbork zamieszkują także rodziny, które nie radzą sobie ze sferą edukacyjną dzieci, jednak nie wymagają wsparcia ze strony asystenta rodziny. Do takich rodzin kierowany jest pedagog, który pracuje zarówno z dziećmi, jak i rodzicami. W 2018 roku było takich rodzin 7, a w 2019 roku i 2020 roku po 5 rodzin.

Zdarzają się także i takie sytuacje, że pomimo objęcia rodziny wsparciem asystenta rodziny oraz szeroko rozumianą pracą socjalną świadczoną przez pracownika socjalnego dochodzi do umieszczenia dzieci poza rodziną biologiczną w szeroko rozumianej pieczy zastępczej.

Tabela nr 28 Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Forma pieczy zastępczej	2018	2019	2020
Rodzina zastępcza spokrewniona	1	3	3
Rodzina zastępcza niezawodowa	0	0	4
Placówka opiekuńczo – wychowawcza	0	4	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Więcborku

D. Świetlica Środowiskowa „Uśmiech” w Więcborku

Świetlica Środowiskowa „Uśmiech” działa od dnia 02.12.2002 r. w strukturach MGOPS. Przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 16 roku życia, wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju. Dzieci przyjmowane są do placówki na pisemny wniosek rodzica, mogą być kierowane przez pracowników socjalnych, kuratorów, asystentów, PPP. **Bardzo**

widoczna staje się zmiana potrzeb dzieci i rodziców z terenu gminy. Większość wychowanków wymaga systematycznej, terapeutycznej pracy co jest możliwe do osiągnięcia jedynie poprzez zmniejszenie ilości dzieci korzystających z naszego wsparcia. Istotnym problemem są także warunki lokalowe placówki, uniemożliwiające rozwój oferowanej pomocy: brak miejsca do indywidualnej terapii (dziś odbywa się ona w biurze) i brak sali integracji sensorycznej.

Świetlica jest placówką wsparcia dziennego i postępowanie z wychowankami ma charakter wieloaspektowych działań opiekuńczo-wychowawczych. Na terenie świetlicy odbywają się zajęcia:

1. opiekuńczo - wychowawcze
2. profilaktyczno – terapeutyczne
3. reedukacyjne

Tabela nr 29 Liczba dzieci korzystających ze wsparcia świetlicy środowiskowej w latach 2018-2020

2018	2019	2020
164*	190*	90*

*każde dziecko liczone raz bez względu na liczbę dni pobytu

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech” w Więcborku

Widoczny spadek liczby dzieci korzystających ze wsparcia świetlicy środowiskowej w 2020 roku związany jest z wprowadzeniem obostrzeń z uwagi na pandemię.

E. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku funkcjonuje w strukturze organizacyjnej MGOPS w Więcborku. Przeciwdziałanie alkoholizmowi jak i przeciwdziałanie narkomanii zgodnie z odpowiednimi ustawami jest zadaniem własnym gminy. Burmistrz realizuje zadania nałożone na gminę przy pomocy **GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH** (dalej: GKRPA). W skład Komisji wchodziło 10 osób z różnych środowisk, które działają w **dwóch Zespołach: Motywującym i Kontrolnym**. Komisja działa na podstawie regulaminu.

Tabela nr 30 Działania podejmowane przez GKRPA w Więcborku

Działania	2018	2019	2020
Liczba posiedzeń plenarnych GKRPA w Więcborku	5	5	5
Liczba posiedzeń Zespołu Motywującego	12	12	14
Liczba posiedzeń Zespołu Kontrolnego	5	4	8
Liczba osób, z którymi członkowie Zespołu Motywującego prowadzili rozmowy	41	38	45
Liczba przeprowadzonych kontroli przez członków Zespołu Kontrolnego	4	4	4
Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA w Więcborku z prośbą o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu	48	66	60

Liczba spraw skierowanych do sądu o wydanie postanowienia dot. leczenia z alkoholizmu	8	3	6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GKRPA w Więcborku

Analizując powyższe dane widoczny jest wzrost liczby wniosków, które wpływają do GKRPA w Więcborku z prośbą o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu. Może to być spowodowane zwiększeniem się liczby mieszkańców naszej gminy, które nadużywają alkoholu albo zwiększeniem świadomości najbliższego otoczenia tych osób odnośnie podejmowania działań.

F. Zespół Interdyscyplinarny w Więcborku

Zespół Interdyscyplinarny w Więcborku funkcjonuje w strukturze organizacyjnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku. **W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:**

1. Jednostek organizacyjnych pomocy społecznej szczebla gminnego i powiatowego,
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku,
3. Posterunku Policji w Więcborku,
4. Stowarzyszenia Aktywnych Społecznie w Więcborku,
5. NZOZ PROVITA Sp. z o.o. w Więcborku, Poradni Leczenia Uzależnień,
6. Biura Obsługi Oświaty Samorządowej w Więcborku,
7. Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Sądzie Rejonowym w Tucholi,
8. Szkół Podstawowych z terenu gminy Więcbork.

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego funkcjonują Grupy Robocze do pracy w indywidualnych przypadkach.

Tabela nr 31 Działania podejmowane przez ZI w Więcborku – Grupy Robocze

Działania	2018	2019	2020
Liczba posiedzeń ZI w Więcborku	4	4	3
Liczba NK A	42	40	41
Liczba NK C	39	28	28
Liczba NK D	11	14	13
Liczba wniosków skierowanych do GKRPA w Więcborku o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu	22	34	30
Liczba wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny	1	1	6
Liczba wniosków do sądu o leczenie psychiatryczne bez zgody osoby	1	0	0
Liczba zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (art.207kk)	1	1	1
Liczba osób umieszczonych w SOW w Tucholi	0	0	3
Działania podejmowane z art. 12a, interwencyjne odebranie dzieci – ich liczba	0	4	1
Zakończenie procedury NK – ogółem z tego:	46	28	31

<i>Z powodu ustania przemocy i realizacji planu pomocy</i>	19	15	10
<i>Z powodu braku zasadności podejmowania działań</i>	27	13	21

źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Więcborku

Z powyższego wynika, że liczba NK A, które wpływają do Przewodniczącego ZI w Więcborku, na przestrzeni ostatnich trzech lat pozostaje na tym samym poziomie. Wzrasta natomiast liczba wniosków skierowanych do GKRPA w Więcborku o podejmowanie działań wobec osób nadużywających alkoholu. Nasuwa się z tego wniosek, że zjawisku przemocy w rodzinie bardzo często towarzyszy nadużywanie alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny. W 2020 roku członkowie grup roboczych zdecydowali się o skierowanie aż 6 wniosków o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego w Tucholi – Wydział Rodzinny i Nieletnich. Jest to bardzo niepokojące zjawisko obrazujące fakt, że zachowania przemocowe poszczególnych członków rodziny są niebezpieczne dla życia lub zdrowia domowników, a osoby doświadczające przemocy w rodzinie, a także ją stosujące nie współpracują z członkami grupy roboczej w celu zatrzymania przemocy w rodzinie.

G. Punkt Interwencji Kryzysowej w Więcborku

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, których celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W punkcie Interwencji Kryzysowej w Więcborku wsparcie świadczy dwóch specjalistów tj. psycholog oraz terapeuta.

Tabela nr 32 Liczba osób korzystających ze wsparcia w PIK-u w Więcborku

2018	2019	2020
56	55	52

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Więcborku

H. Klub Senior +

Klub Seniora, jako klub samopomocy funkcjonuje od 2018 r., został utworzony na 20 miejsc, dla 42 seniorów, objętych jednocześnie pracą socjalną dookreśloną w ramach zawartego kontraktu socjalnego. Od 2012 roku do 31 sierpnia 2018 r. grupa seniorów spotykała się jako grupa 15 samopomocowa. W 2019 r. Klub zaoferował uczestnikom:

1. 100 różnorodnych dni aktywności sfinansowanych ze środków własnych gminy Więcbork (m.in. warsztaty tematyczne, spotkania o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, okolicznościowym, zajęcia sportowo rekreacyjne, spotkania prowadzone przez ludzi z pasją, Kiermasz Mikołajkowy, spotkanie wigilijne "Z opłatkiem w rękę");
2. odbyło się 12 wyjazdów grupowych o charakterze edukacyjnym i kulturalnym, również przy współfinansowaniu ich przez samych seniorów.
3. dodatkowo, w ramach działań międzypokoleniowych zorganizowano również „PIKNIK PRZYJAŹNI 2019”, 400-osobową partnerską imprezę integracyjną, w szczególności dla osób niepełnosprawnych/długotrwale chorych w tym dzieci.

Cyklicznie, w tym zakresie rozwijana jest współpraca partnerska w szczególności ze STOWARZYSZENIEM AKTYWNYCH SPOŁECZNIE W WIĘCBORKU przy tworzeniu i realizacji różnorodnych inicjatyw. Siedzibą Klubu jest CENTRUM AKTYWNOŚCI SENIORA. W 2019 roku w budynku odbyło się 375 różnorodnych aktywności, skierowanych głównie do społeczności senioralnej.

11. PORADNIA LECZENIA UZALEŻNIEŃ W WIĘCBORKU

Na mocy art. 21 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi bezpłatne leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w podmiotach leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju : świadczenia stacjonarne, całodobowe oraz ambulatoryjne. Na terenie Gminy Więcbork placówką, która prowadzi terapię uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych jest Poradnia Leczenia Uzależnień w Więcborku. W jej ramach zatrudniony jest: psycholog posiadający jednocześnie certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień, lekarz psychiatra, certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, który posiada także wykształcenie pedagogiczne ze specjalizacją resocjalizacji oraz profilaktyki społecznej.

Statystyki w naszym kraju pokazują, że pijemy coraz częściej i więcej. Bardzo niepokojące jest rosnące zjawisko nadużywania alkoholu przez kobiety. Kobiety łatwiej ulegają uzależnieniu od substancji psychoaktywnych niż mężczyźni. Proces ten przebiega u nich znacznie szybciej, jest o wiele głębszy, a wychodzenie z niego trudniejsze. Za ogólny powód picia większość ludzi wskazuje poprawę nastroju, potrzebę bycia w towarzystwie czy zrelaksowania się. Wśród młodego pokolenia zauważa się, że do uzależnienia od alkoholu dochodzi często uzależnienie od narkotyków, leków czy dopalaczy. Osoba nadużywająca alkoholu ponosi konsekwencje zdrowotne, ekonomiczne, społeczne swojego picia. Zaczyna się od wycofywania z życia rodzinnego co powoduje zanik bliskości, pojawiają się kłótnie. Nadużywanie alkoholu jest jedną z najczęstszych przyczyn rozwodów w Polsce. Alkoholicy tracą kontakt ze swoim małżonkiem, a także niejednokrotnie z dziećmi. Nadmierne picie jest często przyczyną zgonu młodych ludzi.

Tabela nr 33 Pacjenci korzystający z terapii w Poradni Leczenia Uzależnień w Więcborku

Rok	Zaburzenia psychiczne		Uzależnieni od alkoholu		Picie szkodliwe		Uzależnieni od innych substancji psychoaktywnych		Współuzależnienie		Wszyscy przyjęci pacjenci ubezpieczeni*
	KOB	MEŻ	KOB	MEŻ	KOB	MEŻ	KOB	MEŻ	KOB	MEŻ	
2018	20	72	15	60	2	7	3	5	65	7	164
2019	17	70	11	58	3	8	3	4	62	4	153
2020	19	65	13	52	4	9	2	4	71	11	166
OGÓŁEM	263		209		33		21		220		483

*nie stanowi sumy poszczególnych wierszy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Poradni Leczenia Uzależnień w Więcborku

12. ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY W WIĘCBORKU

Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi- typu – A i typu – B, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. ŚDS przeznaczony jest dla 40 osób przewlekłe psychicznie chorych i z niepełnosprawnością intelektualną, powyżej 16 roku życia mieszkających na terenie Gminy Więcbork oraz Gminy Sośno. Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce,

rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. *Celem głównym działań ŚDS w Więcborku jest osiągnięcie przy aktywnym uczestnictwie osób cierpiących na zaburzenia psychiczne, możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania w ich naturalnym środowisku, w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.*

Tabela nr 34 Uczestnicy i kadra ŚDS w Więcborku

Kryterium	2018	2019	2020
Liczba uczestników zajęć	36	36	41
Liczba zatrudnionych pracowników – ogółem	11	12	11
w tym liczba zatrudnionych terapeutów zajęciowych na dzień 31 grudnia każdego roku	7	7	7
Specjaliści świadczący wsparcie na rzecz uczestników zajęć (np. psycholog, lekarz psychiatra) – proszę wymienić, wskazać wymiar świadczonego wsparcia	psycholog -95 godz.	psycholog -35 godz.	psycholog -37,5 godz.
Ilość przepracowanych godzin w ciągu roku	psychiatra - 48 godz.	psychiatra - 48 godz.	psychiatra - 40 godz.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku

Klub Samopomocy „DOMEK” jest przeznaczony dla niepełnosprawnych, w wieku od 16 lat, które wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Podejmowane w ramach Klubu działania terapeutyczne i rehabilitacyjne mają na celu przeciwdziałanie stygmatyzacji, marginalizacji i alienacji, mobilizowanie uczestników do aktywności, usprawniania zaburzonych funkcji, szczególnie w zakresie kompetencji społecznych i komunikowania się.

Tabela nr 35 Klub Samopomocy Domek

Kryterium	2018	2019	2020
Liczba uczestników zajęć	22	23	22

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku

13. SEKTOR POZARZĄDOWY

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie współpracy organów samorządowych z organizacjami pozarządowymi jest ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ustawa ta określa zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej w celu wykonywania zadań publicznych, uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego i sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego. Zgodnie z polskim prawem jednostki samorządu terytorialnego realizują zadania publiczne we współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom realizowanym przez samorząd. Sfera zadań publicznych obejmuje bardzo szeroki zakres działalności, w tym m.in.: pomoc społeczną, działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, działalność charytatywną, naukę, szkolnictwo wyższe, edukację, oświatę i wychowanie. Wszelkie działania samorządu i organizacji

pozarządowych powinny odbywać się z poszanowaniem przepisów prawa. *Poniżej przedstawiamy aktywnie działające na terenie miasta i gminy Więcbork stowarzyszenia i organizacje (z wyłączeniem stowarzyszeń i klubów sportowych oraz uczniowskich klubów sportowych):*

1. Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie ul. Mickiewicza 22, 89-410 Więcbork;
2. Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Razem Od Nowa” ul. Mickiewicza 22a, 89-410 Więcbork;
3. Stowarzyszenie „Szpital Wspólnym Dobrem” ul. Mickiewicza 26, 89-410 Więcbork;
4. Krajeńskie Stowarzyszenie Kulturalne ul. Mickiewicza 22, 89-410 Więcbork;
5. Stowarzyszenie Przyjaciół Wspierania Osób Niepełnosprawnych w Suchorączku, Suchorączek 51, 89-410 Więcbork;
6. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Rejonowy w Więcborku Aleja 600-lecia 9/7, 89-410 Więcbork;
7. Związek Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych Aleja 600-lecia 9, 89-410 Więcbork;
8. Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Więcborku ul. Bractwa Kurkowego 1, 89-410 Więcbork;
9. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych w Sypniewie ul. Kwiatowa 3, 89-422 Sypniewo;
10. Stowarzyszenie „Kierunek Więcbork” ul. Mickiewicza 22a, 89-410 Więcbork;
11. Stowarzyszenie KGW Runowo Krajeńskie, Runowo Krajeńskie 81, 89-421 Runowo Krajeńskie;
12. Pomorsko – Kujawski Związek Pszczelarzy w Bydgoszczy, Koło Pszczelarzy w Więcborku, 89-410 Więcbork;
13. Krajeńskie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane „SILNI DUCHEM” ul. Pocztowa 11; 89-410 Więcbork.

14. ANALIZA ANKIET

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Więcbork posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków. Kwestionariusze ankiet zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy poprzez:

Strony internetowe:

www.mgopswiecbork.pl

www.wiecbork.pl

www.pzeri.com.pl

Facebook:

1. Centrum Aktywności Seniora w Więcborku
2. Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie w Więcborku
3. Stowarzyszenie Klub Abstynenta Razem od Nowa w Więcborku
4. Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Wodnik w Więcborku
5. Chór Lutnia w Więcborku
6. Świetlica Środowiskowa „Uśmiech” w Więcborku

e- dziennik:

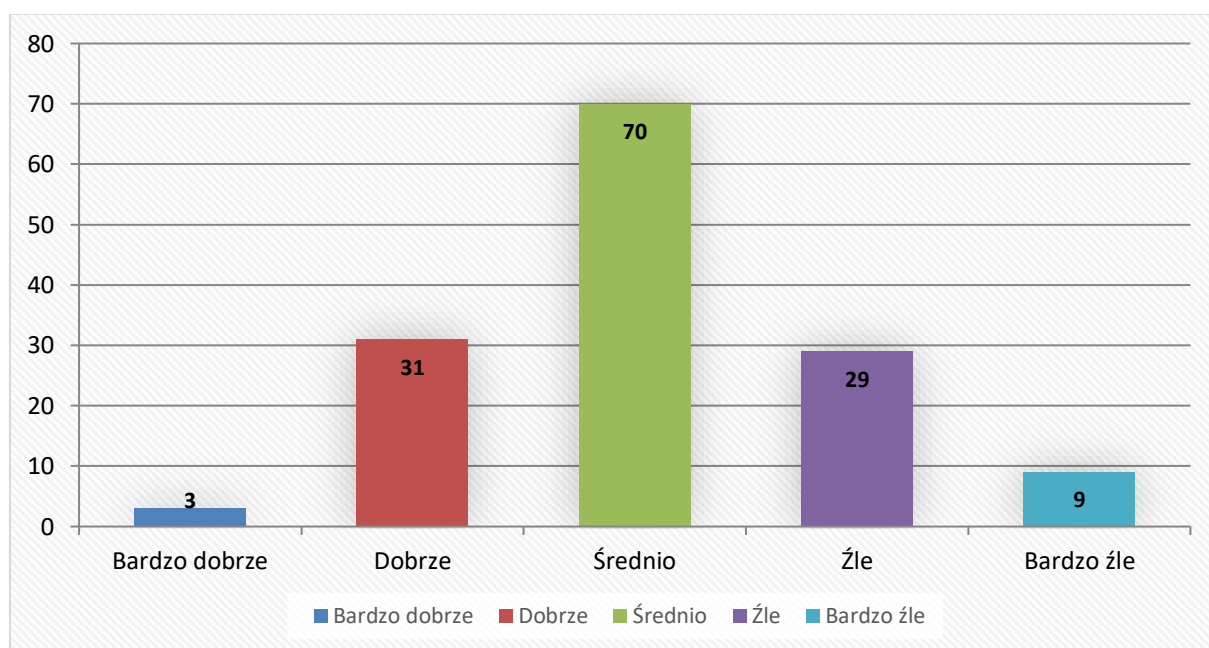
1. Szkoła Podstawowa Nr 1 w Więcborku
2. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Więcborku

3. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Sępólnie Kr., Oddziały Zamiejscowe w Więcborku
4. Szkoła Podstawowa w Zakrzewku
5. Szkoła Podstawowa w Sypniewie
6. Szkoła Podstawowa w Runowie Kr.
7. Szkoła Podstawowa w Pęperzynie
8. Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Jastrzębcu

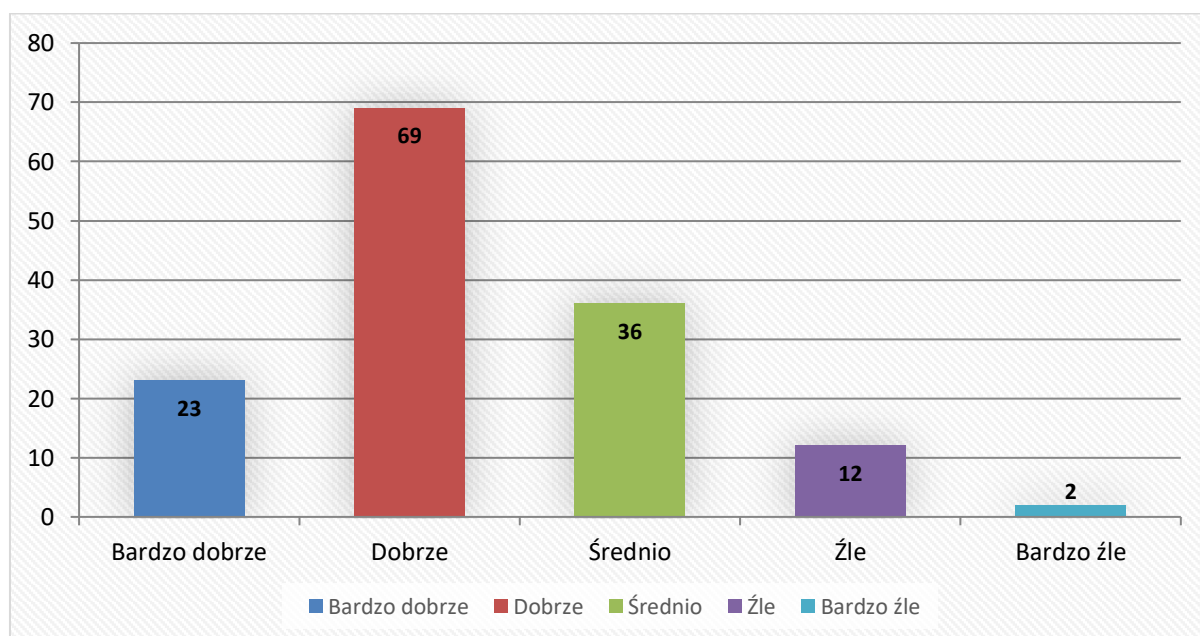
20 egzemplarzy w wersji papierowej trafiło do uczestników Klubu Seniora w Więcborku.

Odpowiedziało nam 146 mieszkańców naszej gminy, poniżej przedstawiamy wyniki ankiety.

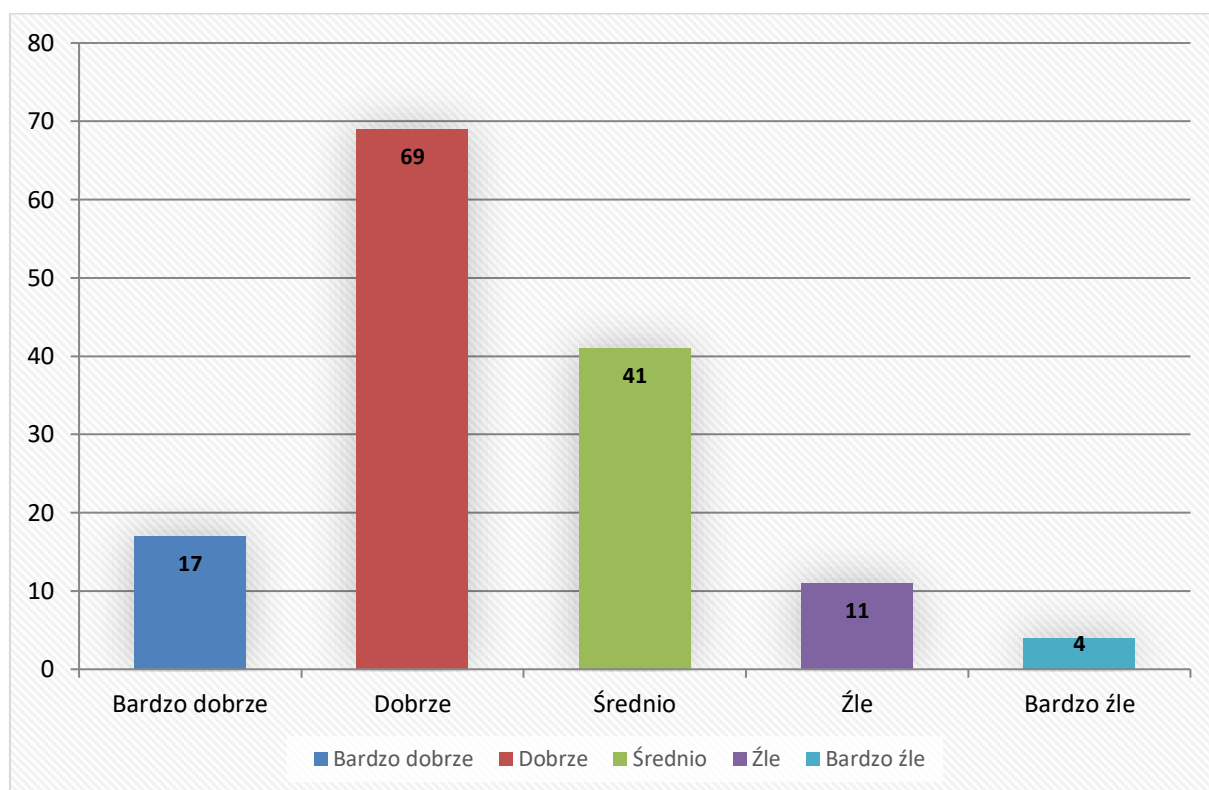
Wykres nr 1 Jak ocenia Pan/i rynek pracy w gminie?

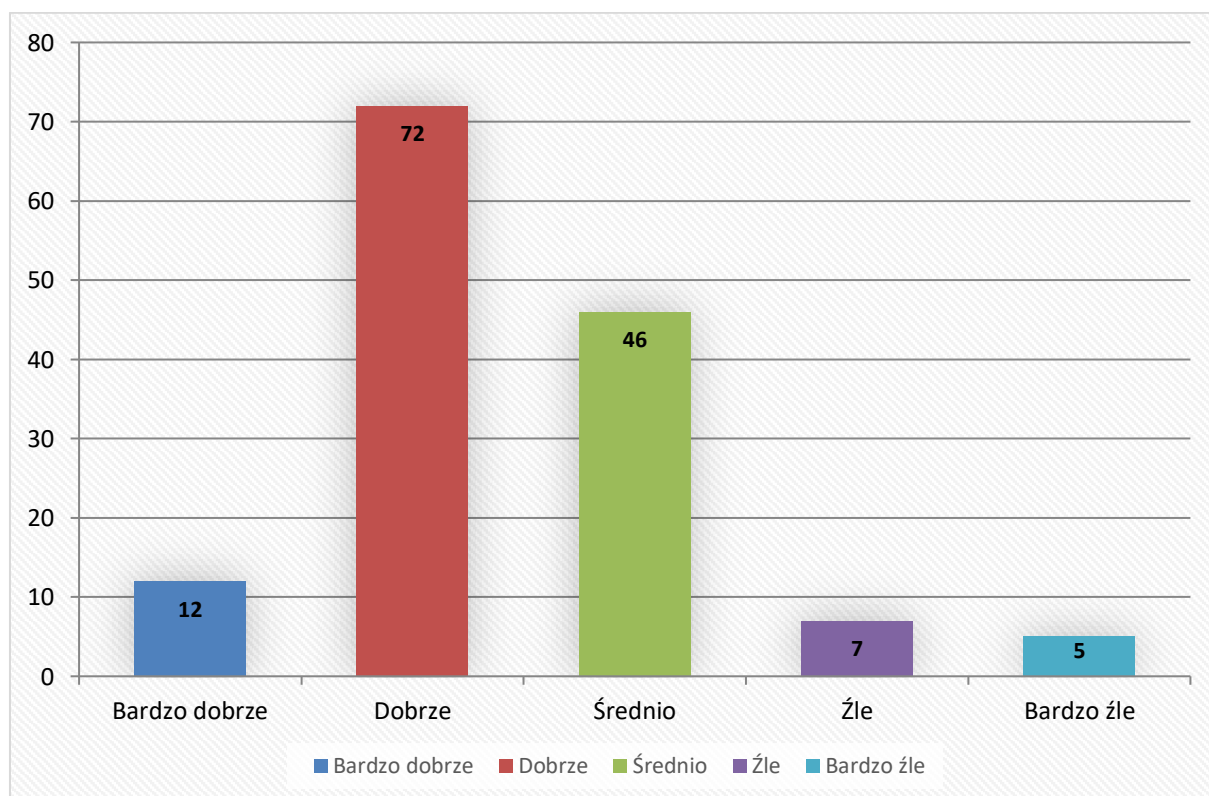
Wykres nr 2 Jak ocenia Pan/i wychowanie przedszkolne w gminie?

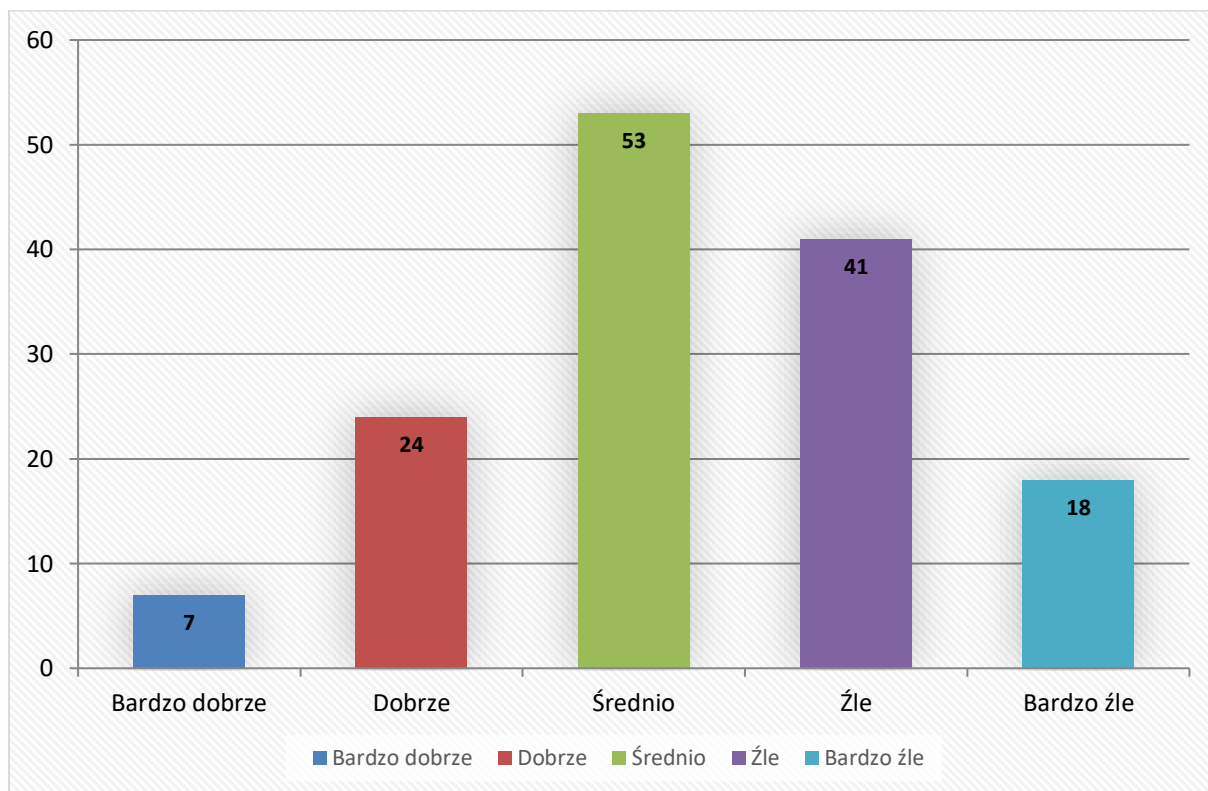
Wykres nr 3 Jak ocenia Pan/i szkolnictwo podstawowe w gminie?

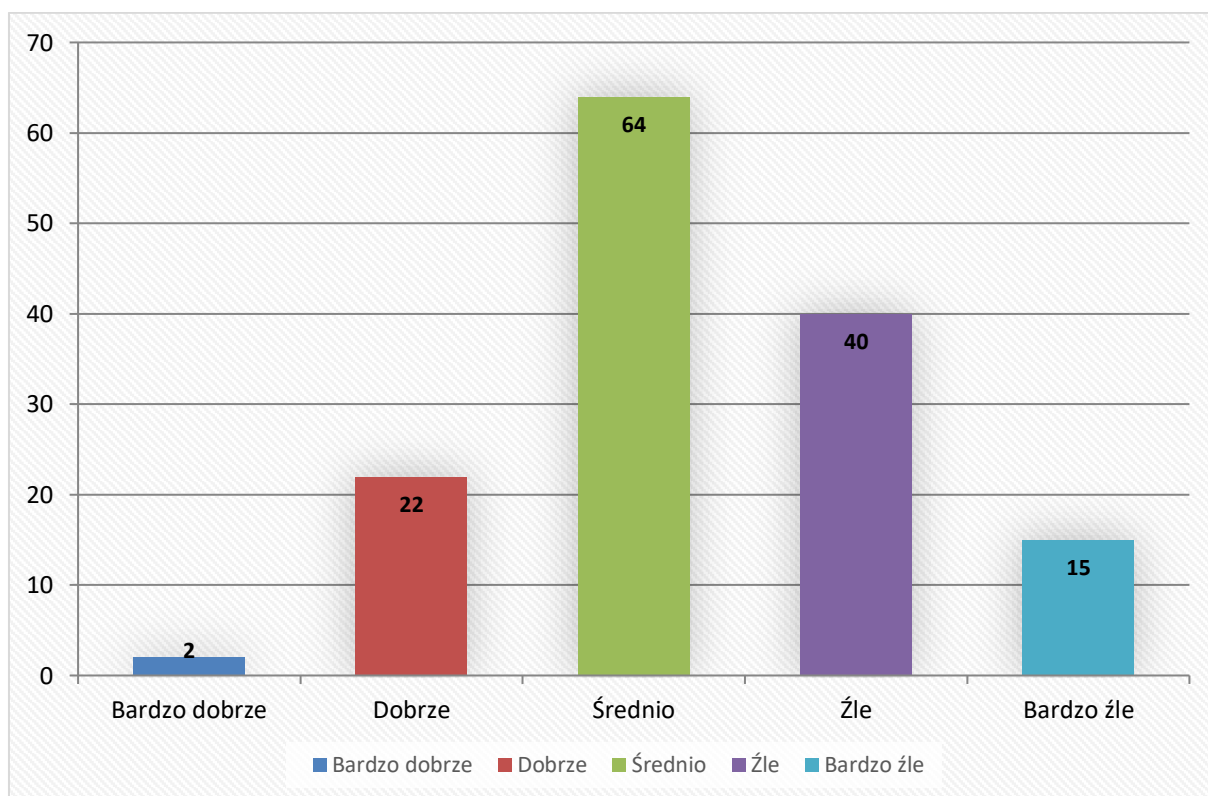
Wykres nr 4 Jak ocenia Pan/i szkolnictwo ponadpodstawowe w gminie?

Wykres nr 5 Jak ocenia Pan/i dostępność kultury i rozrywki w gminie?

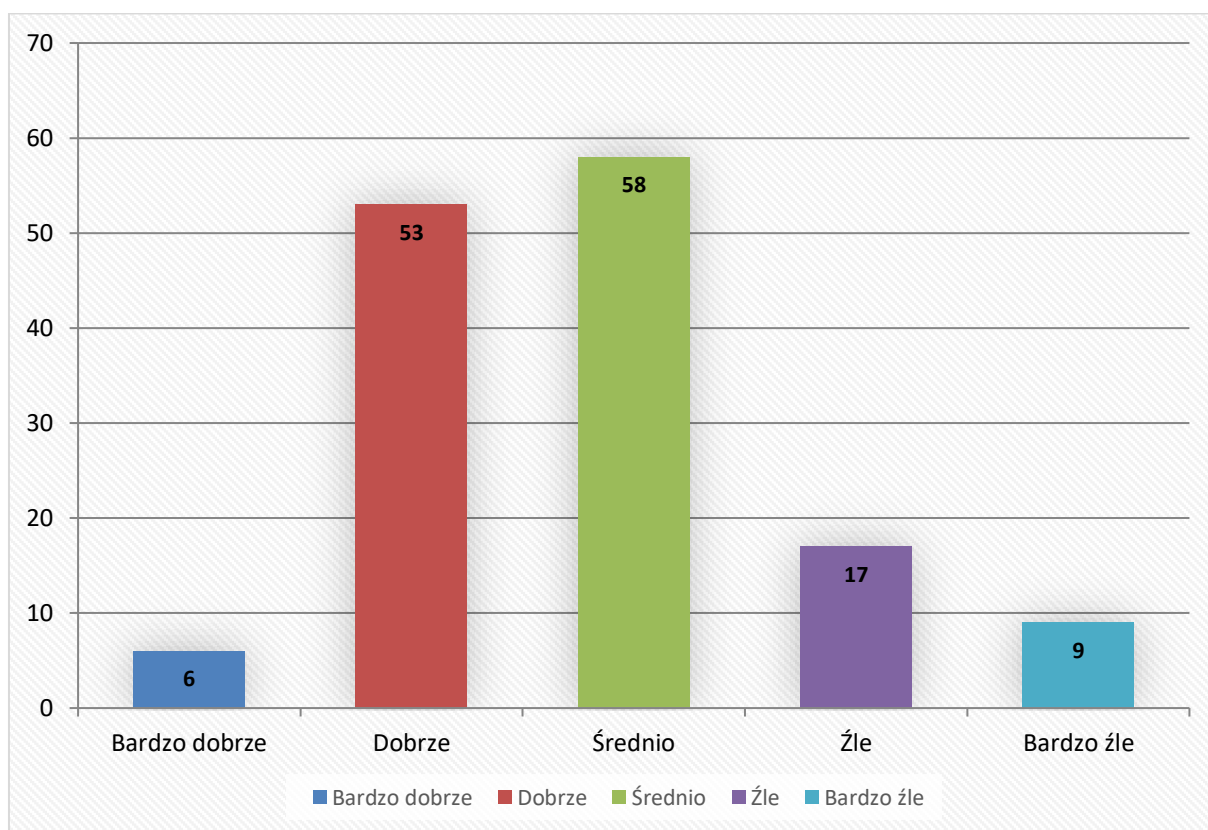

Wykres nr 6 Jak ocenia Pan/i dostępność sportu i rekreacji w gminie?

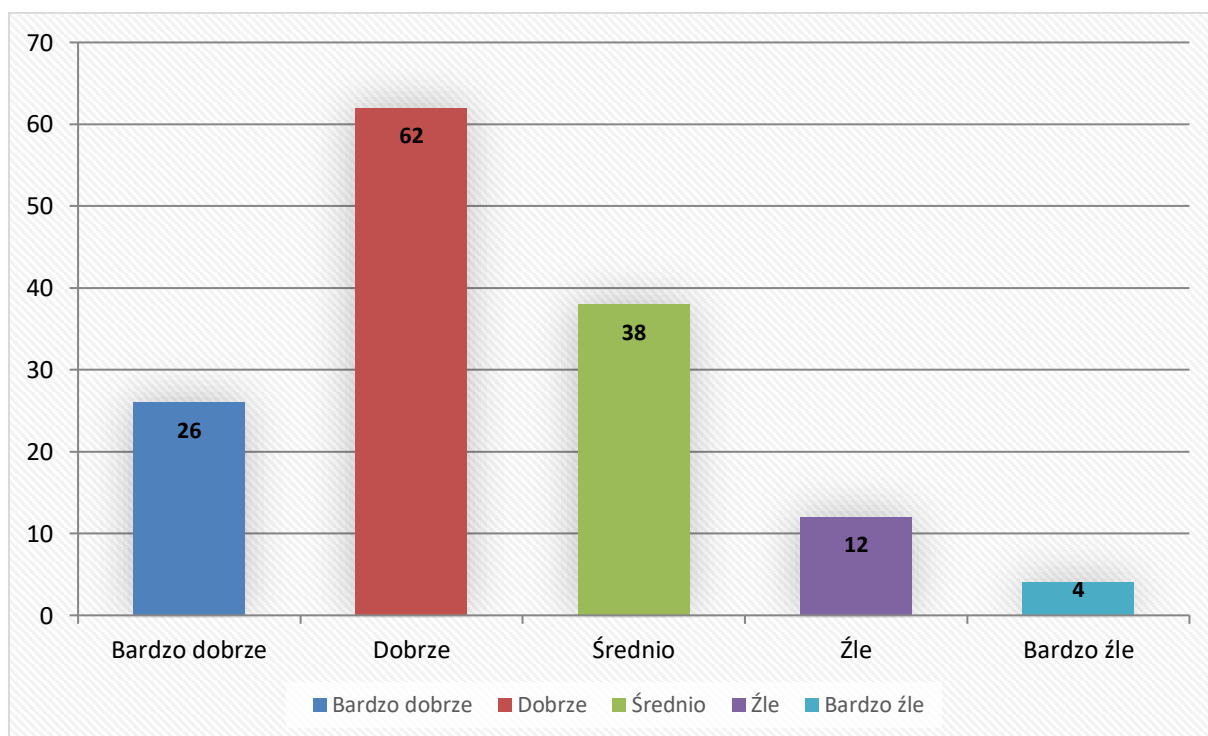

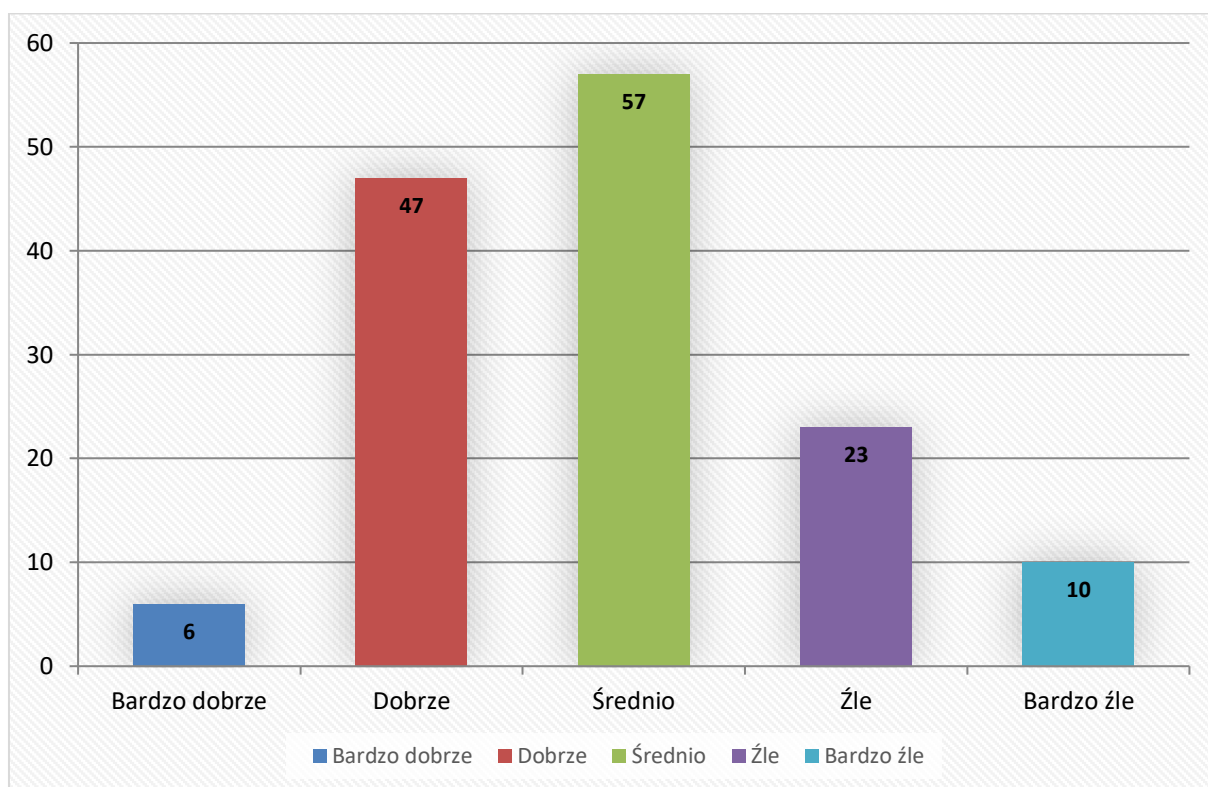
Wykres nr 7 Jak ocenia Pan/i bezpieczeństwo publiczne w gminie?

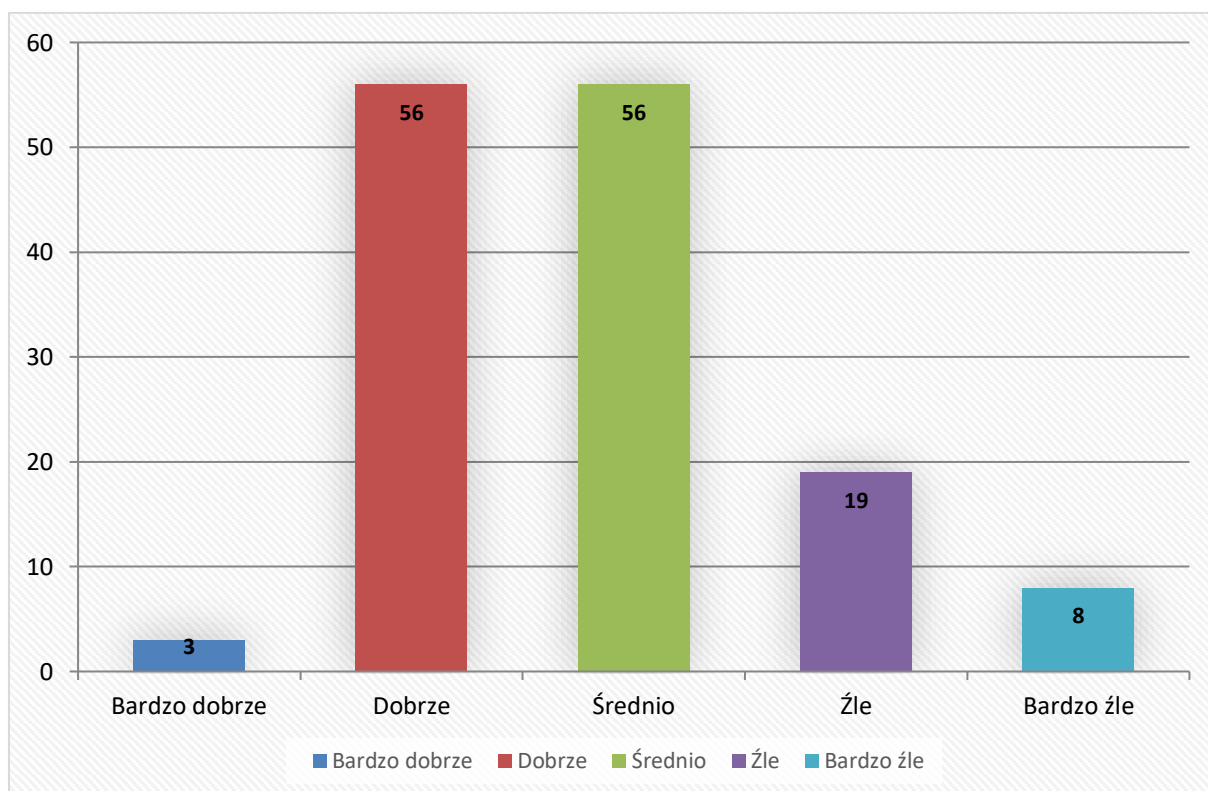
Wykres nr 8 Jak ocenia Pan/i pomoc społeczną w gminie?

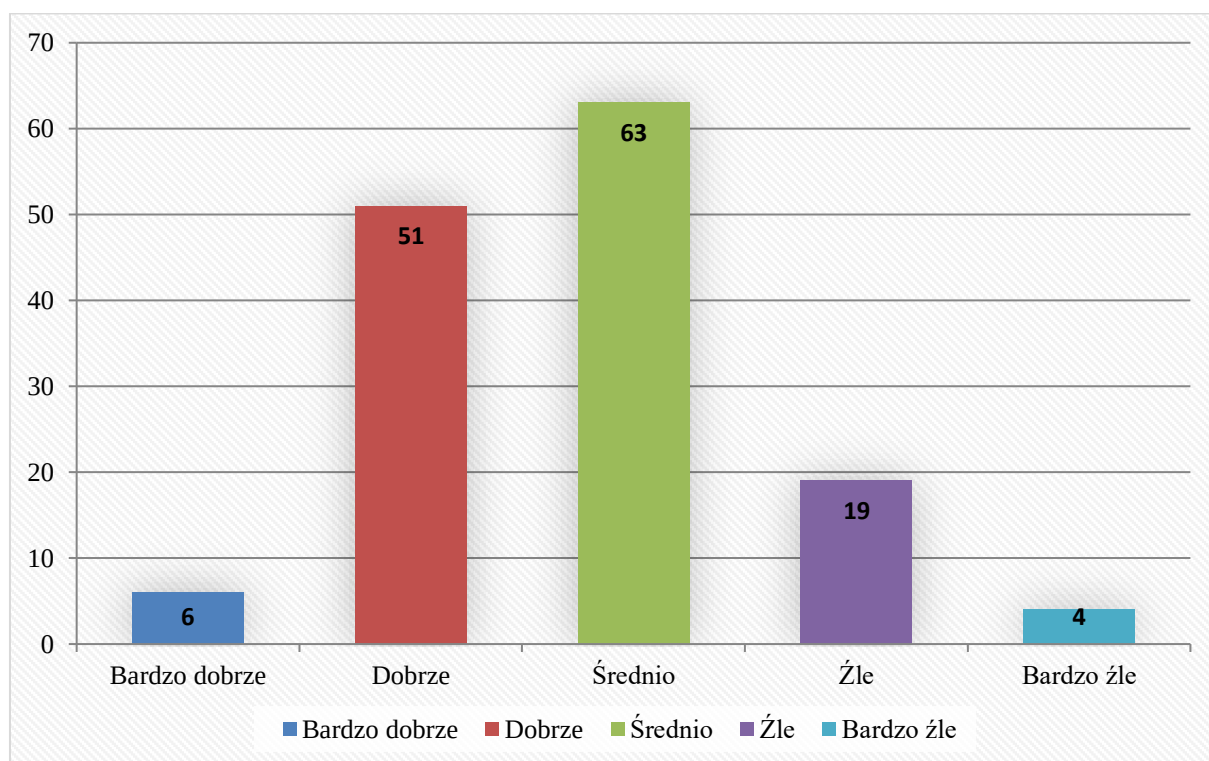
Wykres nr 9 Jak ocenia Pan/i ochronę zdrowia w gminie?

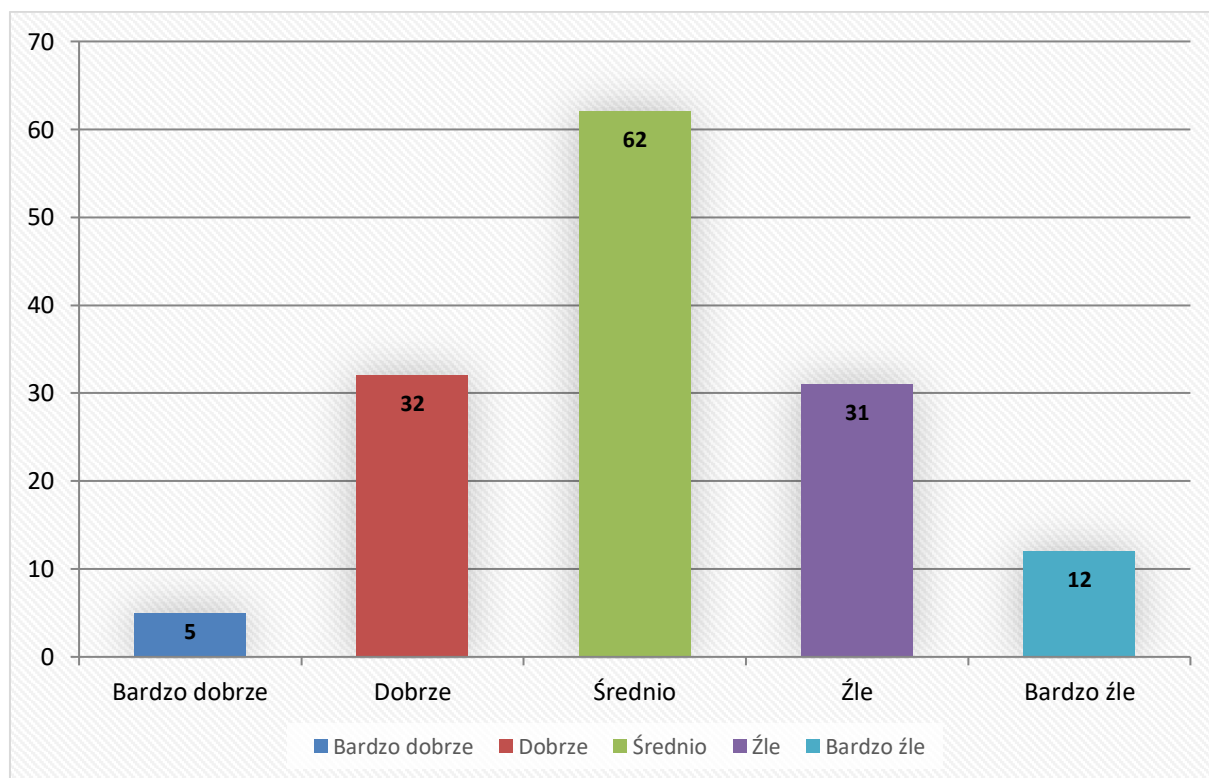
Wykres nr 10 Jak ocenia Pan/i mieszkalnictwo w gminie?

Wykres nr 11 Jak ocenia Pan/i dostępność placówek usługowych w gminie?

Wykres nr 12 Jak ocenia Pan/i skomunikowanie w gminie?

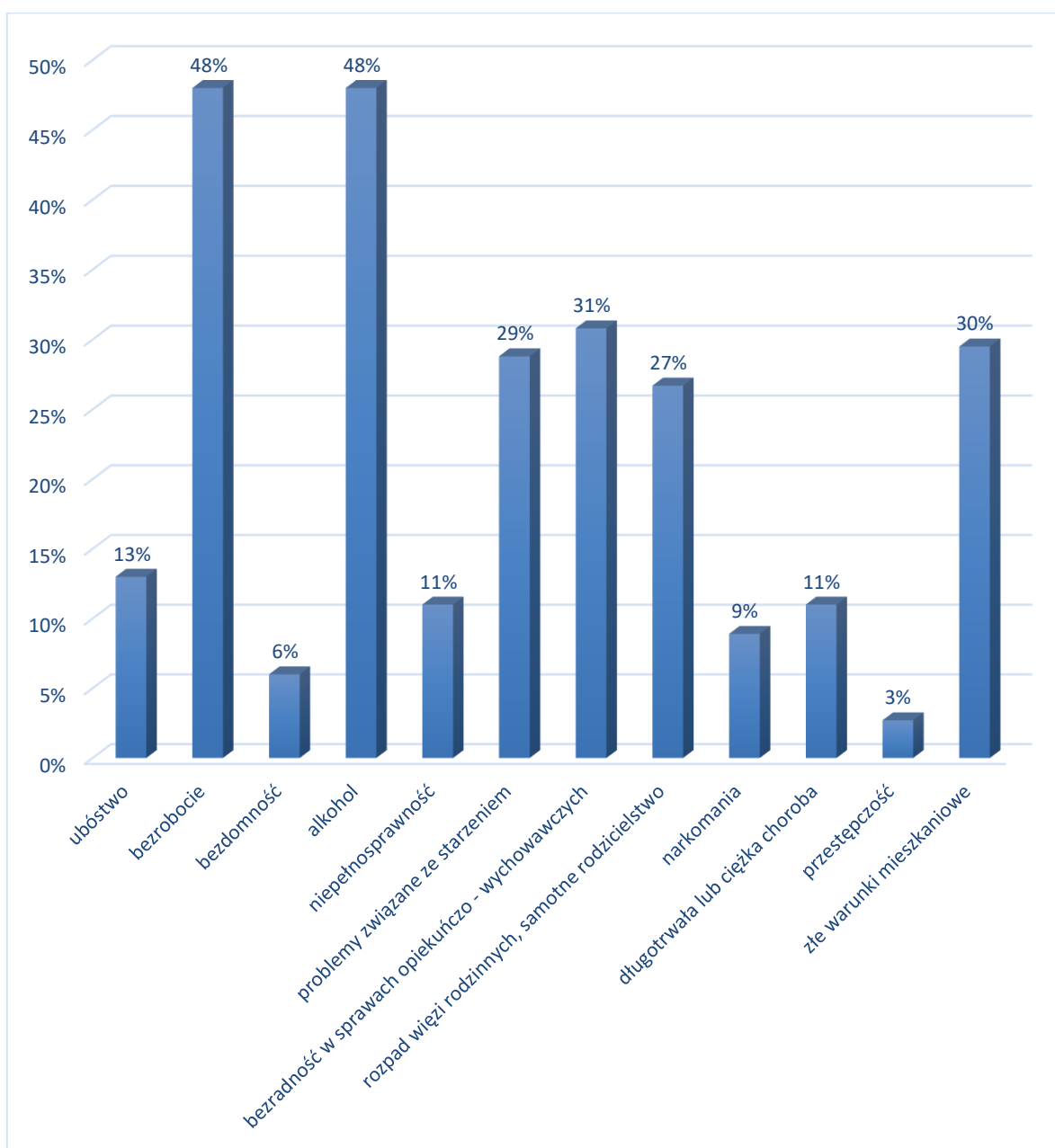

Analizując powyższe dane można zauważyć, że 65% respondentów wychowanie przedszkolne ocenia na **bardzo dobrze i dobrze**, następne w tej kategorii są: pomoc społeczna 62% , szkolnictwo podstawowe 60%, szkolnictwo ponadpodstawowe 59%. Nadmienić należy, że aż 18% ankietowanych pomoc społeczną oceniło na bardzo dobrze i jest to najlepszy wynik.

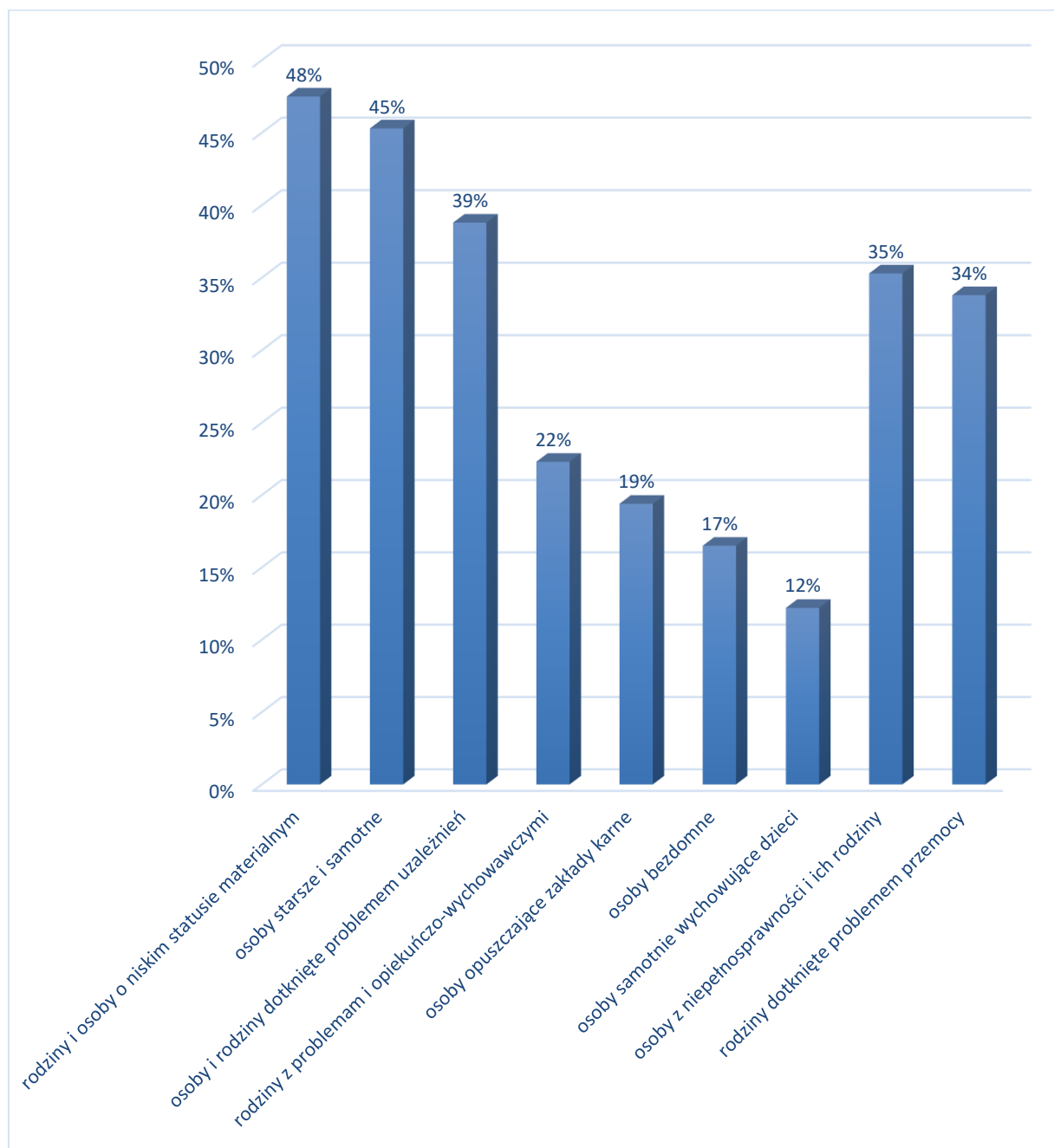
Bardzo źle i źle 41% respondentów oceniło dostępność kultury i rozrywki, 39% dostępność sportu i rekreacji, 30% skomunikowanie gminy, a 27% rynek pracy. Nadmienić należy, że 12% ankietowanych bardzo źle oceniło dostępność kultury i rozrywki.

49 % respondentów **średnio** oceniło rynek pracy, 45% dostępność sportu i rekreacji, 44% dostępność placówek usługowych w gminie, 41% bezpieczeństwo publiczne i 40 % ochronę zdrowia.

Wykres nr 13 Które z poniższych problemów Pana/i zdaniem najczęściej dotyczą mieszkańców gminy (max. 3 odpowiedzi)?

Wykres 14 Które z poniższych grup są Pana/i zdaniem zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie (max. 3 odpowiedzi)?

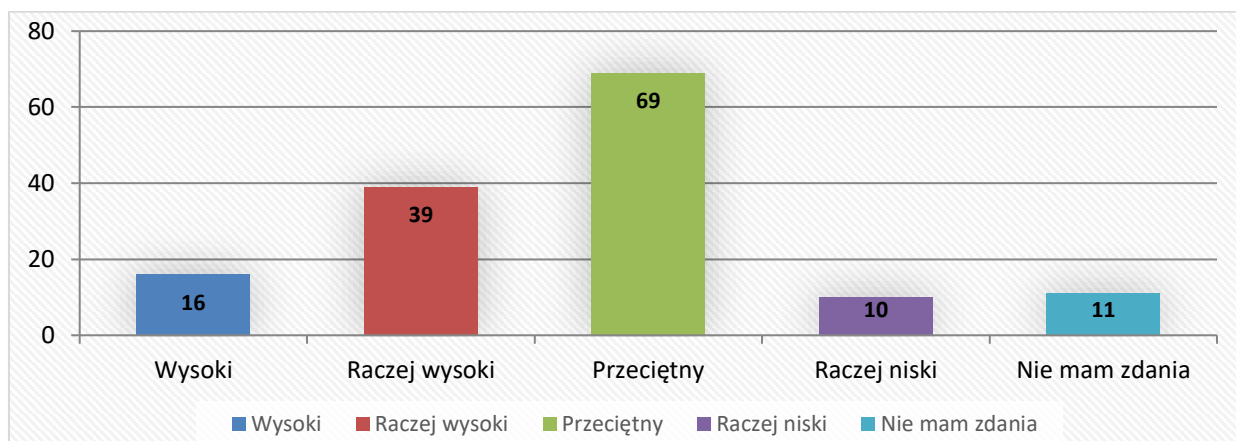

Zdaniem respondentów mieszkańcy naszej gminy najczęściej borykają się z bezrobociem (48%), alkoholizmem (48%), u znacznej ilości rodzin widoczny jest problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (31%), a część rodzin ma złe warunki mieszkaniowe (30%).

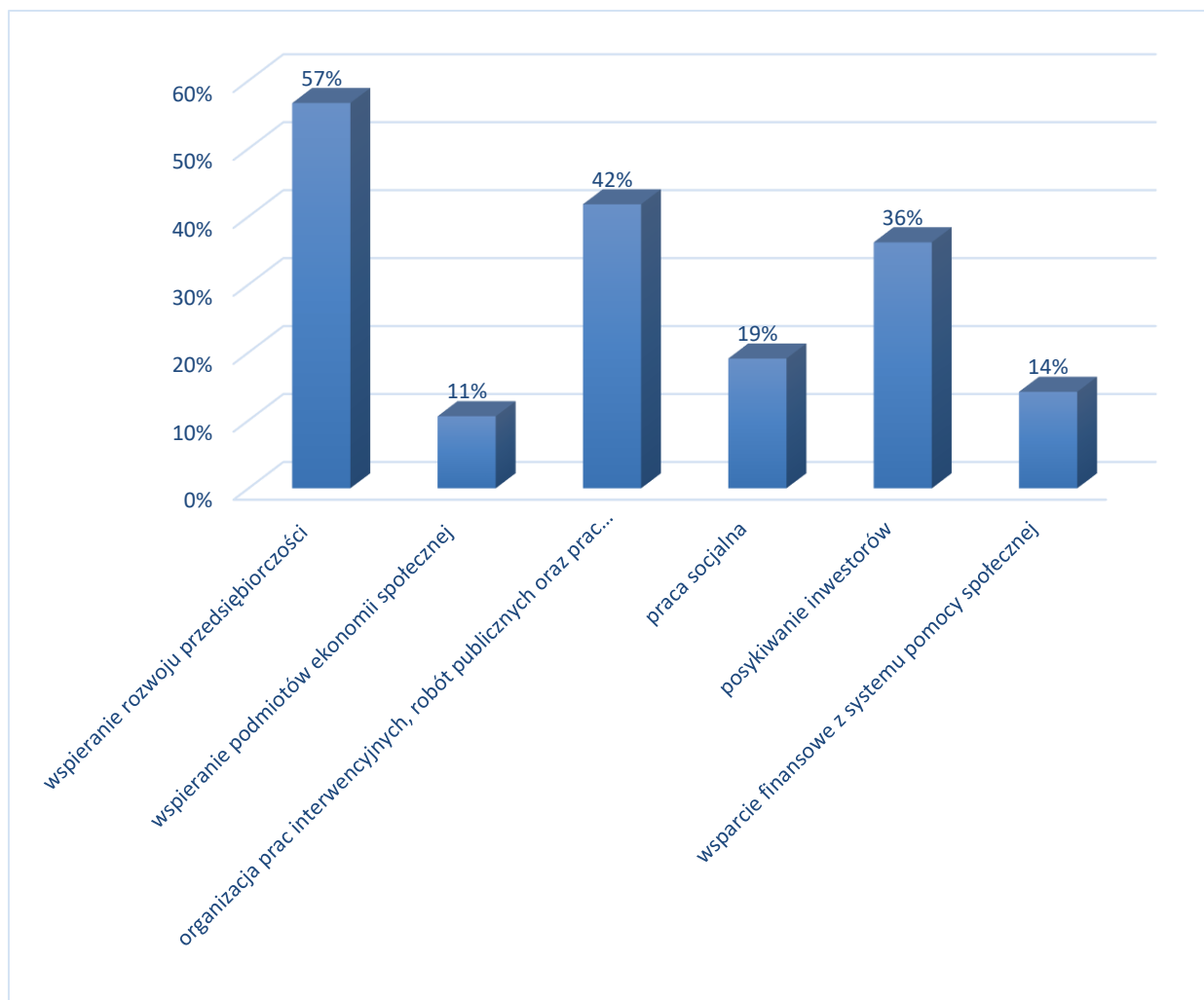
Wykluczenie społeczne oznacza niemożność uczestnictwa w życiu gospodarczym, politycznym, jak i kulturowym w wyniku braku dostępu do zasobów, dóbr i instytucji. Zjawisko to ogranicza aktywność, przedsiębiorczość, innowacyjność oraz podnosi koszty funkcjonowania państwa. Zdaniem ankietowanych wykluczeniem społecznym z terenu naszej gminy najbardziej zagrożone są rodziny i

osoby o niskim statusie materialnym (48%), osoby starsze i samotne (45%) jak i również osoby i rodziny dotknięte problemem uzależnień (39%).

Wykres nr 15 Jaki Pana/i zdaniem jest problem bezrobocia w gminie?

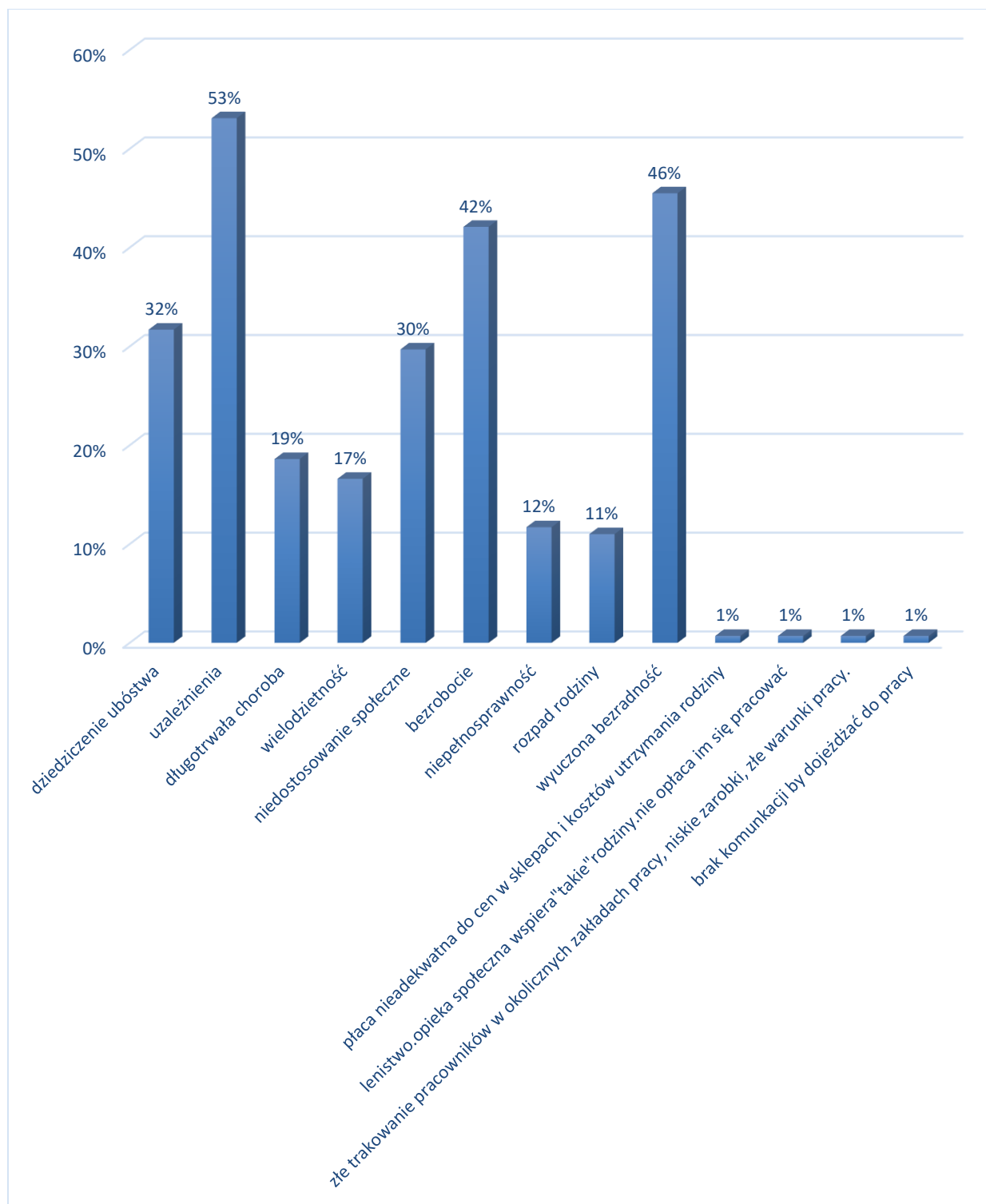

Wykres nr 16 Które z poniższych działań Pana/i zdaniem należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych (max. 2 odpowiedzi)?

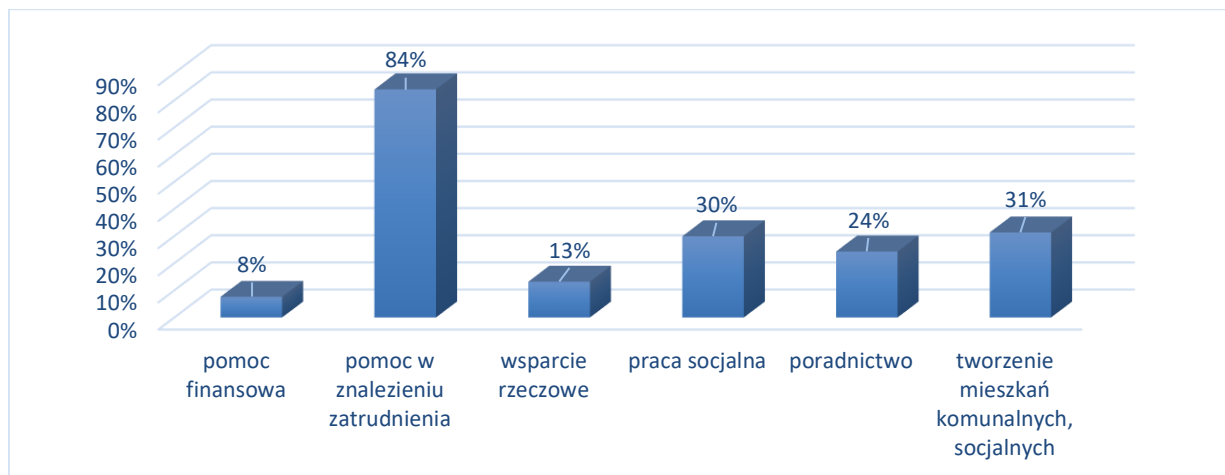

Problem bezrobocia dotyka także mieszkańców naszej gminy, 47% respondentów uważa, że jest on na poziomie przeciętnym, a 27%, że raczej wysokim. Rozwiązanie tego problemu upatrują w wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości (57%), organizacji prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych (42%), a także w pozyskiwaniu inwestorów (36%).

Wykres nr 17 Jakie Pana/i zdaniem są przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy (max. 3 odpowiedzi)?

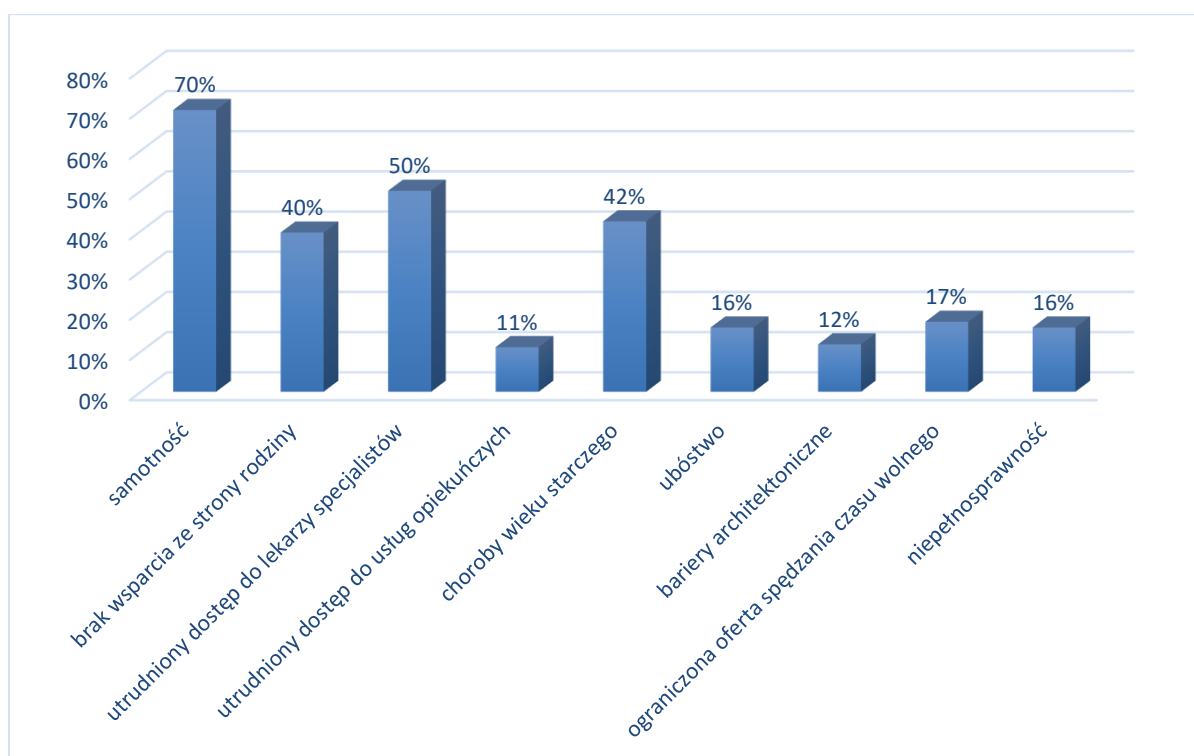

Wykres nr 18 Jakiego Pana/i zdaniem należałoby podjąć działania na rzecz osób dotkniętych problemem ubóstwa (max. 2 odpowiedzi)

Ubóstwo, zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny⁹. Jako przyczynę ubóstwa mieszkańców naszej gminy respondenci upatrują w problemach z uzależnieniem (53%), wyuczonej bezradności (46%), bezrobociu (42%). Ograniczenie skutków ubóstwa może nastąpić poprzez pomoc w znalezieniu zatrudnienia (84%), tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (31%) oraz świadczenie pracy socjalnej na rzecz rodzin dotkniętych tym problemem (30%).

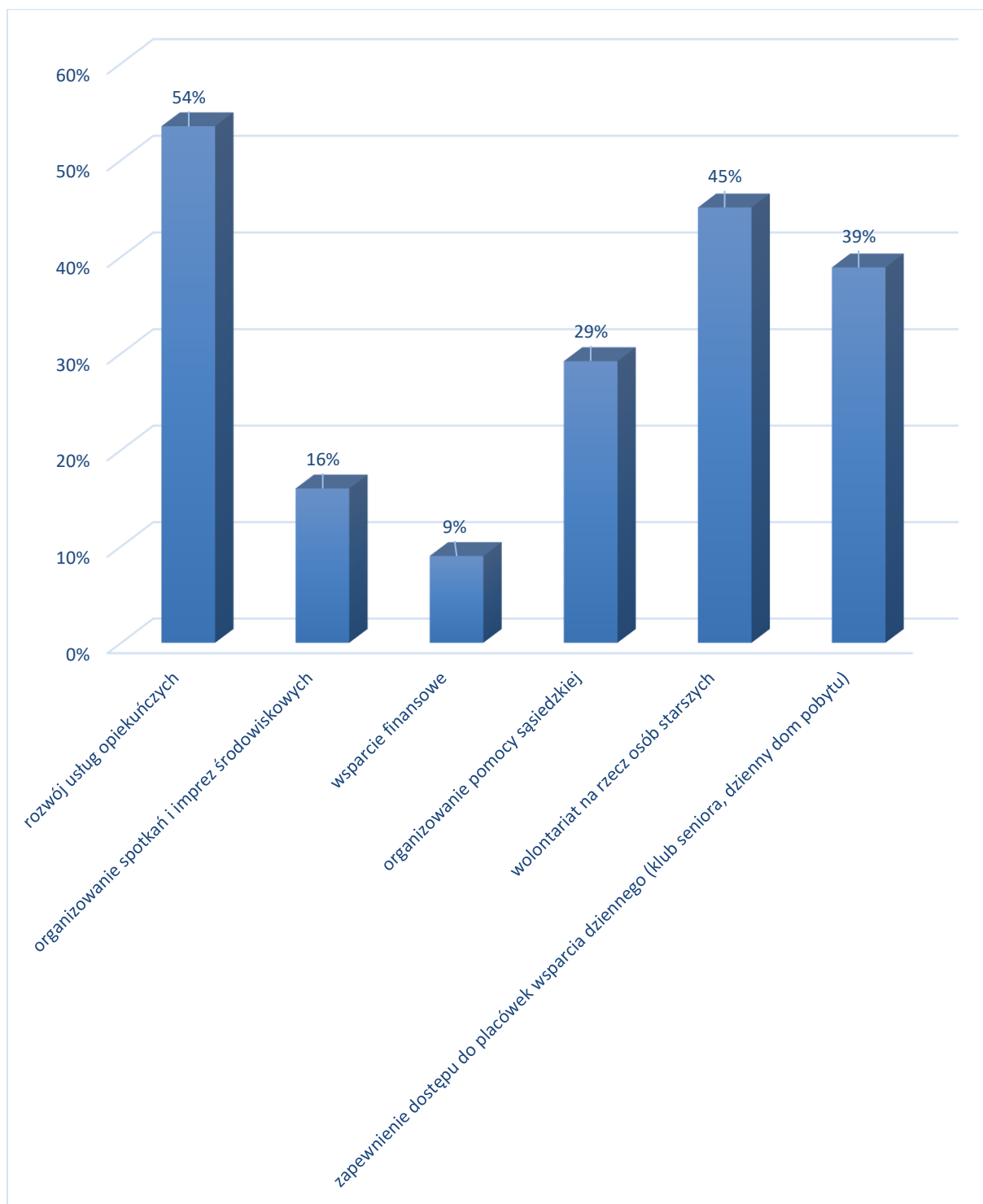
Wykres nr 19 Które z poniższych problemów Pana/i zdaniem dotyczą najczęściej osoby starsze z gminy (max. 3 odpowiedzi)?

⁹ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/ubostwo;3990730.html>, data dostępu 27.04.2021r.

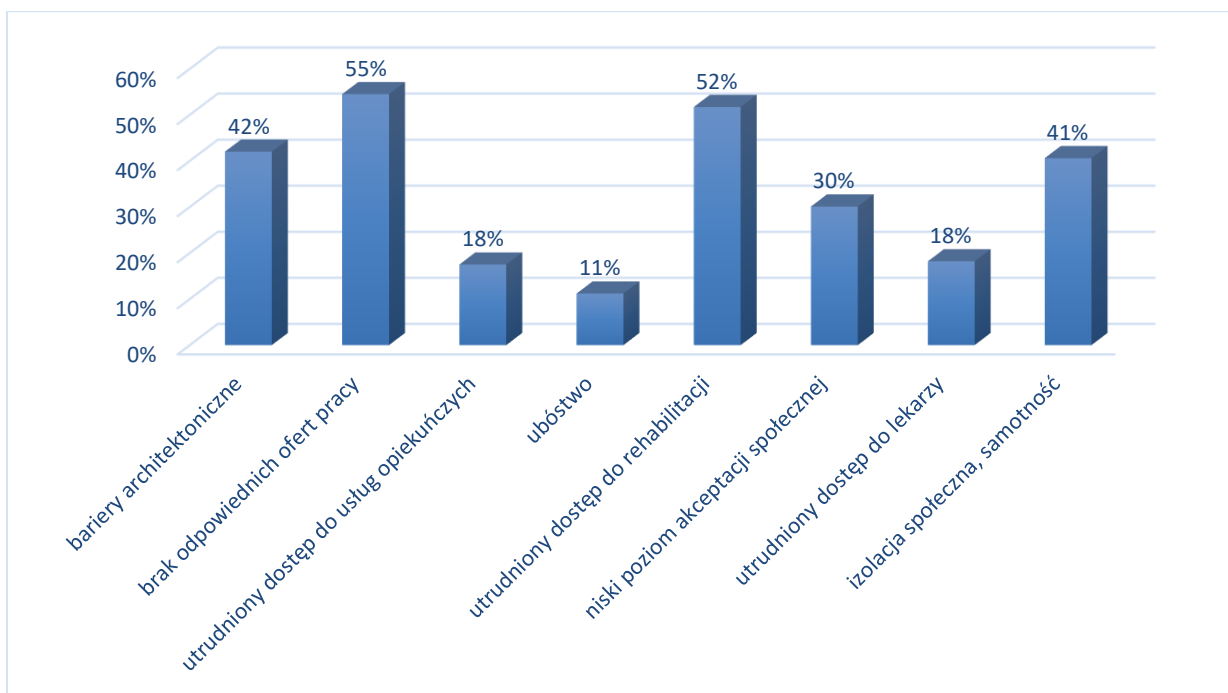

Wykres nr 20 Jakiego Pana/i zdaniem powinny zostać podjęte działania, aby poprawić sytuację osób starszych (max. 2 odpowiedzi)?

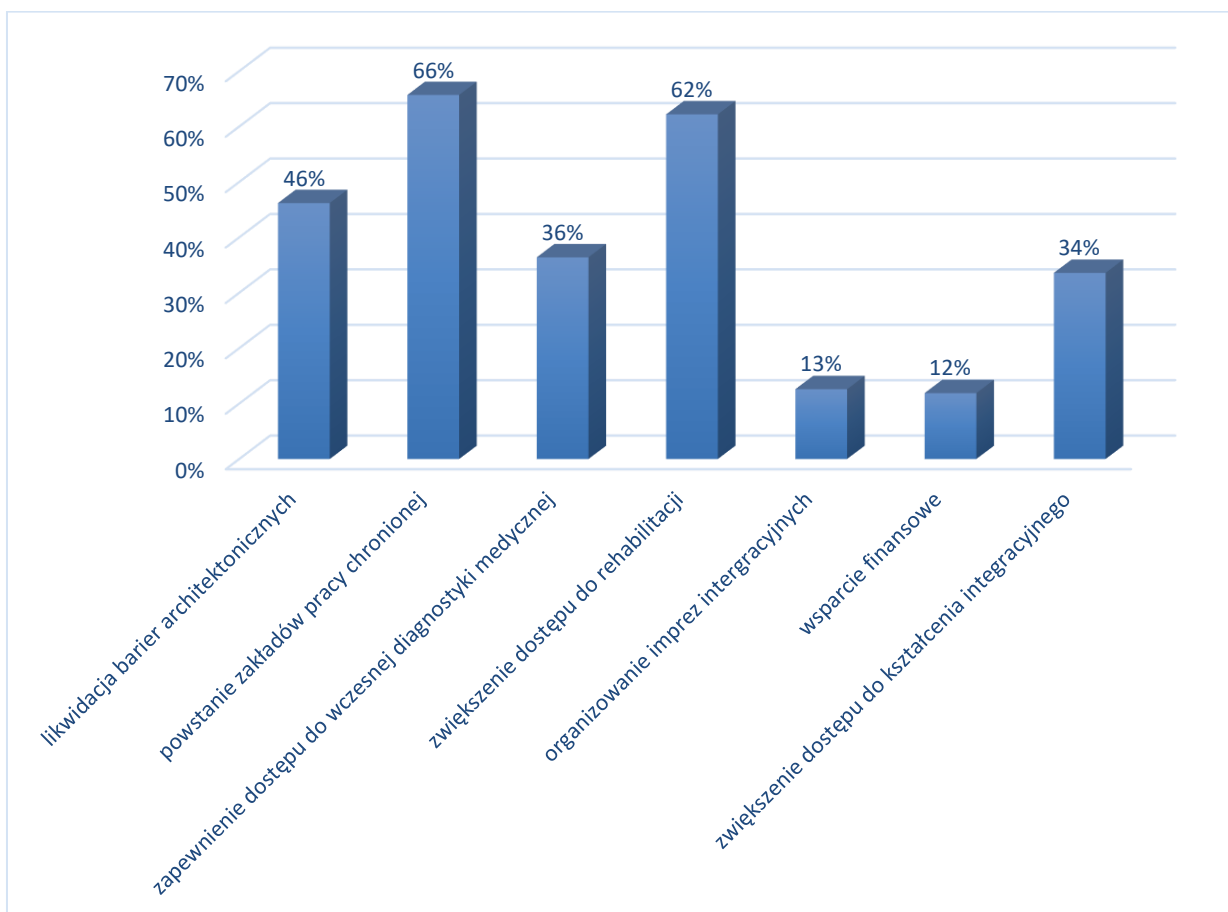

Respondenci uważają, że osoby starsze w naszej gminie dotyka najczęściej samotność (70%), mają utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów (50%) oraz „dokuczają” im choroby wieku starczego (42%). Sytuację osób starszych może polepszyć rozwój usług opiekuńczych (54%), wolontariat na rzecz osób starszych (45%) oraz zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (39%).

Wykres nr 21 Na jakie problemy Pana/i zdaniem najczęściej napotykają osoby z niepełnosprawnością z gminy (max. 3 odpowiedzi)?

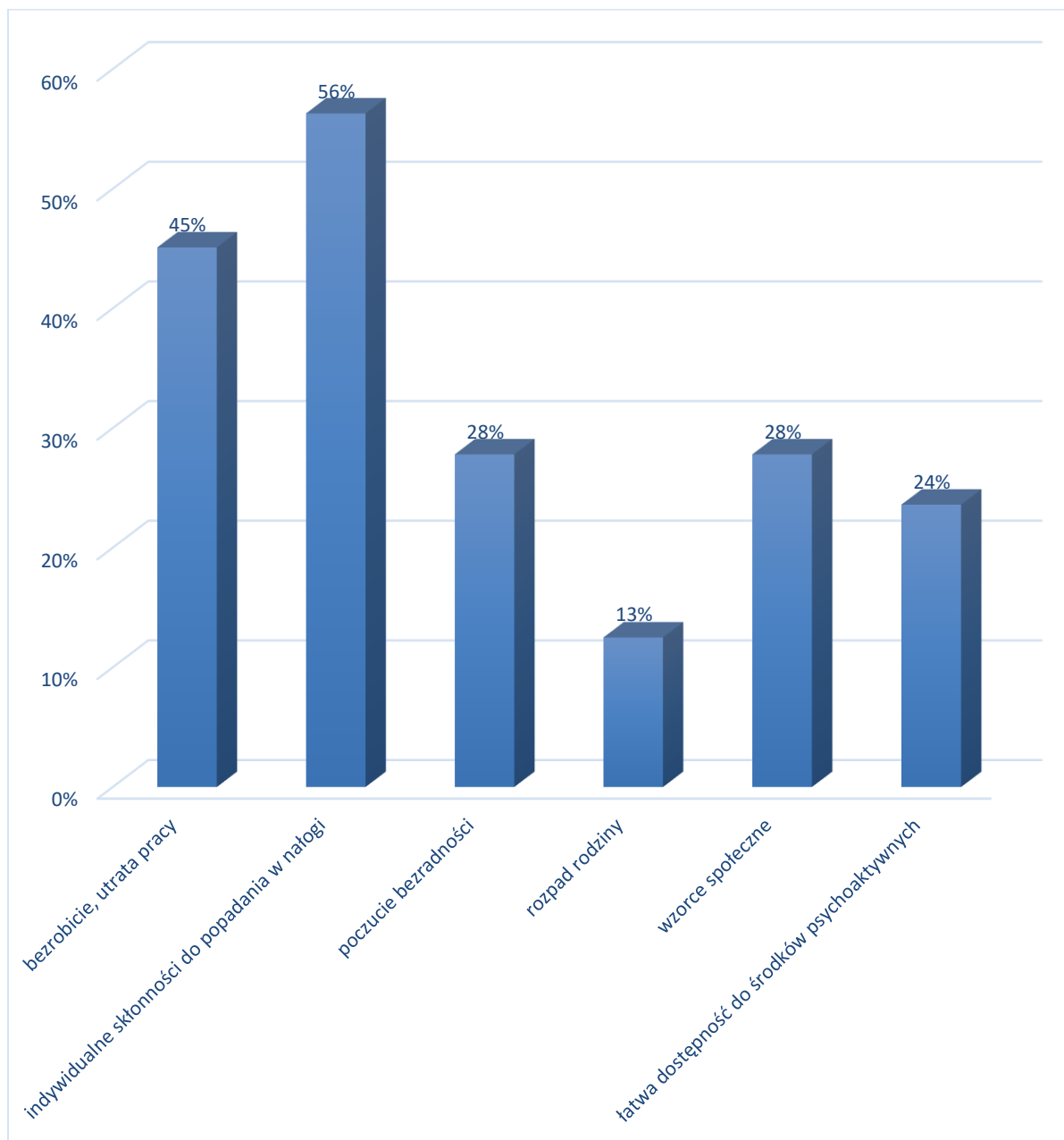

Wykres nr 22 Jakiego Pana/i zdaniem należałoby podjąć działania, aby zapewnić osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym (max. 3 odpowiedzi)?

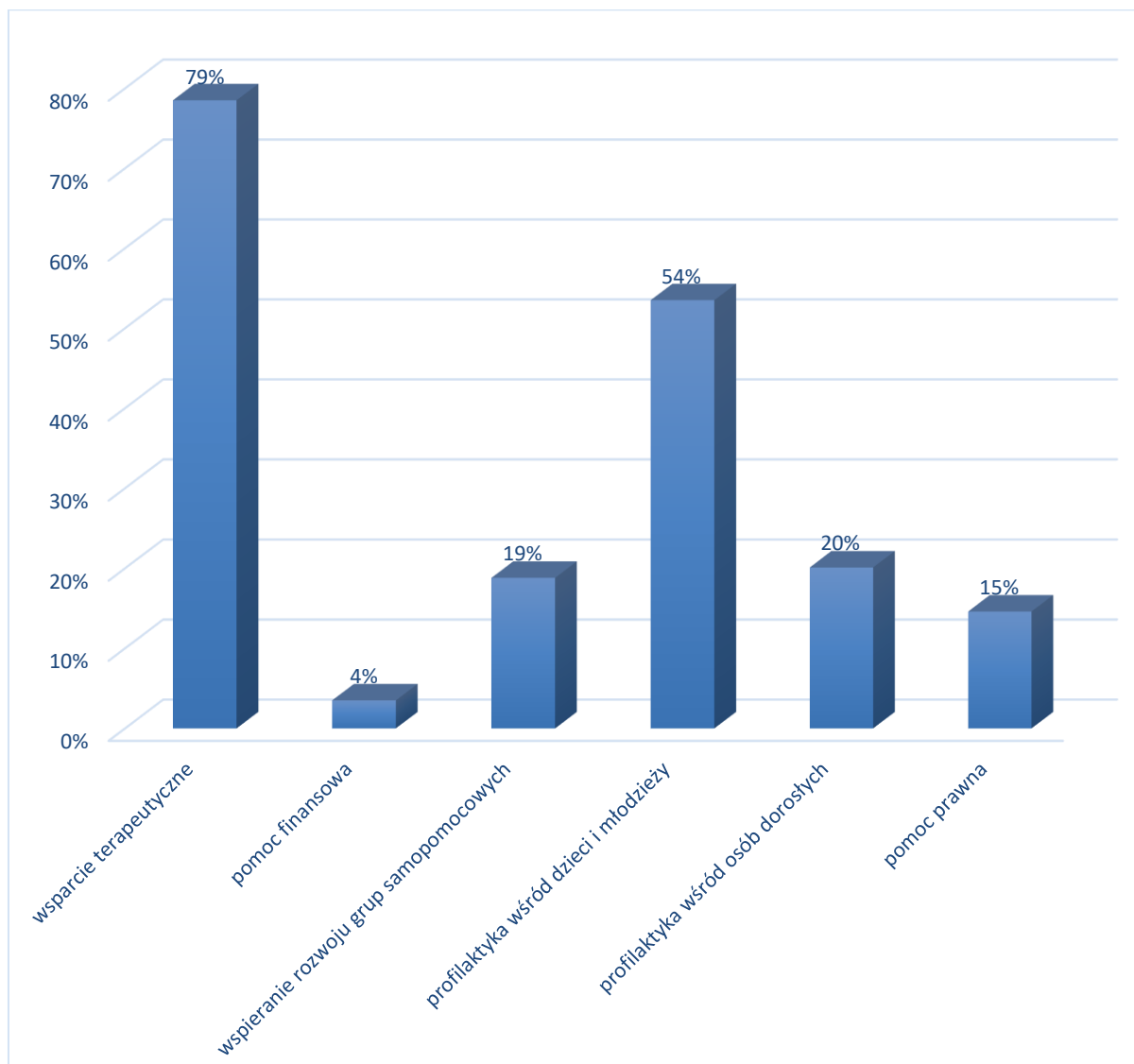
Niepelnosprawność, ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu¹⁰. Respondenci uważają, że największym problemem mieszkańców gminy z niepełnosprawnością jest brak odpowiednich ofert pracy (55%) na następnych miejscach klasyfikują się utrudniony dostęp do rehabilitacji (52%) oraz bariery architektoniczne (42%). Sytuację osób z niepełnosprawnością w znacznym stopniu ułatwiło by powstanie zakładów pracy chronionej (66%), zwiększenie dostępu do rehabilitacji (62%) oraz likwidacja barier architektonicznych (46%).

Wykres nr 23 Jakiego Pana/i zdaniem są przyczyny występowania problemów uzależnień wśród mieszkańców gminy (max. 2 odpowiedzi)?

¹⁰ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnosprawnosc;3947453.html>, data dostępu 27.04.2021r.

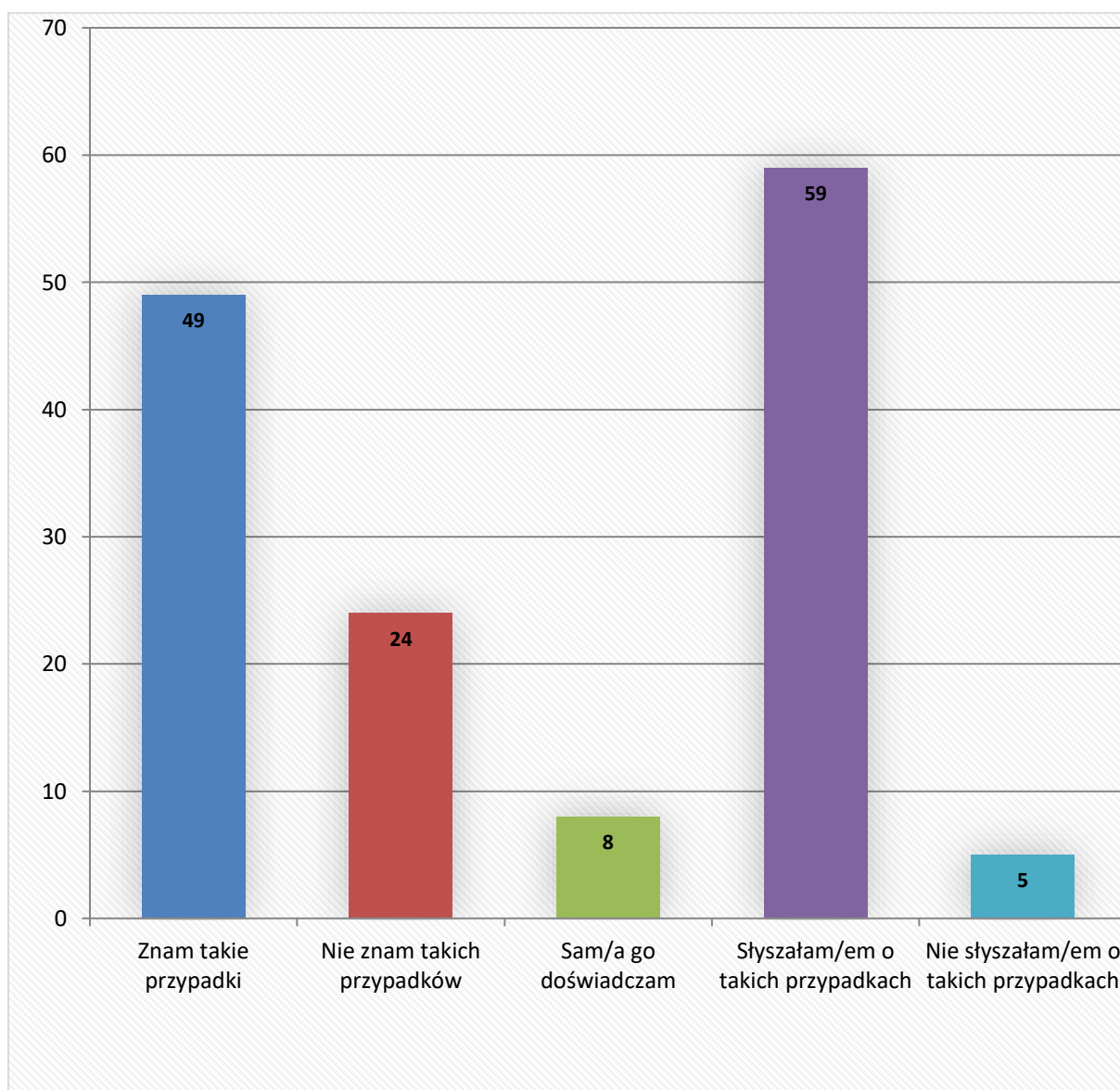
Wykres nr 24 Jakiego Pana/i zdaniem powinny zostać podjęte działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin (max. 2 odpowiedzi)?

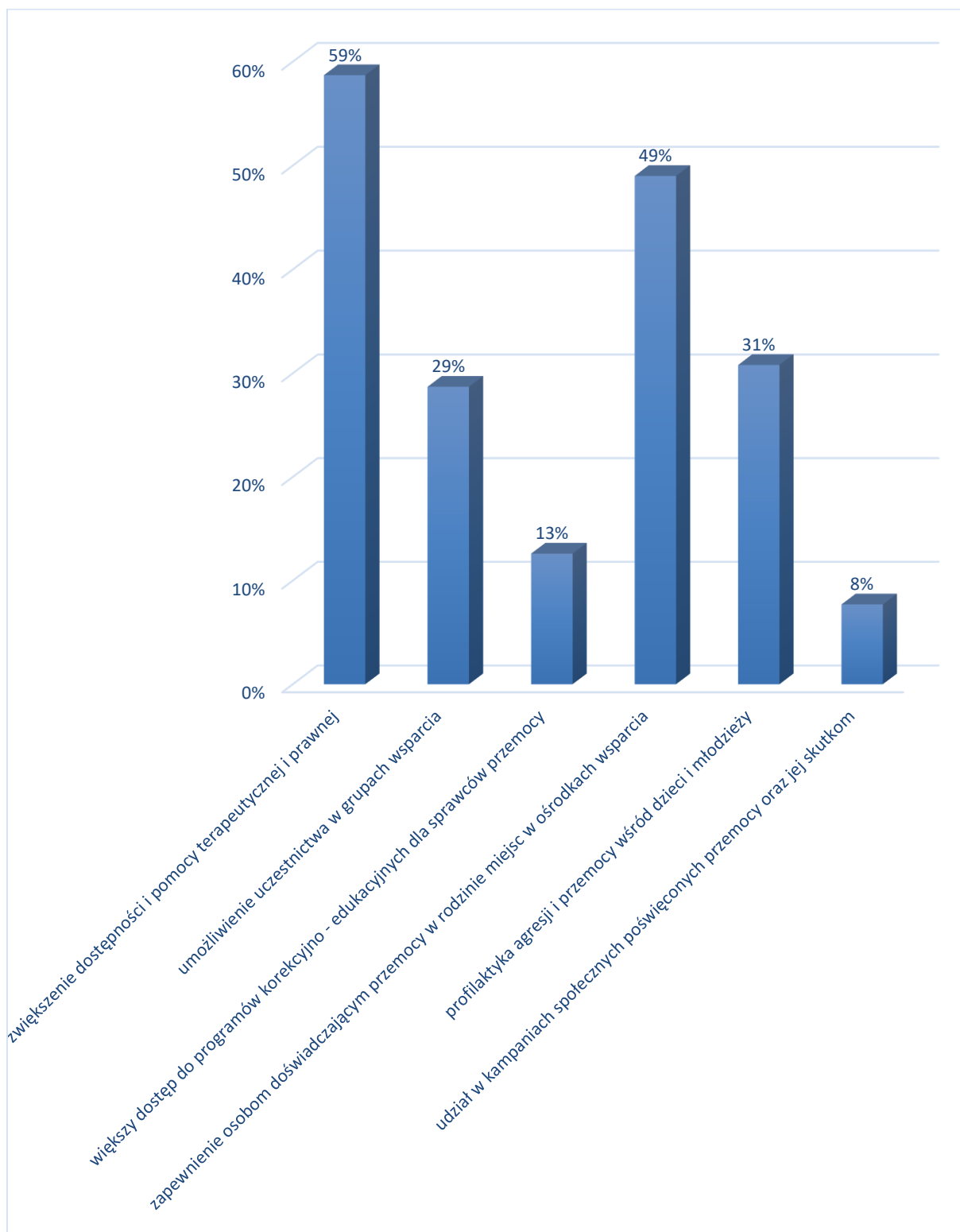
Uzależnienie – nabyty stan zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego, który charakteryzuje się okresowym lub stałym przymusem wykonywania określonej czynności lub zażywania psychoaktywnej substancji chemicznej. W szerszym rozumieniu termin „uzależnienie” stosowany także w odniesieniu do wielu innych przymusowych zachowań, m.in. kompulsywnych zakupów, oglądania telewizji, seksu, korzystania z gier hazardowych lub komputerowych, czy też nadmiernego korzystania z Internetu¹¹. Respondenci przyczynę uzależnień pośród mieszkańców naszej gminy upatrują w indywidualnych skłonnościach do popadania w nałogi (56%), bezrobociu, utracie pracy (45%), w poczuciu bezradności (28%) oraz wzorcach społecznych (28%). Zniwelowanie, a także znaczne ograniczenie skutków uzależnienia zdaniem respondentów jest możliwe dzięki wsparciu terapeutycznemu (79%), profilaktyce wśród dzieci i młodzieży (54%), profilaktyce wśród osób dorosłych (20%).

¹¹ <https://pl.wikipedia>. Data dostępu 27.04.2021r.

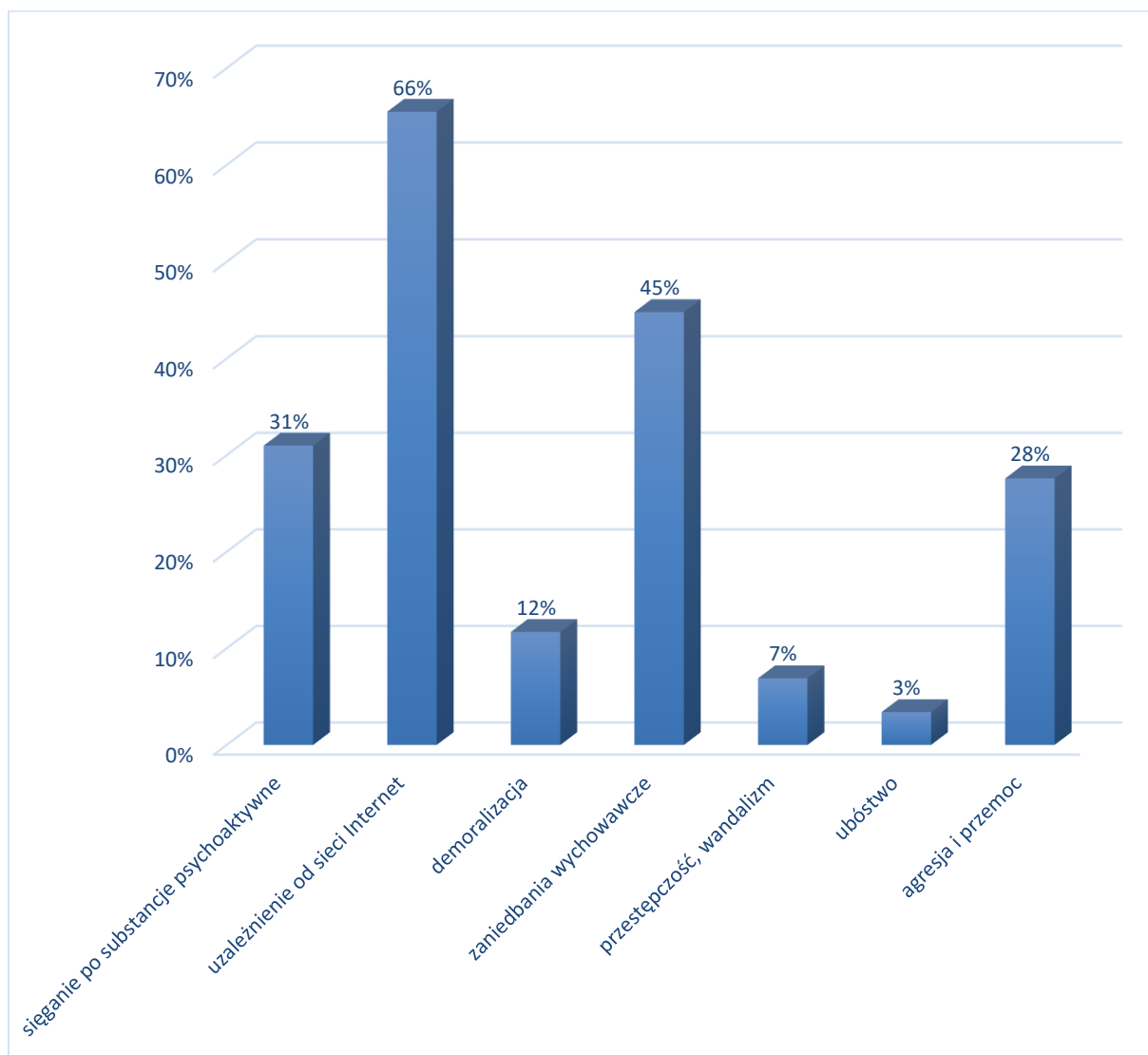
Wykres nr 25 Jaka jest Pana/i znajomość zjawiska przemocy w rodzinie?

Wykres nr 26 Jakiego Pana/i zdaniem są najskuteczniejsze formy pomocy rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie (max. 2 odpowiedzi)?

Wykres nr 27 Na jakie Pana/i zdaniem negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z naszej gminy (max. 2 odpowiedzi)?

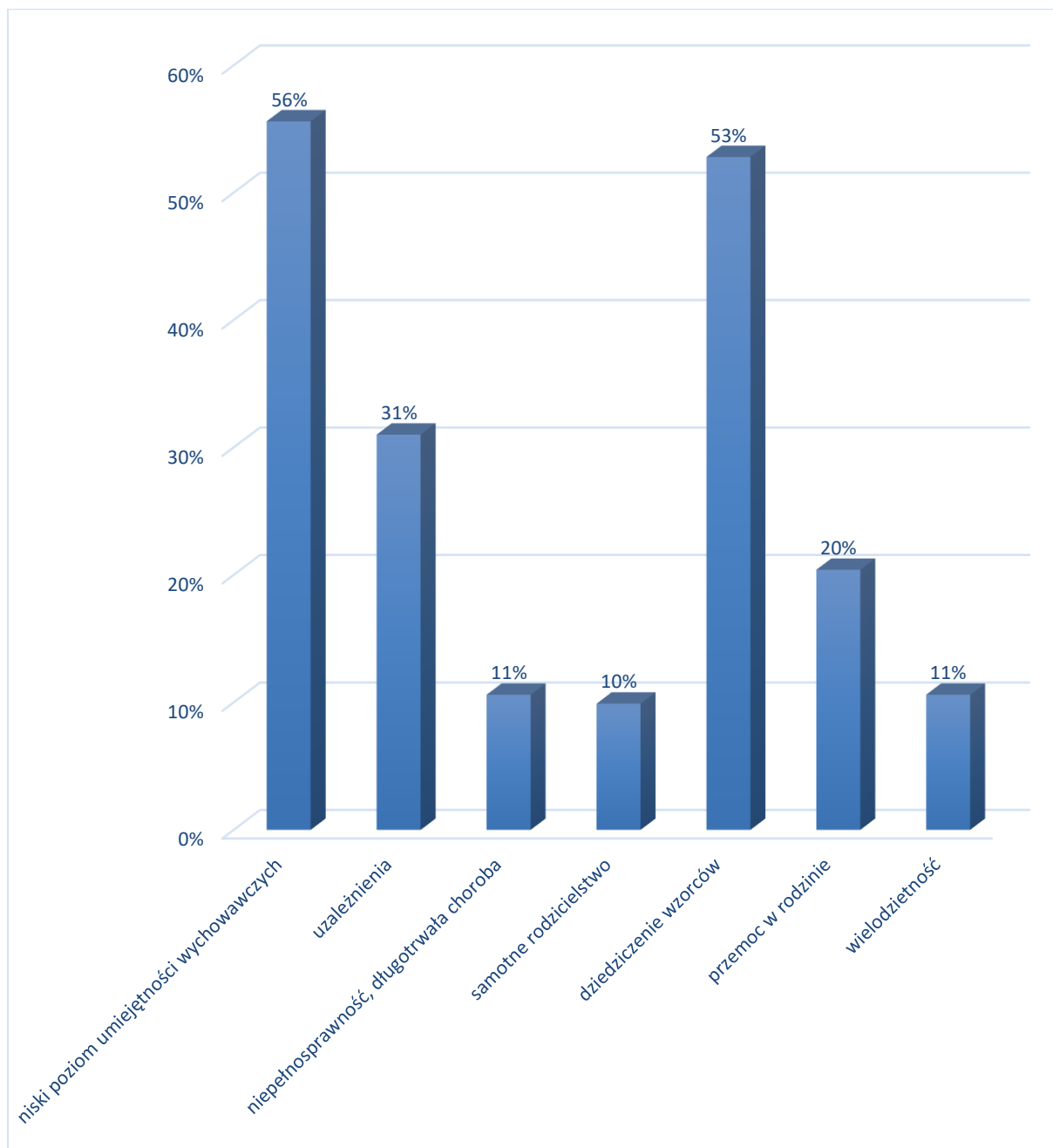

W świetle przepisu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako **przemoc w rodzinie** należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

41% respondentów słyszało o występowaniu przemocy w rodzinie, a 34% zna takie przypadki. Na poprawę sytuacji rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy wpłynie zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i prawnej (59%), zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (49%), profilaktyka agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (31%). Jako najmniej skuteczne uznano udział w kampaniach społecznych poświęconych przemocy oraz jej skutkom (8%).

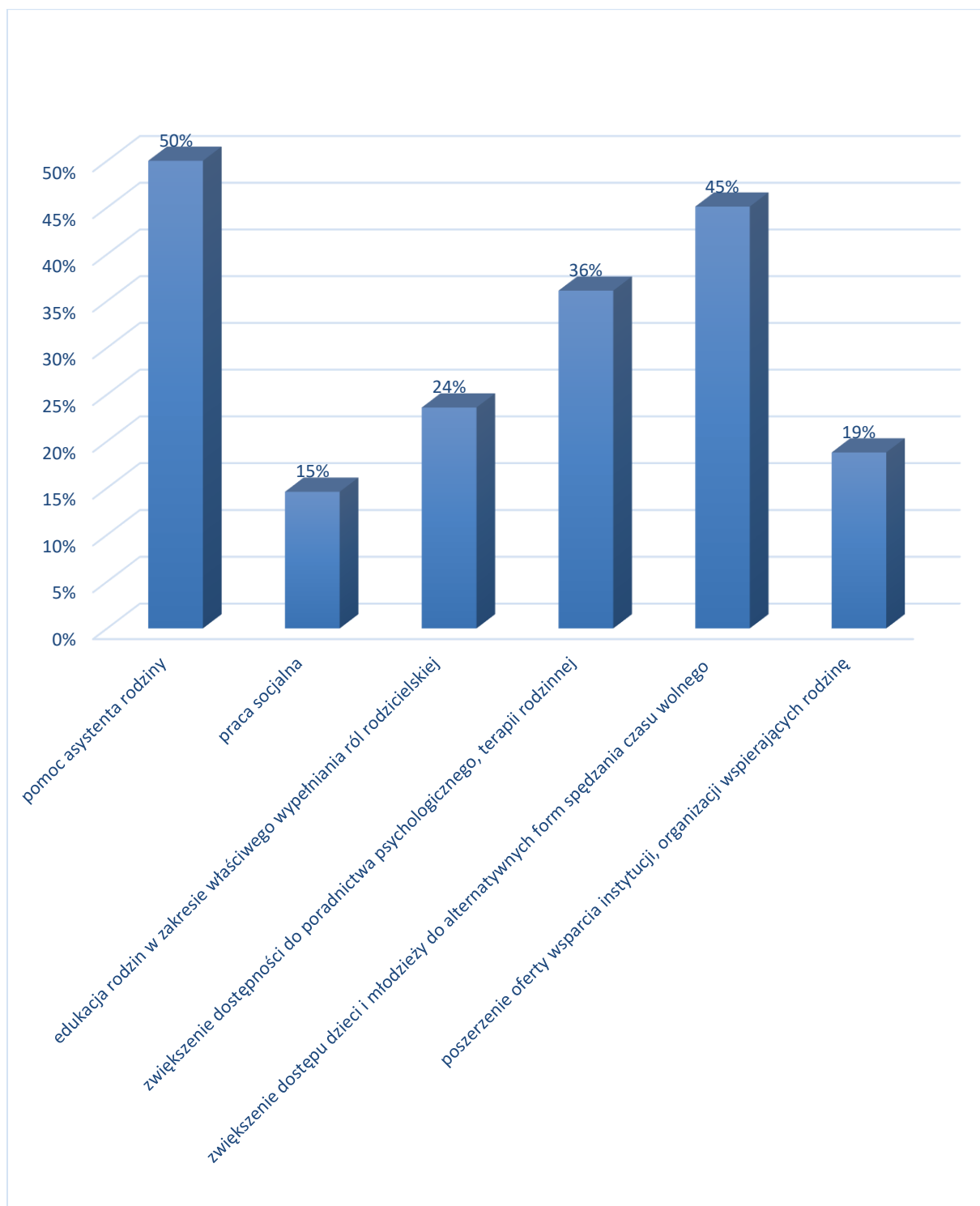
Zdaniem respondentów dzieci i młodzież z naszej gminy najbardziej narażone są na uzależnienie od sieci Internet (66%), zaniedbania wychowawcze (45%), sięganie po substancje psychoaktywne (31%).

Wykres nr 28 Jakie Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego (max. 2 odpowiedzi)?

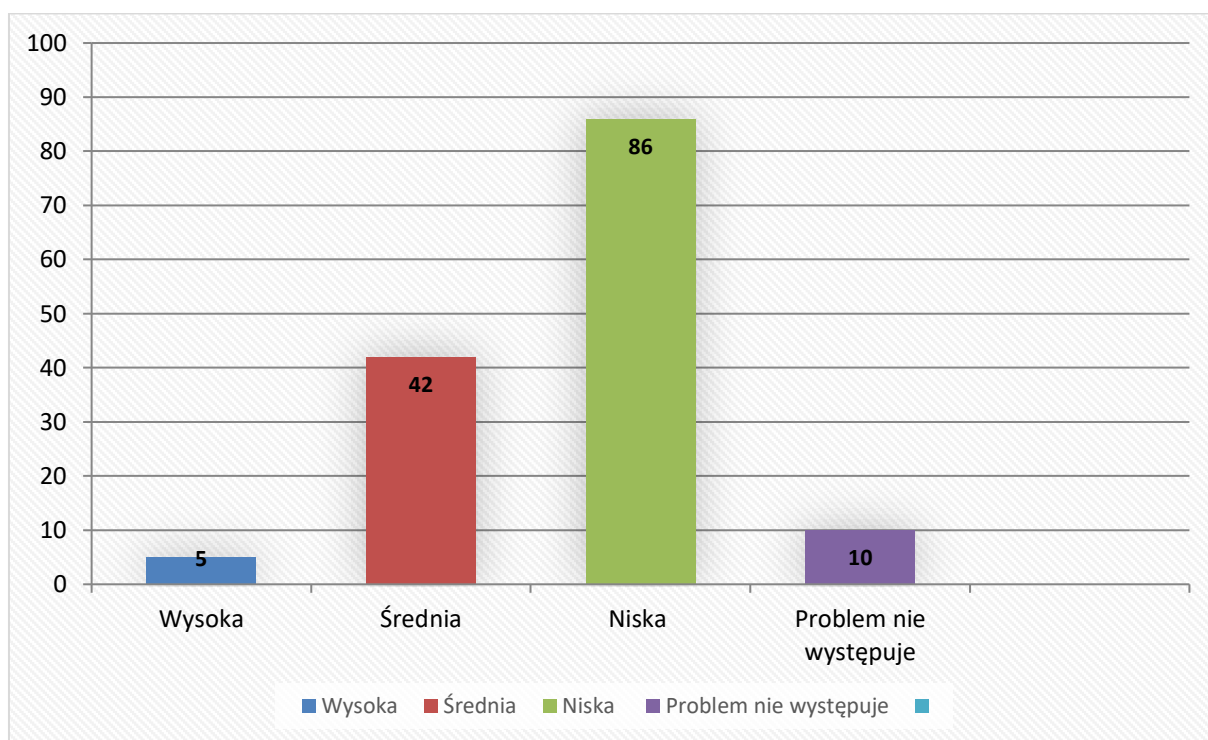

Wykres nr 29 Jakiego Pana/i zdaniem działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo (max. 2 odpowiedzi)?

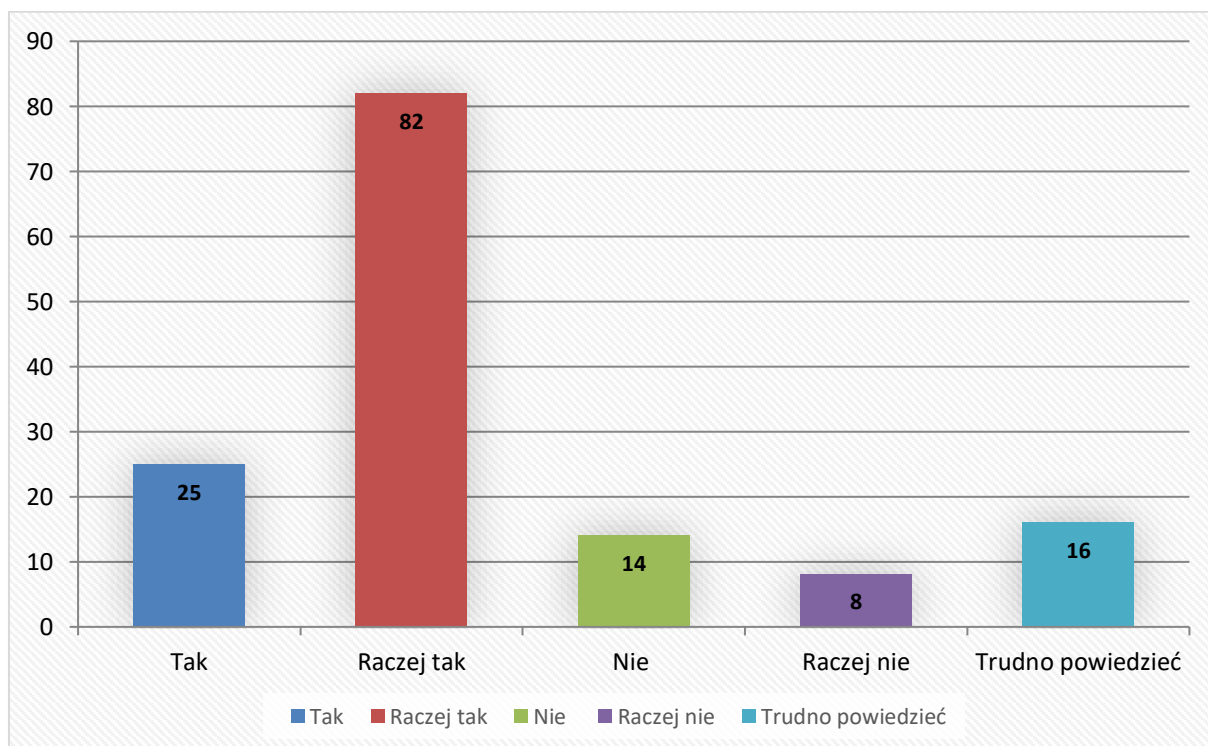
Problemy w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego respondenci upatrują w niskim poziomie umiejętności wychowawczych (56%), dziedziczeniu wzorców (53%) oraz w uzależnieniach (31%). Pomoc dzieciom wychowującym się w takich rodzinach ich zdaniem możliwa jest poprzez wsparcie asystenta rodziny (50%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (45%) oraz zwiększenie dostępności do poradnictwa psychologicznego, terapii rodzinnej (36%).

Wykres nr 30 Jaka jest Pana/i zdaniem skala problemu bezdomności w gminie?

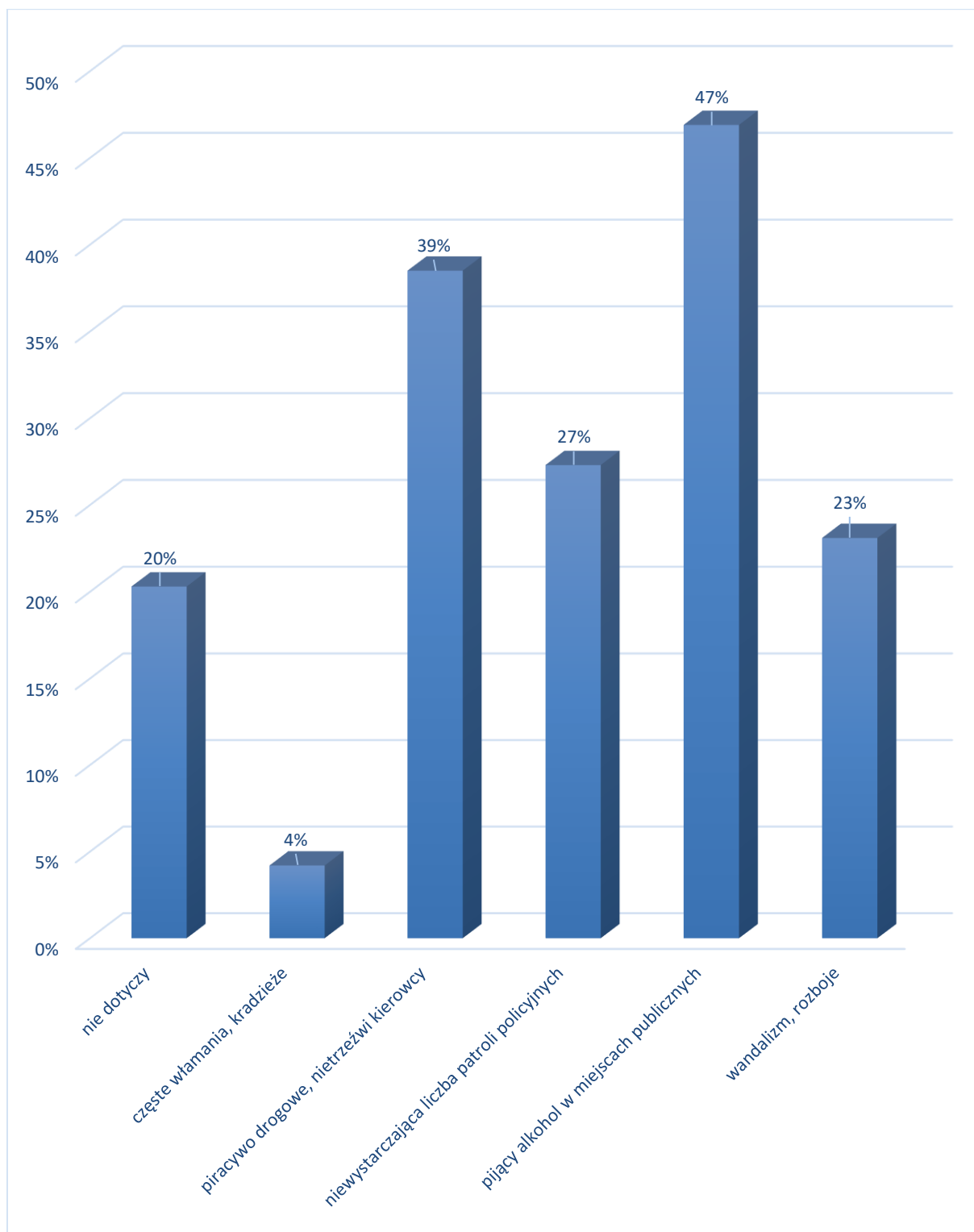

60% respondentów uważa, że problem bezdomności na terenie naszej gminy jest niski, a 7% jest zdania, że problem ten nie występuje.

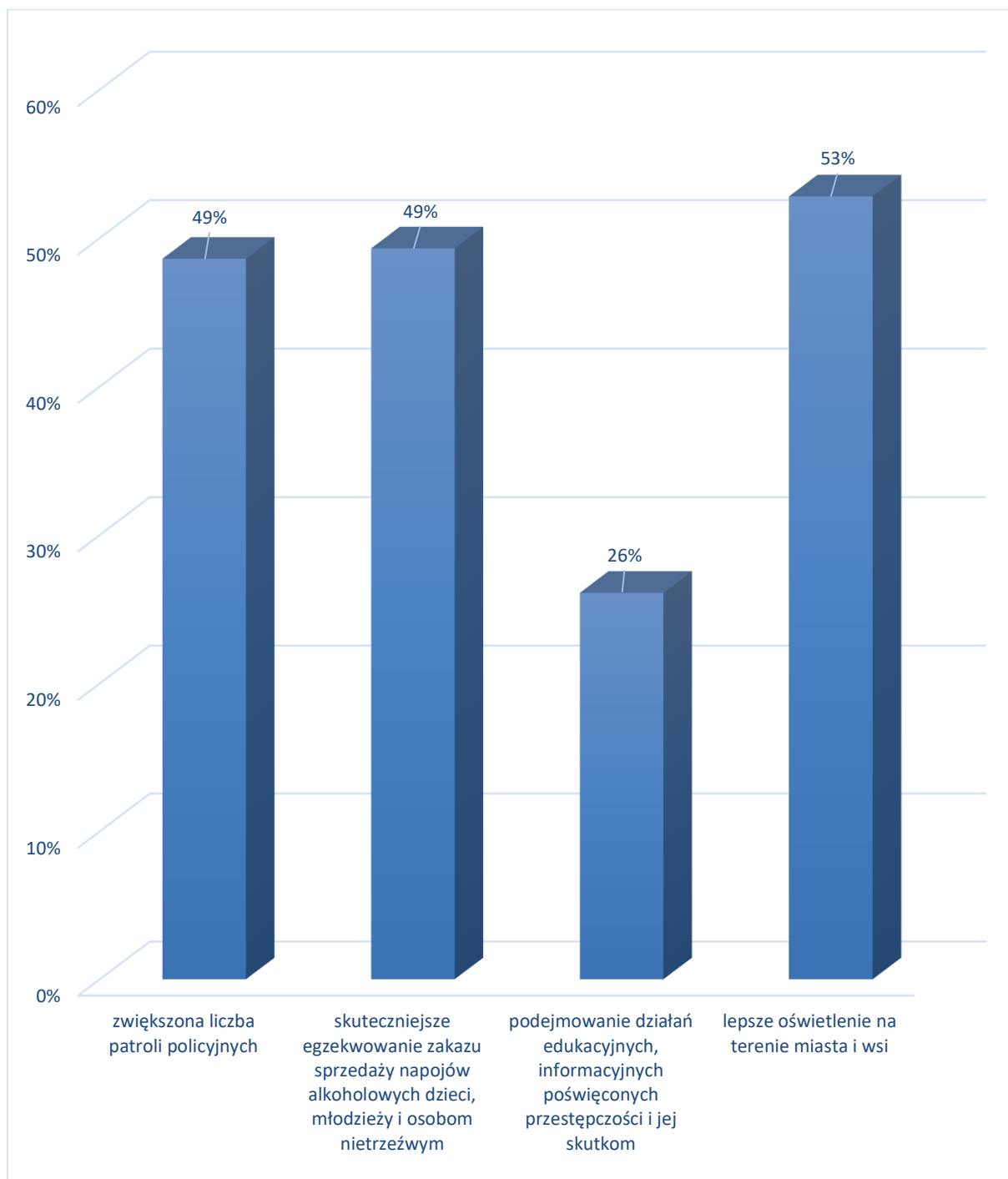
Wykres nr 31 Czy czuje się Pan/i bezpiecznie w gminie?

Wykres nr 32 Jakiego Pana/i zdaniem są przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie (max. 2 odpowiedzi)?

Wykres nr 33 Co Pana/i zdaniem wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie (max. 2 odpowiedzi)

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że respondenci na terenie miasta i gminy czują się bezpiecznie, aż 74% osób na zadane pytanie czy czują się bezpieczni w gminie odpowiedziało tak lub raczej tak. 47% respondentów uważa, że przyczyną braku bezpieczeństwa są pijący alkohol w miejscach publicznych, 39%, że piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy, a 27%, niewystarczająca liczba patroli policyjnych. Na poczucie zwiększenia bezpieczeństwa publicznego w gminie wpłynęłoby lepsze oświetlenie na terenie miasta i wsi (53%), egzekwo po 49% zwiększona liczba patroli policyjnych i skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym.

15. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Celem diagnozy było poznanie potrzeb, oczekiwań, a także problemów, które najbardziej dotyczą mieszkańców naszej gminy, a co za tym idzie lepsze zaspakajanie ich potrzeb i poprawę jakości życia. W diagnozie pytamy, o to jak jest. Wyjaśnienie przyczyn problemów umożliwi sformułowanie skutecznych sposobów ich rozwiązania.

Analizując sytuację demograficzną miasta i gminy Więcbork zauważalny jest ujemny przyrost naturalny, co będzie wpływało na starzenie się społeczeństwa naszej gminy. Liczba ludności miasta i gminy Więcborka w 2020 roku w stosunku do 2019 roku ma nieznaczną tendencję spadkową, głównie w wyniku występującego od kilku lat ujemnego salda migracji. Od 2018 roku obserwuje się ujemny przyrost naturalny, co nie zapewnia nam tzw. zastępowalności pokoleń. Nie możemy bagatelizować powyższych symptomów i musimy przygotować się do zaspokojenia coraz większej grupy osób w wieku poprodukcyjnym jak najlepszych warunków do funkcjonowania. Analiza ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców naszej gminy wykazała, że osobom starszym doskwiera samotność, choroby wieku starczego oraz to, że mają utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów. Niepokojące jest to, że osoby starsze nie mają dostatecznego wsparcia ze strony rodziny. Zdaniem respondentów grupa osób starszych i samotnych znalazła się na drugim miejscu zagrożonych wykluczeniem społecznym. Z uwagi na powyższe należy zadbać o rozwój usług opiekuńczych, wolontariatu na rzecz osób starszych, poprawę dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych, a także do różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

Analiza rynku pracy wskazuje, że liczba osób bezrobotnych w gminie Więcbork ulega znacznemu zmniejszaniu. Jednakże nadal występuje niekorzystne zjawisko w strukturze osób bezrobotnych, jakim jest przewaga bezrobotnych kobiet. Największą grupę osób bezrobotnych ogółem, jak i kobiet stanowią osoby w wieku 25-34 lata, a najbardziej liczną osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Najbardziej narażone na brak pracy są osoby z najniższym wykształceniem. Zdaniem mieszkańców naszej gminy to bezrobocie obok alkoholizmu jest najczęstszym problemem, który dotyka naszą społeczność. Stopa bezrobocia na terenie powiatu sępoleńskiego jest znacznie wyższa od stopy bezrobocia na terenie województwa kujawsko – pomorskiego, jak i również od stopy bezrobocia na terenie kraju. Z uwagi na powyższe zachodzi konieczność podejmowania zintensyfikowanych oraz zindywidualizowanych działań na rzecz osób bezrobotnych. Rynek pracy jest zjawiskiem bardzo dynamicznym, mają na niego wpływ czynniki polityczne, ekonomiczne i z tego powodu trudny jest do określenia kierunek jego zmian. Zasadnym jest podejmowanie działań mających na celu ograniczenie negatywnych skutków zjawiska bezrobocia poprzez wzrost zatrudnienia, wspieranie przedsiębiorczości oraz wsparcie osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Nie bez znaczenia pozostaje organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych.

Gmina Więcbork z uwagi na małe uprzemysłowienie i dużą ilość użytków rolnych zaliczana jest do gmin typowo rolniczych. W strukturze firm na pierwsze miejsca wysuwają się mikro – przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. Najwięcej firm stanowi własność osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności jest handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle oraz budownictwo. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Więcbork jest znacznie niższe od średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie kujawsko – pomorskim jak i również w kraju. Można posunąć się do stwierdzenia, że możliwość korzystania z różnorodnych dóbr przez mieszkańców naszej gminy jest ograniczona.

Zasoby mieszkaniowe gminy nie gwarantują samodzielnego mieszkania każdej rodzinie. Widoczny jest spadek liczby mieszkań pozostających w zasobach gminy, a średni czas oczekiwania na jego przydział wynosi 10 lat. Analizy ankiet wykazały, że respondenci uznali, że czwartym z kolei problemem, który dotyka mieszkańców naszej gminy to złe warunki mieszkaniowe, a poprawę osób dotkniętych problemem ubóstwa upatrują w tworzeniu mieszkań komunalnych i socjalnych. W ostatnich latach na terenie Więcborka zostały pobudowane bloki mieszkaniowe, a mieszkania w nich ulokowane zostały wystawione na sprzedaż. Poprawiło to sytuację mieszkaniową bardziej zamożnych mieszkańców naszej gminy. 40% respondentów mieszkalnictwo w gminie oceniło dobrze, 39% średnio. Koniecznym wydaje się podejmowanie inicjatyw mieszkaniowych w zakresie pozyskiwania lokali mieszkalnych dla osób oczekujących na przydział lokali z zasobów gminy.

System edukacji w gminie Więcbork to sieć szkół i przedszkoli. Niepokój budzi zatrudnianie pedagogów szkolnych na bardzo małą część etatów, nawet najbardziej liczebne szkoły na terenie Gminy Więcbork nie mają zatrudnionego pedagoga na pełen etat. W żadnej placówce oświatowej nie jest zatrudniony psycholog. Wyniki egzaminów ósmoklasisty ze szkół z terenu gminy Więcbork na terenie powiatu oraz kraju nie reprezentują się najlepiej. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć rewalidacyjnych, kompensacyjno-korekcyjnych, logopedycznych, dydaktyczno – wyrównawczych. Analizy ankiet wykazały, że 49% respondentów wychowanie przedszkolne w gminie oceniło dobrze, 48% respondentów dobrze oceniło szkolnictwo podstawowe w gminie, a 51% respondentów dobrze oceniło szkolnictwo ponadpodstawowe w gminie. Mieszkańcy naszej społeczności uważają, że dzieci i młodzież z naszej gminy najbardziej narażone są na uzależnienie od Internetu, zaniedbania wychowawcze oraz sięganie po substancje psychoaktywne. Należy podejmować działania mające na celu przeciwdziałanie wszelkiemu wykluczeniu społecznemu, wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwój różnorodnych zainteresowań uczniów oraz tworzenie bezpiecznego i przyjaznego środowiska wychowawczego.

Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Więcborku, Wiejski Dom Kultury w Sypniewie oraz Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Więcborku wraz z dwoma filiami w Runowie Kr. i Sypniewie stanowią zaplecze aktywności kulturalnej Gminy Więcbork. W promowaniu kultury i sztuki ludowej dużą rolę odgrywają Koła Gospodyń Wiejskich. Środowisko kulturowe miasta i gminy Więcbork to również dobra materialne, zabytki architektury. Pewien niepokój może budzić, że aż 29% mieszkańców naszej gminy dostępność kultury i rozrywki ocenia źle, 37% średnio, a tylko 17% dobrze. Krzewienie kultury fizycznej w ostatnich latach stało się bardzo widoczne i pożądane. Istniejąca baza sportowa na terenie naszej gminy daje możliwość do uprawiania sportu zarówno wyczynowo, jak i rekreacyjnie. Istnieje wiele klubów sportowych, które krzewią kulturę fizyczną zarówno wśród dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych. Gmina Więcbork nie pozbawiona jest walorów przyrodniczych i turystycznych, mieści się na obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego. Mamy rozbudowaną i różnorodną bazę noclegową, przygotowane trasy rowerowe oraz szlaki turystyczne. Jest to duży potencjał Gminy Więcbork, który powinien być dalej wykorzystywany i modernizowany w taki sposób, aby stał się atrakcyjny nie tylko dla mieszkańców naszej społeczności.

Mieszkańcy naszej gminy mają zapewniony dostęp do lekarza pierwszego kontaktu. Świadczona jest także opieka długoterminowa nad obłożnie i przewlekle chorymi przebywającymi w domu, a także specjalistyczne świadczenia medyczne w opiece paliatywnej. Na terenie miasta Więcborka usytuowany jest Szpital Powiatowy, w którym pacjenci mogą być hospitalizowani na 6 oddziałach. W ramach szpitala funkcjonuje wiele poradni, w których zatrudnieni specjaliści oferują usługi na rzecz pacjentów. Analizując dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności widoczny jest spadek liczby osób zaliczanych do grona osób z niepełnosprawnością i to zarówno w grupie osób do 16-go roku życia, jak i w grupie osób powyżej 16-go roku życia. Niskiej liczby wydanych orzeczeń w

2020 roku możemy upatrywać w sytuacji wynikającej z pandemii, gdzie dotychczas wydane orzeczenia zachowują swoją ważność. Zdaniem respondentów dla osób z niepełnosprawnością brak jest odpowiednich ofert pracy, mają oni utrudniony dostęp do rehabilitacji, a w codziennym życiu zmagają się z barierami architektonicznymi. Mieszkańcy naszej gminy uważają, że pełniejszy udział w życiu społecznym osób z niepełnosprawnością zostanie zagwarantowany poprzez powstanie zakładów pracy chronionej, zwiększenie dostępu do rehabilitacji oraz likwidację barier architektonicznych. 33% respondentów ochronę zdrowia w gminie oceniło dobrze, a 40% średnio.

Na straży bezpieczeństwa mieszkańców gminy Więcbork stoją funkcjonariusze Policji. Statystyki policyjne pokazują, że na terenie gminy najczęściej popełniono przestępstw narkotykowych, tuż za nimi są kradzieże z włamaniem, a na trzecim miejscu uszkodzenia mienia. 17% respondentów na pytanie, czy czują się bezpiecznie w gminie odpowiedziało tak, a 57% raczej tak. Mieszkańcy naszej gminy uważają, że ich poczucie bezpieczeństwa zostaje zachwiane poprzez pijących alkohol w miejscach publicznych, piractwo drogowe, nietrzeźwych kierowców oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych. 53% respondentów uważa, że na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie wpłynie lepsze oświetlenie na terenie miasta i wsi, a 49%, że zwiększona liczba patroli policyjnych oraz skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym.

Szeroko rozumianą pomoc społeczną na terenie miasta i gminy Więcbork świadczy Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W celu bardziej efektywnego udzielania wsparcia na rzecz mieszkańców gminy w 2012 roku w ośrodku pomocy dokonano zmian organizacyjnych i wyodrębniono Działy: Pomocy Środowiskowej, Wspierania Rodziny, Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych, Finansowo-Kadrowy, Administracyjno-Organizacyjny. Powyższe zmiany wpłynęły na maksymalne wykorzystanie kwalifikacji i kompetencji zatrudnionych pracowników, jak i zapewnienie bardziej podmiotowego traktowania klientów. Planuje się wyodrębnienie pokoju (pomieszczenia) do indywidualnych rozmów z klientami tut. ośrodka zapewniającego intymność i przyjazne relacje oraz wyodrębnienie pokoju (pomieszczenia) będącego PUNKTEM OBSŁUGI KLIENTA, celem poprawy standardów obsługi klienta (skuteczniejszej pracy z klientem i dla klienta). Dominującym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej była długotrwała choroba i niepełnosprawność. Wzrost liczby osób borykającymi się z różnorodnymi chorobami wpływa na zapotrzebowanie określonych świadczeń zdrowotnych i pielęgnacyjnych. Skuteczne działania na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnością powinny skupiać się na oferowaniu wsparcia np.: dzienny pobyt, utworzenie Mieszkań Chronionych, dalszy rozwój wsparcia- asystent osobisty osoby niepełnosprawnej. Dyrekcji oraz pracownikom ośrodka zależy na tym, aby osoby niepełnosprawne miały ułatwiony dostęp do budynku stanowiącego siedzibę tut. ośrodka i w tym celu planuje się likwidację barier architektonicznych poprzez budowę podjazdu dla osób niepełnosprawnych lub dobudowanie windy. Tut. ośrodek nie pozostawał i nie pozostaje obojętny na potrzeby osób starszych. Dzięki pozyskaniu środków ministerialnych od 2018 roku na terenie gminy funkcjonuje Klub Seniora, w którym spotykać się może 42 seniorów. Osoby te objęte są jednocześnie pracą socjalną. Dofinansowanie z Funduszy Europejskich umożliwiło realizację projektów pn. „Centrum Aktywności Seniora” oraz „Pomoc sąsiedzka w gminie Więcbork”. Głównym celem projektu „Centrum Aktywności Seniora” było zwiększenie dostępności do usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej dla mieszkańców Gminy Więcbork zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poprzez rozwój oferty i zwiększenie liczby miejsc w klubie samopomocy, a także wsparcie otoczenia tych osób. Głównym celem projektu „Pomoc sąsiedzka w gminie Więcbork” było zwiększenie dostępności do usług społecznych (usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania - POMOC SĄSIEDZKA) dla 10 mieszkańców Gminy Więcbork zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, a także

wsparcie otoczenia tych osób. Dodatkowo wsparciem zostało objętych 25 osób z najbliższego otoczenia osób niesamodzielnych. Kolejnym problemem na którym należy się skupić to bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Obserwuje się degradację środowisk rodzinnych. Dużą rolę w przeciwdziałaniu temu zjawisku przypisuje się asystentom rodziny, których celem pracy jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci. Mieszkańcy naszej gminy uważają, że przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest niski poziom umiejętności wychowawczych rodziców, dziedziczenie wzorców oraz uzależnienia. Ich zdaniem pomóc takim rodzinom może asystent rodziny (aż 50% respondentów), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, jak i również zwiększenie dostępności poradnictwa psychologicznego, terapii rodzinnej. Dużą rolę w pomocy dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych odgrywa Świetlica Środowiskowa „Uśmiech”. To tam dzieci mogą otrzymać wsparcie pedagogiczne, psychologiczne, uczą się prawidłowych postaw społecznych. Zainteresowanie dzieci korzystaniem ze wsparcia świetlicy jest tak duże, że rozważa się utworzenie nowej siedziby Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech”. Szczegółowy zakres działań na rzecz rodziny ujęty został w Gminnym Programie Wspierania Rodziny, którego celem głównym jest wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Należy zwrócić uwagę, na fakt, że pomimo szerokiego wsparcia na rzecz rodziny niekiedy zachodzi konieczność odebrania dziecka z rodziny biologicznej i umieszczenia go w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. W pierwszej kolejności stara się umieścić dziecko w rodzinie zastępczej, a jeżeli brak jest takiej rodziny to w placówce opiekuńczo wychowawczej. Na terenie Więcborka funkcjonują dwa Domy dla Dzieci. Domy te przeznaczone są dla niewielkiej liczby dzieci. Wychowawcy Domów starają się tworzyć rodzinną atmosferę, chcą by dzieci czuły się bezpiecznie i miały jak najlepsze warunki do dalszego rozwoju. Negatywne piętno na funkcjonowaniu rodzin odbijają uzależnienia oraz przemoc w rodzinie. 53% respondentów uważa, że przyczyną ubóstwa wśród mieszkańców naszej gminy są właśnie uzależnienia. Specjalistyczną pomoc w tym zakresie świadczy tutaj ośrodek, Poradnia Leczenia Uzależnień w Więcborku, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku oraz Zespół Interdyscyplinarny w Więcborku - Grupy Robocze. Działania w zakresie profilaktyki, rozwiązywania problemów uzależnienia i współuzależnienia planowane są co roku w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Działania dotyczące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wynikają z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Na uwagę zasługuje fakt, że 18% respondentów pomoc społeczną w gminie oceniło bardzo dobrze, a 44% dobrze.

16. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT, jako narzędzie pomocnicze pozwala na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w przedmiotowej strategii kierunków działań. Z oczywistych względów posłuży uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej miasta i gminy Więcbork. Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

1. **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,
2. **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,
3. **(Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,

4. **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne strony	Słabe strony
▪ doświadczenie instytucji powoływanych do wspierania mieszkańców w rozwiązywaniu problemów społecznych ▪ oferta wsparcia dla osób starszych ▪ dobrze wyszkolona i kompetentna kadra podejmująca działania na rzecz społeczności lokalnej ▪ sprawne pozyskiwanie środków, w tym współfinansowanych z EFS na realizację wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ▪ zapewnienie rodzinom bezpłatnego dostępu do poradnictwa specjalistycznego ▪ zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny ▪ efektywna praca socjalna ▪ organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych ▪ organizacja wydarzeń integrujących osoby niepełnosprawne ze społecznością lokalną ▪ funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku ▪ funkcjonowanie Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech” w Więcborku ▪ funkcjonowanie Klubu Seniora + ▪ funkcjonowanie Poradni Leczenia Uzależnień w Więcborku ▪ współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	▪ malejąca liczba mieszkańców Gminy Więcbork ▪ starzenie się społeczeństwa ▪ narastający problem braku opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi ze strony rodziny ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych, w tym socjalnych ▪ brak na terenie Gminy Więcbork mieszkań chronionych ▪ istnienie barier utrudniającym niepełnosprawnym codzienne życie ▪ niewystarczająco rozwinięty wolontariat ▪ dysfunkcje w rodzinach wynikające w szczególności z problemów opiekuńczo – wychowawczych ▪ postawy roszczeniowe części rodzin korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej ▪ występujący problem sięgania po używki przez młodzież ▪ niewystarczająca baza lokalowa dla sprawców w rodzinie w celu odizolowania od ofiar ▪ niska dostępność kultury i rozrywki
Szanse	Zagrożenia
▪ wspieranie działań mających na celu aktywne uczestnictwo osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym ▪ wykwalifikowana kadra z szeroko rozumianej pomocy społecznej gwarantująca skuteczność podejmowanych działań oraz ich prawidłową koordynację ▪ dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z EFS ▪ pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie	▪ dziedziczenie biedy, niezaradności życiowej ▪ rozluźnienie więzi rodzinnych ▪ wzrost liczby osób starszych, niepełnosprawnych wymagających wsparcia i pomocy ▪ konieczność ponoszenia przez Gminę kosztu opieki instytucjonalnej świadczonej na rzecz osób starszych (domu pomocy społecznej), co znacząco obciąża jej budżet ▪ rosnąca dysfunkcyjność rodzin, w tym skala problemów opiekuńczo – wychowawczych ▪ rosnące zagrożenie od Internetu, gier komputerowych, telefonów

	▪ odpływ ludzi w wieku produkcyjnym, w tym wysoko wykwalifikowanych ▪ brak jednoznacznej negacji dla zjawiska przemocy w rodzinie ▪ niskie świadczenia emerytalno – rentowe ▪ zrzucanie odpowiedzialności za opiekę nad osobą starszą, osobą niepełnosprawną na instytucje ▪ niski poziom życia osób starszych